

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

2019

Regionální statistiky

Ostrava, 31. 8. 2020

Kód publikace: 330134-20

Č. j.: CSU-011159/2020-85

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě

Ředitelka odboru: Hana Gurecká

Kontaktní osoba: Jan Dehner, e-mail: jan.dehner@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hrdeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-2995-4 (pro tištěnou publikaci)

ISBN 978-80-250-3025-7 (pro soubor v pdf)

© Český statistický úřad, Ostrava, 2020

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	20
3. Ekonomický vývoj.....	36
4. Životní prostředí.....	53
5. Mezikrajské srovnání	63

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	76
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	77
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	78
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	79
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 2001–2019	80
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj.....	82
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj	83
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj	86
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – životní prostředí.....	88
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2014 a 2019	89
Zkratky krajů a okresů	92

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2019, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2014). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2019. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2018, v některých dalších oblastech jsou údaje za rok 2019 pouze předběžné a budou se ještě zpřesňovat.

Z územního hlediska jsme analýzu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, a to podle jednotné osnovy. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.ostrava.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Moravskoslezského kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Moravskoslezského kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 24. 8. 2020. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Moravskoslezský kraj je rozlohou 5 431 km² šestým největším krajem republiky a počtem obyvatel 1,2 mil. osob třetím nejlidnatějším. Sídlní struktura kraje se tak vyznačuje mimořádně vysokou hustotou obyvatelstva (221 osob/km²), které je koncentrováno zejména na území ostravsko-karvinské aglomerace. Většina obyvatel kraje (cca 58 %) žije ve městech nad 20 tis. obyvatel.
- Dlouhodobě (s výjimkou let 2007 a 2008) klesá počet obyvatel kraje, vyšší měrou se na úbytku podílí stěhování. V roce 2019 se z kraje vystěhovalo o tisíc osob více, než se přistěhovalo. Migrační úbytek obyvatel v kraji trvá nepřetržitě od vzniku krajů jako územně samosprávných celků, i když se v průběhu posledních let snižuje. Lidé se stěhují na venkov v blízkosti větších měst a využívají tak možnost příjemného venkovského bydlení a krátkých dojezdových vzdáleností do města za prací či za službami.
- Počet cizinců žijících na území kraje meziročně vzrostl o 3,3 % na 28,9 tis. osob. Na obyvatelstvu kraje se tak cizinci podílejí 2,4 %, což představuje čtvrtou nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání. Z celkového počtu cizinců byli nejvíce zastoupeni Slováci (33,0 %) a Poláci (19,3 %).
- V roce 2019 bylo uzavřeno 6 484 sňatků, hranice 6 tis. sňatků byla překročena již potřetí v řadě. Rozvedeno bylo 2 694 manželství, což je nejméně od roku 2001.
- Trvá trend odkládání mateřství do pokročilejšího věku, více než polovina dětí se narodila neprovdaným matkám (52,2 % v roce 2019). Počet živě narozených dětí v roce 2019 počtvrté za sebou překročil 12tisícovou hranici. Hrubá míra porodnosti dosáhla 10,0 ‰ a stále zůstává pod republikovým průměrem. Ve stejném roce zemřelo 13 762 obyvatel kraje, což je nejvíce od roku 2001. Hrubá míra úmrtnosti se tak zvýšila na 11,5 ‰. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen jsou nemoci oběhové soustavy.
- Obyvatelstvo kraje postupně stárne, v roce 2019 činil průměrný věk obyvatel 42,9 roku. Od roku 2001 se tak zvýšil o 4,7 roku. Věková struktura obyvatel se rychle mění (roste zejména podíl obyvatel ve věku 65 a více let na úkor produktivní složky populace), na 100 dětí již připadá více než 131 seniorů. Dlouhodobě se prodlužuje naděje dožití při narození, která činí v případě mužů 74,5 let a v případě žen 81,2 let. Tyto hodnoty však patří k nejnižším v ČR.
- Podle zpracované projekce se předpokládá, že počet obyvatel kraje v roce 2071 dosáhne necelých 883 tis. osob. Úbytek populace tak bude nejvýraznější ze všech krajů a bude způsoben jak rostoucím přirozeným úbytkem obyvatel, tak stěhování obyvatel do jiných regionů v ČR. Nadále bude pokračovat proces stárnutí populace, vzroste průměrný věk obyvatel a zvýší se i zastoupení seniorů v populaci na 30,7 %. Naopak podíl obyvatel v dětském věku poklesne zřejmě na 13,0 % a bude tak nejnižší mezi všemi kraji.

Sociální vývoj

- Meziročně se snížil objem pracovní síly v kraji o 9,4 tis. osob na 601,8 tis. osob. Z tohoto počtu bylo 579,8 tis. osob zaměstnaných. Míry zaměstnanosti (56,9 %) i ekonomické aktivity (59,0 %) meziročně mírně poklesly, přesto zůstávají v dlouhodobém horizontu vysoké. Nicméně v rámci republiky jde stále o jedny z nejnižších hodnot.
- Podle údajů MPSV bylo ke konci roku 2019 na úřadech práce evidováno 37,3 tis. osob, tj. o 6,2 % méně než předchozí rok. Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji dosáhl 4,44 % a zůstává i přes meziroční pokles (−0,21 procentního bodu) mezi kraji nejvyšší. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na obyvatelstvu ve věku 15–64 let se snížil na 1,49 %, přesto je i nadále v rámci Česka nejvyšší. Úřady práce evidovaly 16,3 tis. pracovních míst, což je meziročně o 5,3 % méně. Počet uchazečů na 1 pracovní místo tak činil 2,3.
- Čistý disponibilní důchod domácností v kraji nadále roste, v roce 2018 dosáhl hodnoty 268,8 mld. Kč. V přepočtu na 1 obyvatele to představuje částku 223,2 tis. Kč, jedná se tak o druhou nejnižší hodnotu mezi kraji.

- Podle výsledků šetření Životní podmínky 2019 patřily příjmy moravskoslezských domácností k nejnižším mezi kraji. Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti v roce 2018 dosáhly cca 180 tis. Kč ročně a ve srovnání s rokem 2017 tak vzrostly o 8,0 %. Mezi všemi kraji ČR byly čtvrté nejnižší, přičemž za republikovým průměrem zaostávaly o téměř 15 tis. Kč.
- Podle výsledků strukturálního šetření o mzdách nadále pokračoval růst jak průměrné hrubé měsíční mzdy (32 845 Kč), tak i mediánu mezd (29 881 Kč). Jejich výše jsou však v mezikrajském kontextu spíše podprůměrné.
- V posledních třech letech se počty dětí a žáků v kraji významně nemění. Mateřské školy navštěvovalo cca 39,2 tis. dětí, základní školy necelých 105 tis. žáků, střední školy a konzervatoře 46,3 tis. žáků v denní formě vzdělávání a vyšší odborné školy 1,5 tis. studentů. Pouze počty studentů vysokých škol (29,6 tis. se státním občanstvím ČR s trvalým bydlištěm v kraji) se nadále dlouhodobě snižují, i když stále pomalejším tempem.
- Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v roce 2019 činila 48,7 dne. Ve srovnání s rokem 2018 se zvýšila o 1,4 dne. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji každoročně narůstá, v roce 2019 činilo 5,750 %.
- V roce 2019 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno 1,3 mil. dávek státní sociální podpory v částce převyšující 5,2 mld. Kč. V objemu vyplacených dávek tvořil největší díl rodičovský příspěvek (2,6 mld. Kč) a příspěvek na bydlení (1,5 mld. Kč). V přepočtu na 1 obyvatele v kraji tak připadla částka 4 344 Kč, což je nejvíce v ČR.
- Lůžková kapacita v domovech se zvláštním režimem se od roku 2014 zvýšila o 890 míst na 2,4 tis. lůžek v roce 2019, v domovech pro seniory a v domovech pro osoby se zdravotním postižením se téměř neměnila a pohybovala se na úrovni cca 4,7 tis. lůžek, resp. 1,2 tis. lůžek.
- Počet příjemců důchodů dlouhodobě roste, některý z důchodů pobírá více než čtvrtina populace kraje. Výše starobního důchodu se meziročně zvýšila a svou hodnotou 13 553 Kč patří mezi nejvyšší v ČR. Přesto tvoří jen necelou polovinu mzdového mediánu v kraji. Podíl příjemců předčasného starobního důchodu vzrostl od roku 2014 o 3,2 procentního bodu na 31,3 % a byl tak mezi kraji třetí nejvyšší.
- Meziročně vzrostl počet registrovaných trestných činů v kraji o 1,8 % na 23,9 tis. Počet hlášených dopravních nehod roste dlouhodobě, v roce 2019 jich bylo evidováno 10,3 tis. (+5,6 %). Podíl bodovaných řidičů v kraji se zvýšil na 8,9 % a byl nejvyšší mezi kraji ČR. Množství požárů se proti roku 2018 téměř nezměnilo (2,0 tis.).

Ekonomický vývoj

- Regionální hrubá přidaná hodnota roste a v roce 2018 dosáhla 504 mld. Kč, ve srovnatelných cenách se meziročně zvýšila o 2,8 %. Podíl HDP kraje na ČR činil 9,5 % a z velikostně srovnatelných krajů (Středočeský 11,6 % a Jihomoravský 10,8 %) byl nejnižší. Ve skladbě hrubé přidané hodnoty podle sektorů dochází k mírnému posílení podílu terciárního sektoru (52,5 % v roce 2019) na úkor sekundárního (45,8 %) a primárního sektoru (1,7 %).
- Výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2019 skončil přebytkem 2,2 mld. Kč.
- Informační technologie využívá v rostoucí míře stále více domácností, čtyři pětiny domácností mají přístup k internetu.
- Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách v Moravskoslezském kraji v roce 2018 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné výsledky) meziročně mírně vzrostla (o 2,1 %) na hodnotu 6,3 mld. Kč, z 60,8 % se na ní podílela rostlinná produkce a z 35,6 % živočišná produkce. Celková sklizeň obilovin v roce 2019 se meziročně zvýšila o 5,5 % a činila 351 tis. tun. V případě brambor a řepky naopak

došlo k poklesu sklizeného množství proti roku 2018 o 6,3 %, resp. o 16,7 %. Pokračovala tendence nárůstu stavu skotu započatá v roce 2013. Patrný je meziroční pokles stavu chovaných prasat (o 12,0 %).

- Těžba dřeva v roce 2019 dosáhla v kraji necelých 2,58 mil. m³ (bez kůry) a meziročně se tak snížila o 429 tis. m³. V posledních letech byla těžba významně ovlivněna těžbou nahodilou, v roce 2019 tvoří dokonce 95,0 % z celkové těžby v kraji. Zatímco dříve se jednalo zejména o těžbu živelní, situace se od roku 2012 obrátila a větší část tak připadá na těžbu hmyzovou.
- Velké průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji zaměstnávaly v roce 2019 celkem 108,1 tis. zaměstnanců. Zatímco se počet zaměstnanců meziročně nezměnil, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy meziročně klesly o 4,0 % na 535,1 mld. Kč.
- Objem vyrobené elektřiny v kraji se snížil na 3 892 GWh a jedná se tak o nejnižší vyrobené množství od roku 2014, rovněž poklesla její spotřeba na 8 088 GWh. Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele (1 113,8 kWh) a spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele (608,2 m³) patří k nejnižším v ČR.
- V posledních třech letech se ustálil počet zaměstnanců ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji na hodnotě cca 5,3 tis. osob, jejich mzdy jsou jedny z nejnižších v ČR. Stavební podniky s 20 a více zaměstnanci realizovaly na území Moravskoslezského kraje v roce 2018 stavební práce „S“ dle dodavatelských smluv ve výši 24,4 mld. Kč (meziroční nárůst o téměř 5,6 mld. Kč, tj. o 29,5 %).
- V roce 2019 byla v kraji zahájena výstavba 3 482 bytů, což je nejvíce od roku 2008. Celkový počet dokončených bytů ve stejném roce činil 2 442 bytů. Meziročně jich tak bylo dokončeno o 105 méně, což odpovídá poklesu o 4,1 %.
- Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v Moravskoslezském kraji opět vzrostl a poprvé překročil hranici jeden milion hostů. Nejpočetnější skupinou zahraničních návštěvníků jsou již tradičně sousedé ze Slovenska.

Životní prostředí

- Téměř pětina území Moravskoslezského kraje je chráněným územím. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří. Pokračuje trend pozvolného snižování podílu orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů. Rovněž roste podíl nezemědělské půdy. Tyto změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny. Výměra ekologicky obhospodařované půdy opět vzrostla a koncem roku 2019 zaujímalu plochu 58,5 tis. ha.
- Zatímco na veřejný vodovod je napojeno 99,9 % obyvatel kraje, v případě napojení na veřejnou kanalizaci je to 83,0 %. V porovnání s rokem 2014 se tento podíl snížil o 0,2 procentního bodu a kraj zůstává místem s relativně nižší úrovní této vybavenosti. Spotřeba vody fakturovaná domácnostem v Moravskoslezském kraji v roce 2019 činila 89,6 l na osobu a den a v dlouhodobějším horizontu se snižuje. Výše cen vody a stočného za m³ vody v hodnoceném období od roku 2014 neustále stoupá a v roce 2019 činí bez DPH 36,20 Kč/m³, resp. 32,90 Kč/m³, čímž patří mezi nejnižší v zemi.
- Emise hlavních znečišťujících látek do ovzduší pomalu klesají, kraj však zůstává v rámci ČR jedním z nejvíce postižených. Z pohledu překračování imisních limitů je kvalita ovzduší v kraji nejhorší v Česku. V roce 2018 byl v kraji překročen alespoň jeden imisní limit pro ochranu zdraví na 76 % území. Nejhorší stav ovzduší zůstává v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek.
- Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně vzrostla o 10,5 kg na historicky nejvyšší hodnotu 360 kg. Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu činil 15,7 %.
- Celkové vklady do ochrany životního prostředí (hodnoceno podle sídla investora) dosáhly v roce 2018 částky 10,6 mld. Kč, to je meziročně o 17,6 % více. Ve všech letech hodnoceného období byl větší díl výdajů směřován do oblasti neinvestiční, přičemž v roce 2019 to byla částka 6,3 mld. Kč.

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Sídelní struktura kraje se vyznačuje mimořádnou hustotou obyvatelstva a jeho koncentrací na území ostravsko-karvinské aglomerace

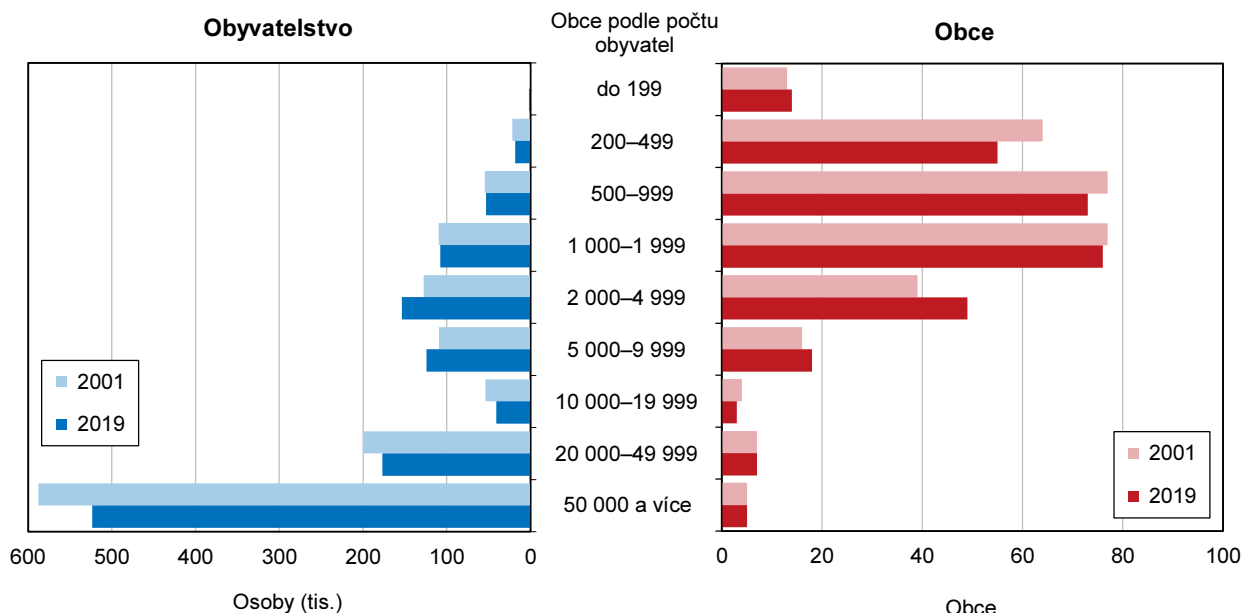
Moravskoslezský kraj se rozkládá na ploše 5 430 km², což představuje 6,9 % z rozlohy celé České republiky (dále ČR), přičemž na obyvatelstvu se ke konci roku 2019 podílel 11,2 %. Ve srovnání s rokem 2014 tento podíl poklesl o 3 desetiny procentního bodu.

V mezikrajském srovnání má kraj – pochopitelně s výjimkou hlavního města Prahy – jednoznačně nejvyšší hustotu osídlení, a to 222 obyvatel na km². Největšího počtu obyvatel na km² je dosahováno v okresech Ostrava-město (966 obyvatel) a Karviná (692 obyvatel), naopak nejméně je zalidněn okres Bruntál, kde na kilometr čtvereční rozlohy připadá v průměru jen 60 obyvatel. Okres Karviná však za posledních 5 let (tedy od roku 2014) vykázal úbytek zalidnění o 27 obyvatel na km², což je nejvíce v celé ČR.

V celém kraji se nachází 300 obcí, což představuje jen 4,8 % z 6 258 obcí celé ČR, to dokládá vysokou míru urbanizace Moravskoslezského kraje. Téměř třičtvrtinový podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel kraje je v rámci celé ČR nadprůměrný; nepočítaje Prahu, pak dokonce výrazně nadprůměrný. Sídelní struktura kraje je však v jeho jednotlivých oblastech rozdílná. Převážná část obyvatel kraje žije v širší oblasti ostravsko-karvinské aglomerace. Obyvatelstvo této centrální části kraje je koncentrováno převážně do městských aglomerací, na druhé straně okrajové části horských a podhorských regionů na západě a východě kraje jsou typické nižší hustotou osídlení v převážně vesnické zástavbě.

Graf 1.1 Sídelní struktura Moravskoslezského kraje v letech 2001 a 2019 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel

V kraji je dlouhodobě registrován úbytek obyvatelstva, který se nedaří zastavit

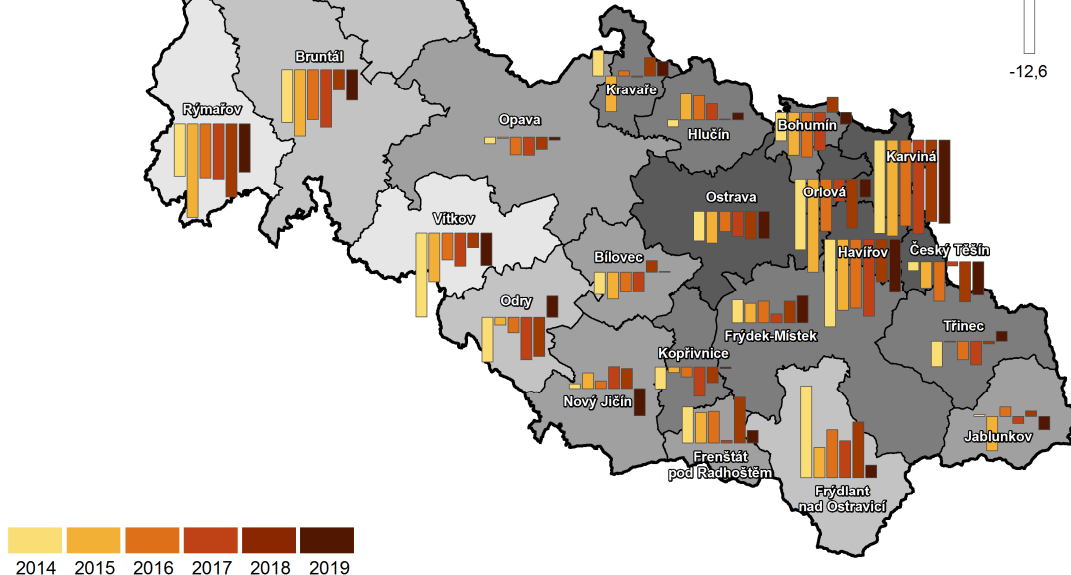
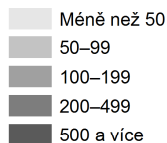
V Moravskoslezském kraji bydlelo ke konci roku 2019 (dle zpracované bilance stavu obyvatel navazující na výsledky sčítání lidu, domů a bytů) 1 200 539 osob. V průběhu roku poklesl počet obyvatel kraje o 2 760 osob, což je sice větší pokles než v loňském roce (2 587 osob), ale výrazně méně než v předchozích letech. Počet

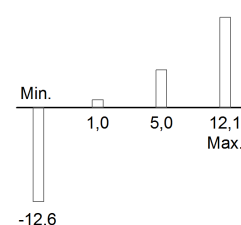
obyvatel kraje klesá trvale od roku 1995 s výjimkou let 2007 a 2008, přičemž za oba roky současně přibylo necelých tisíc obyvatel. V kraji ubylo více žen než mužů, meziročně 1 542 žen a 1 218 mužů.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Moravskoslezského kraje v letech 2014 až 2019

Hustota zalidnění
(počet obyvatel na km²)
k 31. 12. 2019

Přírůstek/úbytek obyvatel
na 1 000 obyvatel
středního stavu

Zdroj: ČSÚ

Vysoké migrační saldo je dlouhodobým trendem, obzvláště se projevuje na Karvinsku, Ostravsku a Bruntálsku

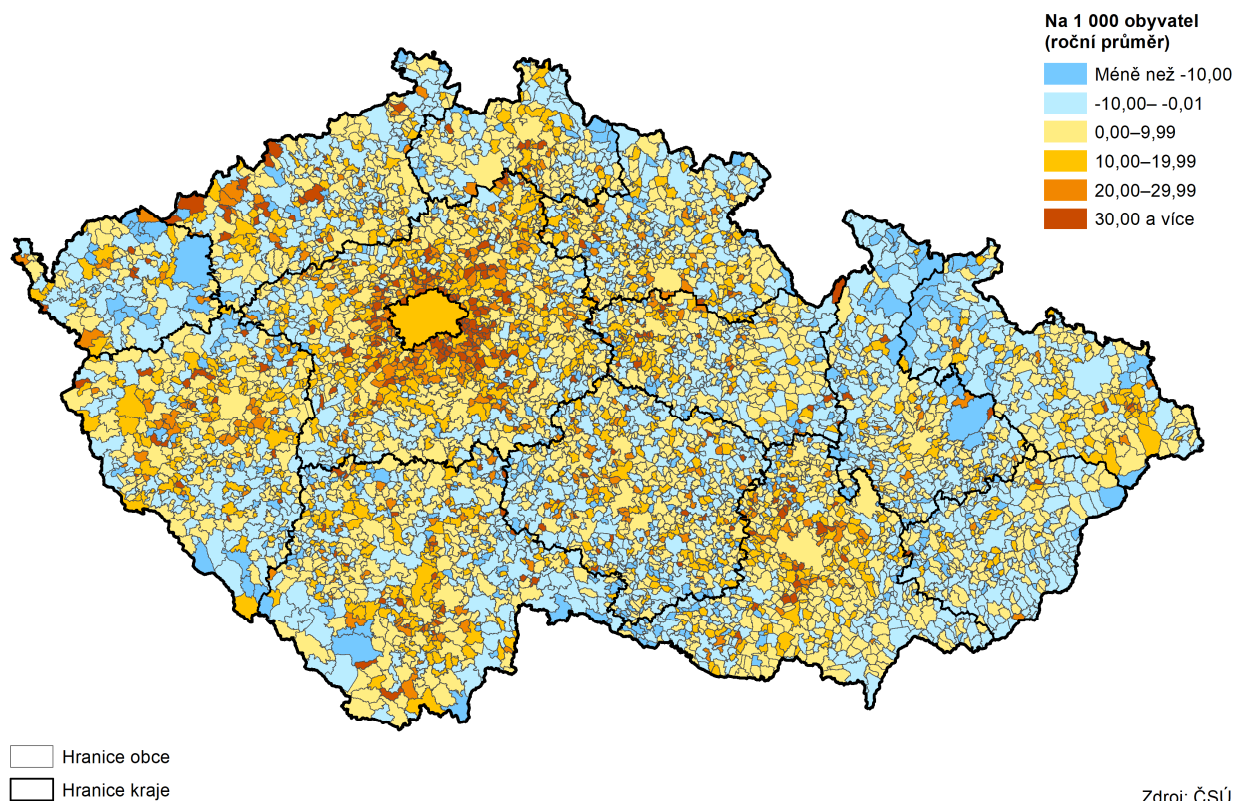
Na zápornou bilanci obyvatel kraje působila i v roce 2019 především skutečnost, že se z kraje vystěhovalo o 1 054 osob více, než kolik se jich do kraje přistěhovalo. Kvůli migraci obyvatel kraje došlo k početnímu snížení obyvatelstva především v okresech Karviná (–897 osob), Ostrava-město (–717 osob), ale i v okrese Bruntál (–107 osob). Přitom migrační přírůstek byl zaznamenán pouze v okresech Frýdek-Místek (+660 osob) a Opava (+97 osob). V přepočtu na 1 000 obyvatel ztratily migrací v minulém roce relativně nejvíce obyvatel okresy Karviná a Ostrava-město.

Zahraniční migrace vykazuje kladné hodnoty

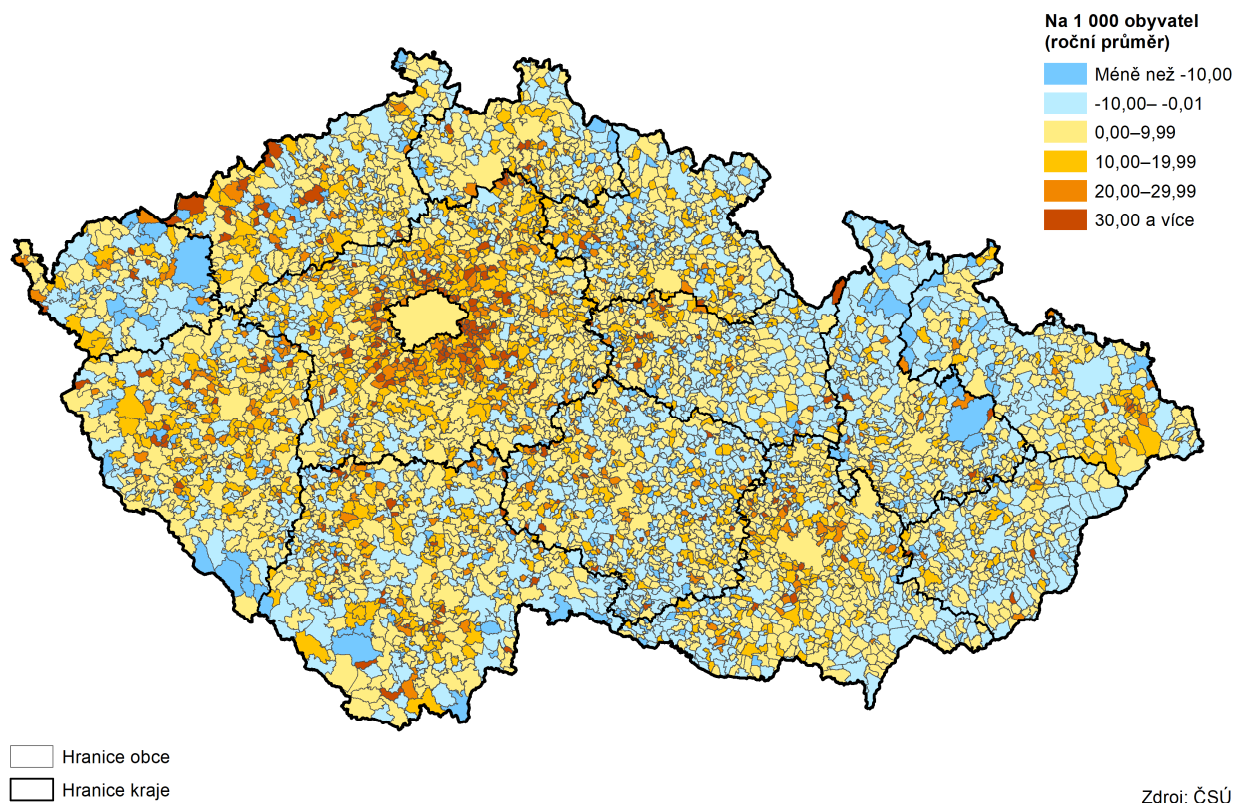
Vývoj krajské migrace a změny v jejím saldu ovlivňuje v posledních letech – možno říci pozitivně – míra zahraniční migrace. Od roku 2014 se z kraje do ciziny vystěhovalo méně osob, než kolik se jich do kraje z ciziny přistěhovalo. V roce 2019 tento rozdíl činil 1 281 osob, v roce předešlém 1 328 osob. V minulém roce tak migrace s cizinou snížila o více než čtvrtinu celkové záporné migrační saldo.

Pro dokreslení je možno uvést, že tzv. vnitřní stěhování, tj. stěhování mezi obcemi v rámci Moravskoslezského kraje, se v roce 2019 týkalo 19 704 osob, což bylo 8,1 % celostátního úhrnu. Vzhledem k podílu obyvatel kraje na celé ČR (11,2 %) lze vnitřní migraci v kraji hodnotit jako podprůměrnou.

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2014 až 2019

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v obcích v letech 2014 až 2019

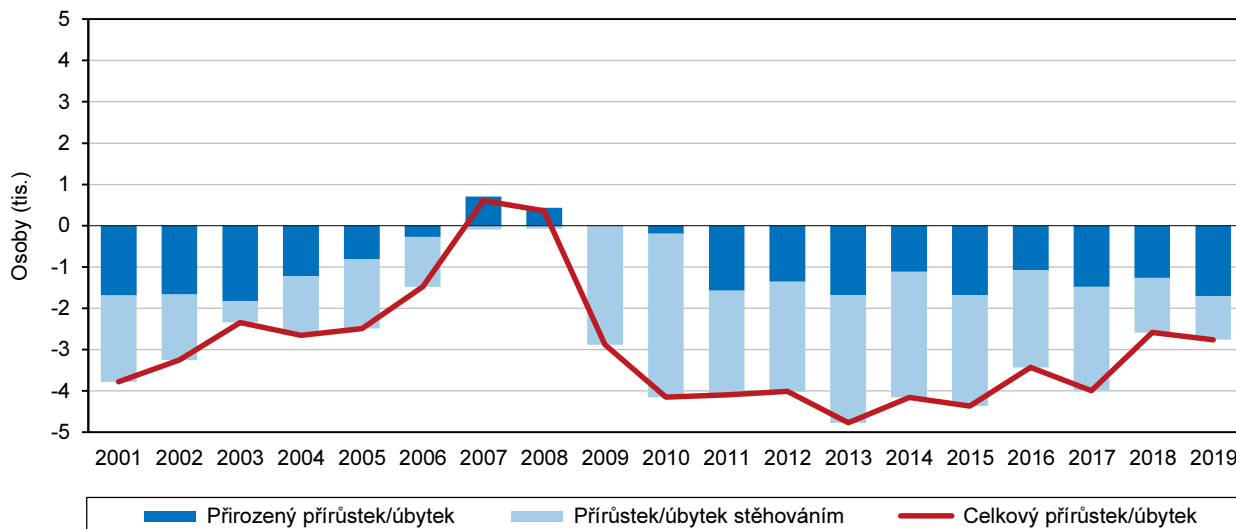

Na úbytku obyvatel se podepsalo i meziročně záporné saldo mezi narozenými a zemřelými

Na celkový pokles počtu obyvatel kraje působilo rovněž to, že v posledních letech umírá v kraji více lidí, než kolik se jich rodí. V roce 2019 zemřelo v kraji o 1 706 lidí více, než kolik se jich v průběhu roku živě narodilo. Přirozený přírůstek obyvatelstva nebyl v roce 2019 zaznamenán v žádném okrese.

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Relativní úbytek obyvatel patřil nejenom v minulém roce v mezikrajském srovnání k největším

V porovnání s ostatními kraji ČR nevypadá situace zrovna povzbudivě. Relativně (v přepočtu na tisíc obyvatel) dosahoval kraj spolu s krajem Karlovarským nejvyššího přirozeného úbytku. V případě migračního úbytku obyvatelstva se jednalo o vůbec nejvyšší údaj. Moravskoslezský kraj tak má ve své historii opět absolutně nejnižší počet obyvatel. Od roku 2001 (přepočteno na současnou územní strukturu) tak kraj ztratil cca 65 tis. obyvatel.

Cizinci

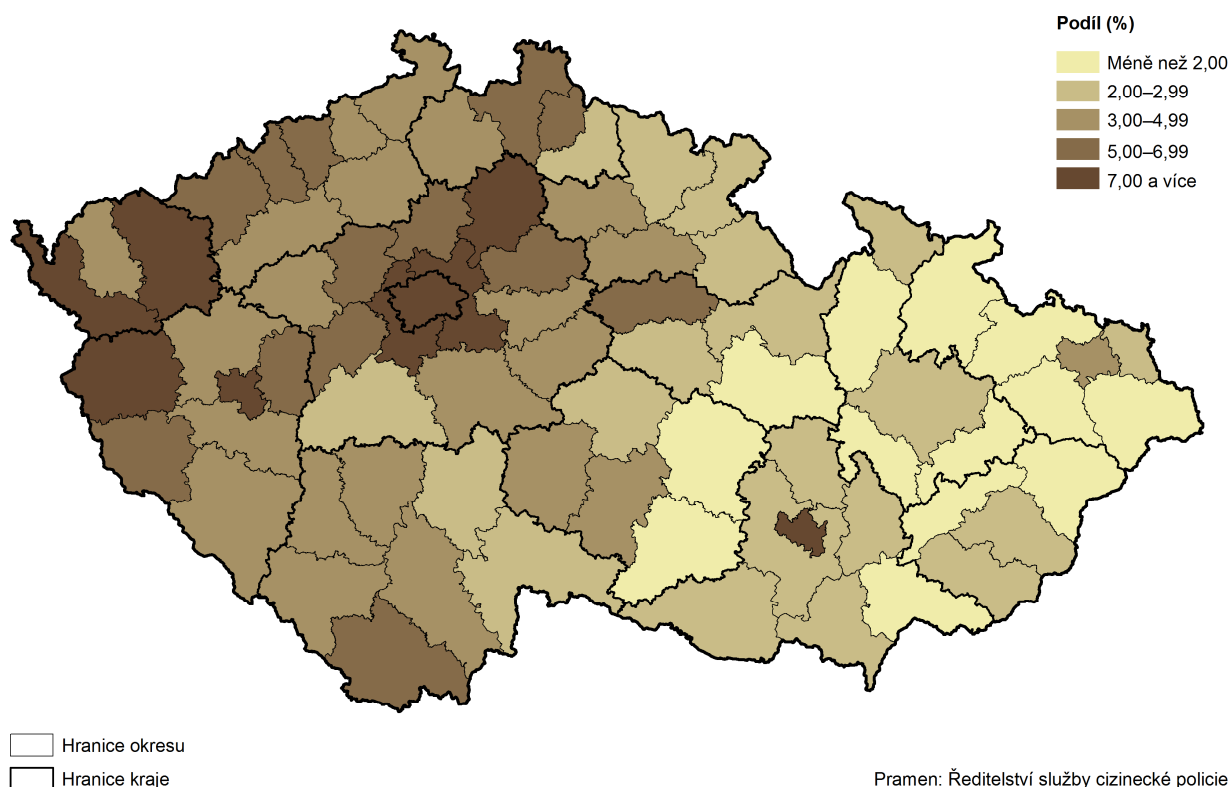
Podíl cizinců na populaci kraje je v rámci ČR podprůměrný

Počet cizinců (bez azylantů) v kraji se v roce 2019 meziročně zvýšil. V předchozích letech (od roku 2011) se počet cizinců pozvolna zvyšoval a ke konci loňského roku tak žilo na území kraje 28 902 cizinců. Meziročně se jejich počet zvýšil o 3,3 %. Podíl cizinců na obyvatelstvu (2,4 %) zařadil Moravskoslezský kraj na čtvrtou nejnižší příčku v jejich zastoupení. Nejvyšší podíl cizinců mělo hlavní město Praha (15,9 %) a nejméně cizinců žilo v kraji Zlínském (1,9 %).

Mezi cizinci jsou nejvíce zastoupeni Slováci, Poláci a Vietnamci

Z celkového počtu cizinců byli v roce 2019 v kraji nejvíce zastoupeni obyvatelé ze Slovenska (33,0 %) a Polska (19,3 %) a jejich počty se od roku 2014 každoročně mírně zvyšují. Naopak se od roku 2017 mírně snižuje podíl obyvatel Vietnamu, kterých je nyní 15,0 %. Mezi cizinci je také 7,9 % obyvatel z Ukrajiny a 2,6 % z Korejské republiky. V případě cizinců z Ukrajiny byl meziročně zaznamenán významný nárůst jejich počtu o 34,9 %.

Cizinci podle okresů k 31. 12. 2019

Demografické události

Dvě třetiny sňatků uzavírají doposud svobodní partneři

V roce 2013 bylo evidováno historicky nejméně svatebních obřadů v Moravskoslezském kraji. V následujících letech však došlo ke každoročnímu nárůstu až na hodnotu 6 484 sňatků evidovaných v roce 2019, což je o 199 sňatků více než v roce předchozím. V 66,6 % případů se jednalo o sňatek do té doby z obou stran svobodných partnerů. Průměrný věk ženicha činil 36,6 let a nevěsty 33,9 let. V obou případech se jedná o pokračování trendu rostoucích věků sezdávaných partnerů. V případě prvního sňatku byl průměrný věk partnerů poněkud nižší, a to 32,3 let, resp. 29,7 let. I v tomto případě se tento průměrný věk stále mírně zvyšuje, v loňském roce o 2 desetiny v případě mužů, popř. o 1 desetinu roku v případě žen.

Počet rozvodů se meziročně zvýšil a jako nejběžnější příčiny jsou uváděny povahové rozdíly a rozdílnost zájmů partnerů

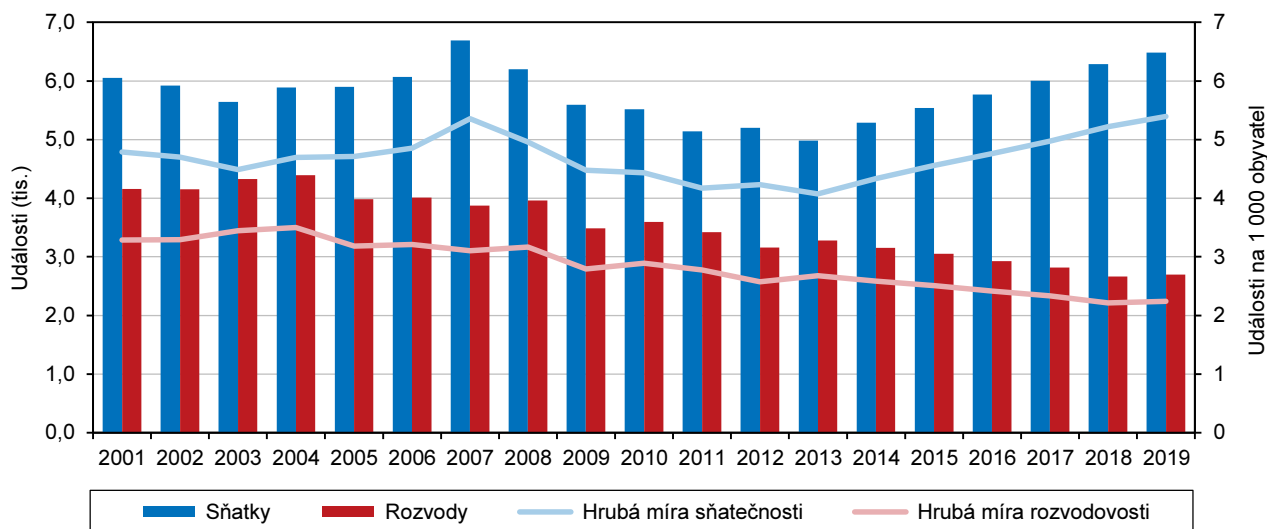
V minulém roce bylo v kraji rozvedeno 2 694 manželství, což je o 28 rozvodů meziročně více. V celkem 1 528 případech (56,7 % z úhrnu rozvedených manželství) se jednalo o manželství s nezletilými dětmi. Téměř polovina (44,7 %) manželství bylo rozvedeno po 15 a více letech jeho trvání. Průměrný věk při rozvodu byl u mužů 45,2 let a u žen 42,3 let. V obou případech se tento věk postupně zvyšuje.

V převažující většině případů (43,4 % z celkového počtu rozvodů) byla deklarovaným důvodem rozvodu pro muže i ženy rozdílnost povah, názorů a zájmů. Nevěra byla příčinou rozvodu ve zhruba 2,7 % z počtu rozvodů u mužů, v případě žen to bylo 1,9 %. V souhrnu na 100 uzavřených sňatků připadalo v loňském roce 41,6 manželství rozvedených.

Graf 1.3 Sňatky a rozvody v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

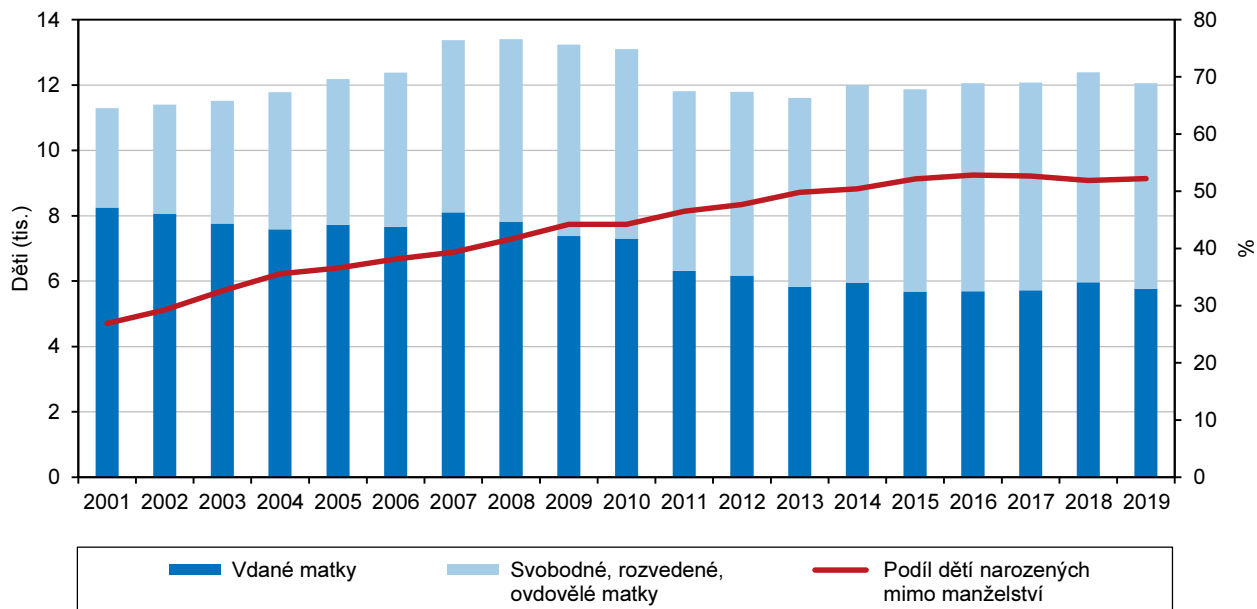

Hrubá míra porodnosti je dlouhodobě pod celorepublikovou úrovní

V kraji se v roce 2019 narodilo 12 056 dětí, což je o 331 živě narozených dětí méně než v roce předchozím. Hrubá míra porodnosti (počet narozených na tisíc obyvatel) se tak snížila na 10,0 ‰ i kvůli nižšímu stavu počtu obyvatel a je tak dlouhodobě pod celorepublikovou úrovní (10,5 ‰). Ještě v letech 2007–2010 se míra porodnosti v kraji udržovala nad hodnotou 10 ‰, tj. na úrovni dosahované i v první polovině devadesátých let minulého století. Nicméně ani v té době nedosahovala průměru ČR. Nejvyšší míru porodnosti vykazovaly okresy Nový Jičín, Ostrava-město a Opava, nejnižší pak byla zaznamenána v okrese Bruntál.

Graf 1.4 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

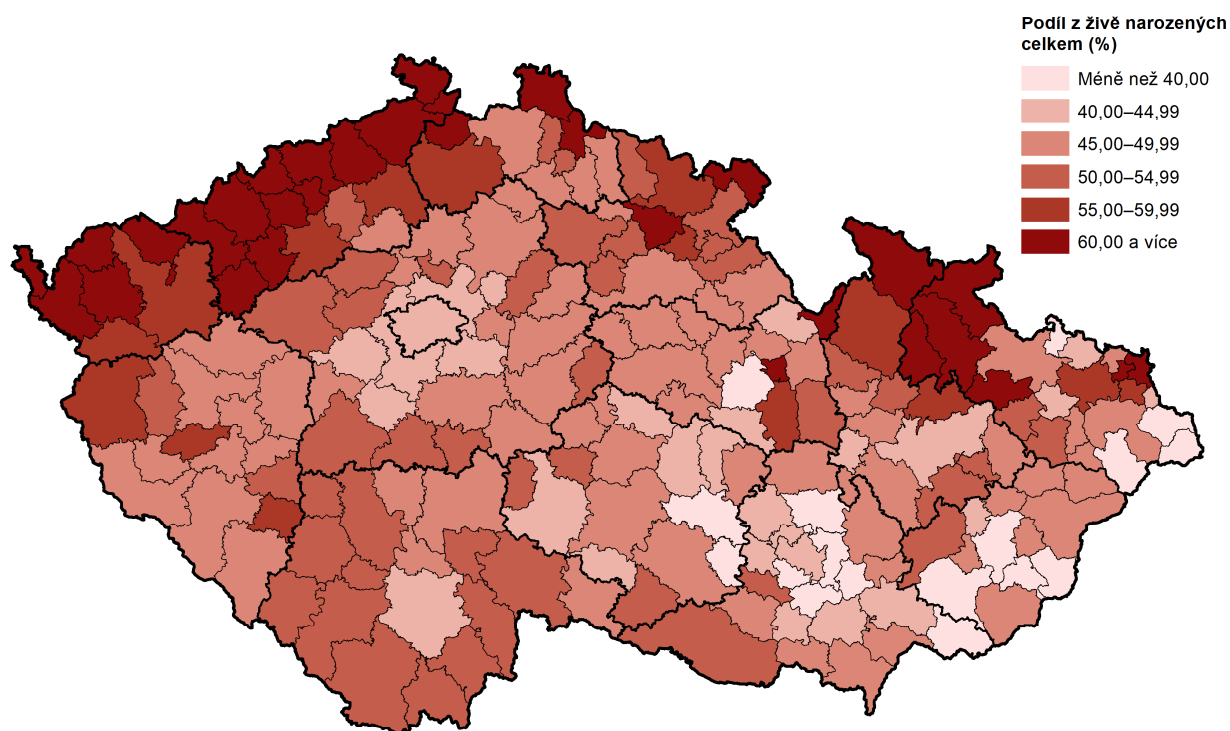
Ženy rodí v pokročilejším věku a stále více dětí se rodí mimo manželský svazek

Z celkového počtu živě narozených dětí bylo 51,4 % chlapců. Nejvíce dětí (46,7 % ze všech narozených) se matce narodilo jako první v pořadí, 36,8 % dětí bylo druhorozených a jako třetí a další dítě v pořadí se narodilo 16,5 % všech dětí.

Meziročně tak přibylo prvorozených o 0,2 procentního bodu. Není vůbec překvapivé, že se stále více dětí rodí mimo oficiální manželský svazek, v roce 2019 to již bylo 52,2 %. Největší podíl dětí narozených mimo manželství byl zaznamenán v okrese Bruntál (67,8 %, tedy ze tří dětí byla 2 nemanželská), nejmenší pak v okrese Frýdek-Místek (43,9 %).

Průměrný věk matky při narození dítěte se v posledních letech také až do roku 2015 neustále zvyšoval – v roce 2016 činil stejně jako v předchozím roce 30,0 roku (od roku 2008 vzrostl průměrný věk matky o jeden rok). Průměrný věk matky při narození dítěte meziročně vzrostl o 0,1 roku na 30,2 let (o 0,6 roku pod průměrem ČR). Své první dítě rodily ženy v Moravskoslezském kraji v průměru ve 28,5 letech, hodnota o 0,6 roku pod průměrem ČR, druhé dítě v 31,1 letech a třetí a další v pořadí ve 32,9 letech.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2019

 Hranice SO ORP
 Hranice kraje

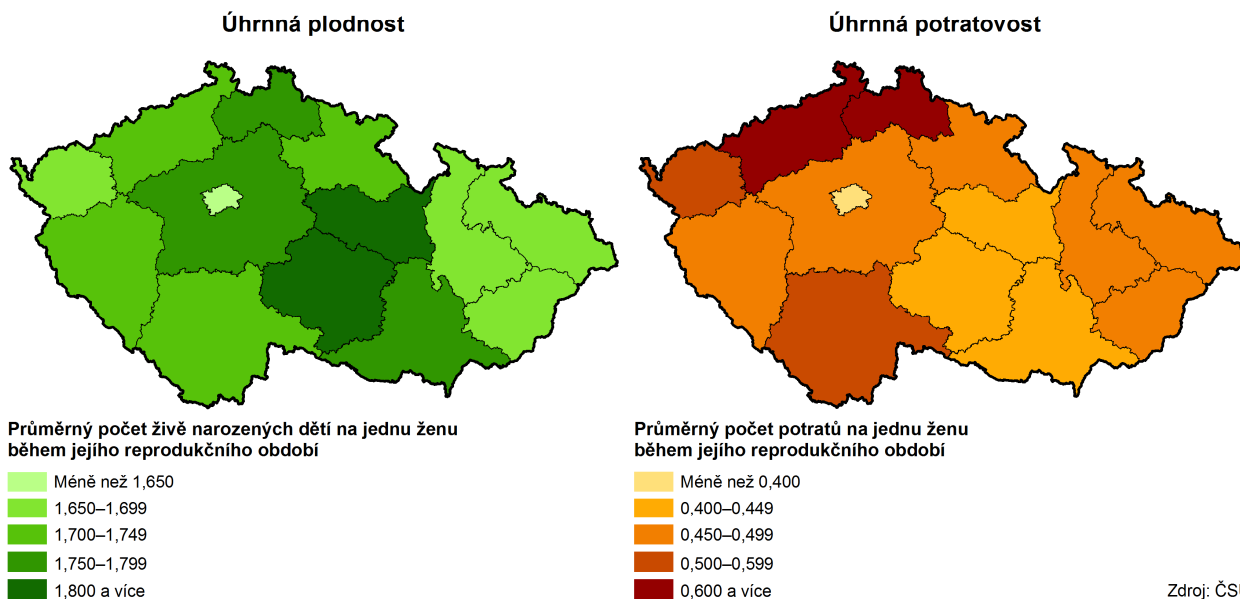
Zdroj: ČSÚ

Potratovost klesla nejvíce od roku 2014

Počet potratů v minulém roce dosáhl 3 496, což bylo nejméně od roku 2014. Počet potratů dlouhodobě klesá již od roku 1991. Z uvedeného počtu bylo 42,3 % samovolných potratů a 54,0 % uměle přerušovaných těhotenství. V rozhodující většině případů (57,0 %) se jednalo o potraty svobodných žen, necelá třetina (32,2 %) pak byly ženy vdané. Meziročně pak klesl počet potratů u skupiny žen do 19 let ze 189 na 172 případů. Umělá přerušování těhotenství byla z necelých dvou třetin první u vdané ženy (64,4 %). Bohužel 5,5 % těchto zákroků bylo prováděno počtvrté nebo dokonce vícekrát. Z 1 888 uměle přerušovaných těhotenství bylo ze zdravotních důvodů 334 případů.

Potratovost meziročně klesla na 28,9 potratů na 100 narozených, přičemž nejvyšší byla zaznamenána v okrese Bruntál (37,7) a nejnižší ve Frýdku-Místku (24,1).

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v krajích v roce 2019

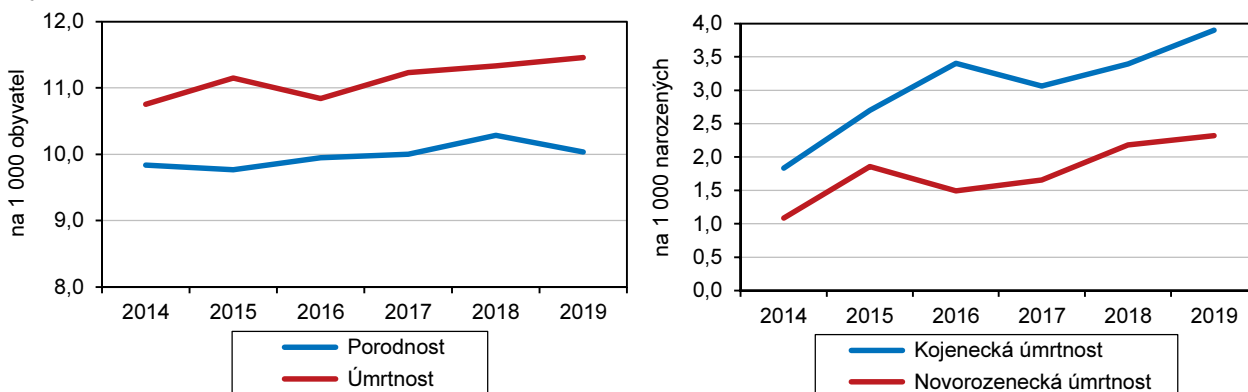

Nejvyšší počet zemřelých v historii kraje

Počet zemřelých osob se v roce 2019 v kraji meziročně zvýšil na 13 762, tj. o 113 osob více než v předchozím roce, šlo tak o nejvyšší počet zemřelých od roku 2000. Úmrtnost se minulý rok po výkyvu v roce 2015 vrátila na úroveň dosahovanou dlouhodoběji v několika předchozích letech. Hrubá míra úmrtnosti v roce 2019 činila 11,5 osob na 1 000 obyvatel. I v tomto případě se jedná o nejvyšší hodnotu od roku 2000. Podobně byl na tom pouze kraj Karlovarský. V rámci kraje vykazoval nejvyšší míru úmrtnosti okres Bruntál (12,5) následovaný okresy Karviná (11,9) a Ostrava-město (11,8). Nad celorepublikovým průměrem se nacházely i všechny ostatní okresy.

Graf 1.5 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

K úmrtím dochází především v důsledku nemocí oběhové soustavy a obecně na rakovinu

V roce 2019 stejně jako v předchozích letech byly největším „zabijákem“ nemoci oběhové soustavy (5 868 osob, tj. 42,6 % všech zemřelých) a tzv. novotvary (3 475 osob, tj. 25,3 % všech úmrtí). V případě nemocí oběhové soustavy, zvláště pak diagnóz infarktů myokardu a cévních nemocí mozku, byl patrný již od roku 2014 trend poklesu těchto případů vedoucích ke smrti (jen rok 2015 se tomuto trendu poněkud vymykal). I v počtech případů úmrtí pro příčiny novotvarů byl viditelný pozvolný a klesající trend až do roku 2017, v posledních třech letech však těchto případů opět přibývá.

Zaznamenáníhodnou skutečností je fakt, že podle statistiky z roku 2019 zemřelo 141 lidí dokonanou sebevraždou, tj. téměř trojnásobek, než kolik jich zemřelo při dopravních nehodách na silnicích v Moravskoslezském kraji (53 osob).

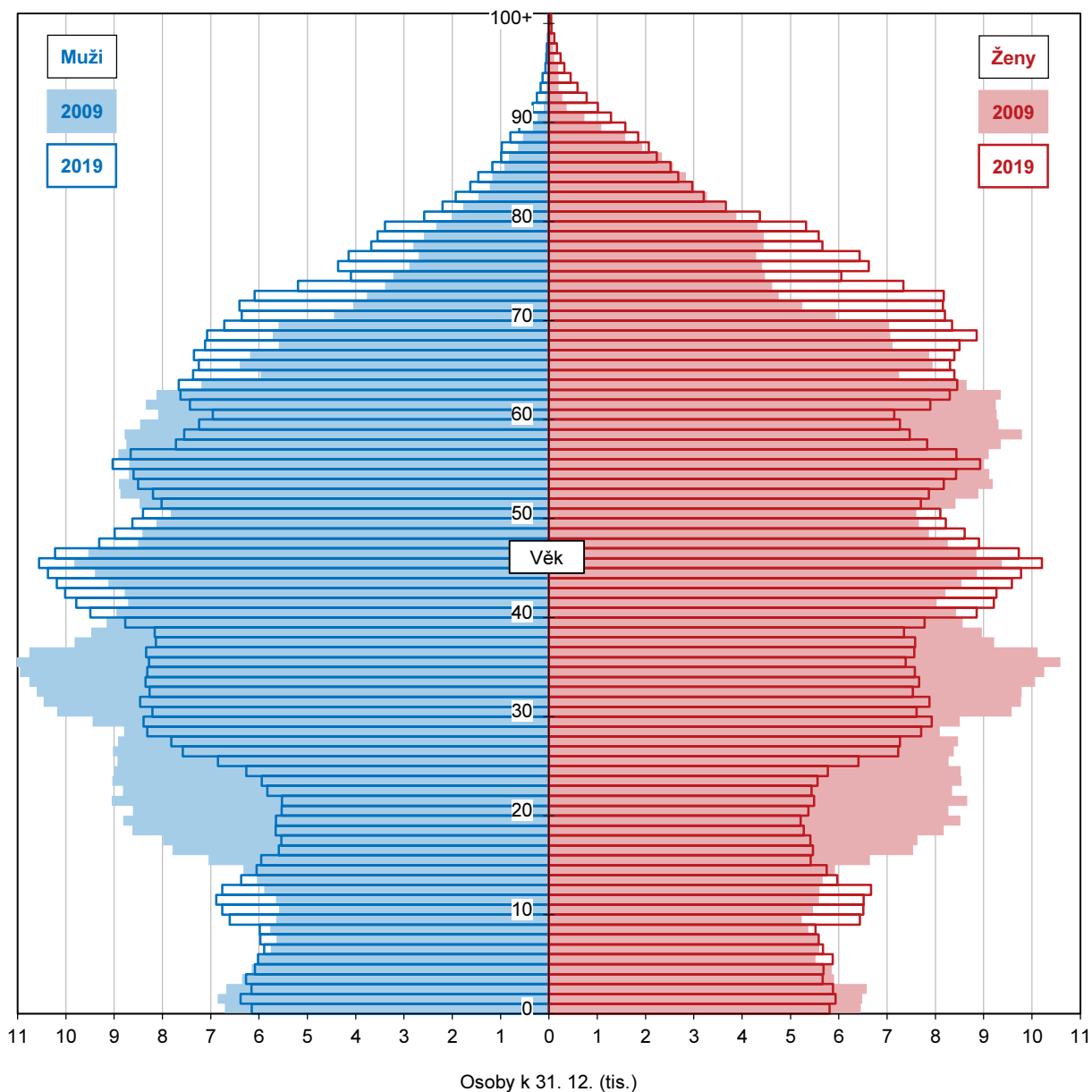
Kojenecká i novorozenecká úmrtnost meziročně vzrostly

Novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů po porodu na počtu živě narozených) i kojenecká úmrtnost (zemřelí do jednoho roku na počtu živě narozených) se v posledních letech mírně zvyšovala. V minulém roce činila novorozenecká úmrtnost 2,3 a kojenecká 3,9 promile. Kojenecká úmrtnost po loňském nárůstu opět vzrostla a stále byla nad republikovým průměrem (2,6 promile). Také novorozenecká úmrtnost je stále nadprůměrná ve srovnání s celou ČR.

Věková struktura, index stáří, naděje dožití

Graf 1.6 Věkové složení obyvatel Moravskoslezského kraje v letech 2009 a 2019

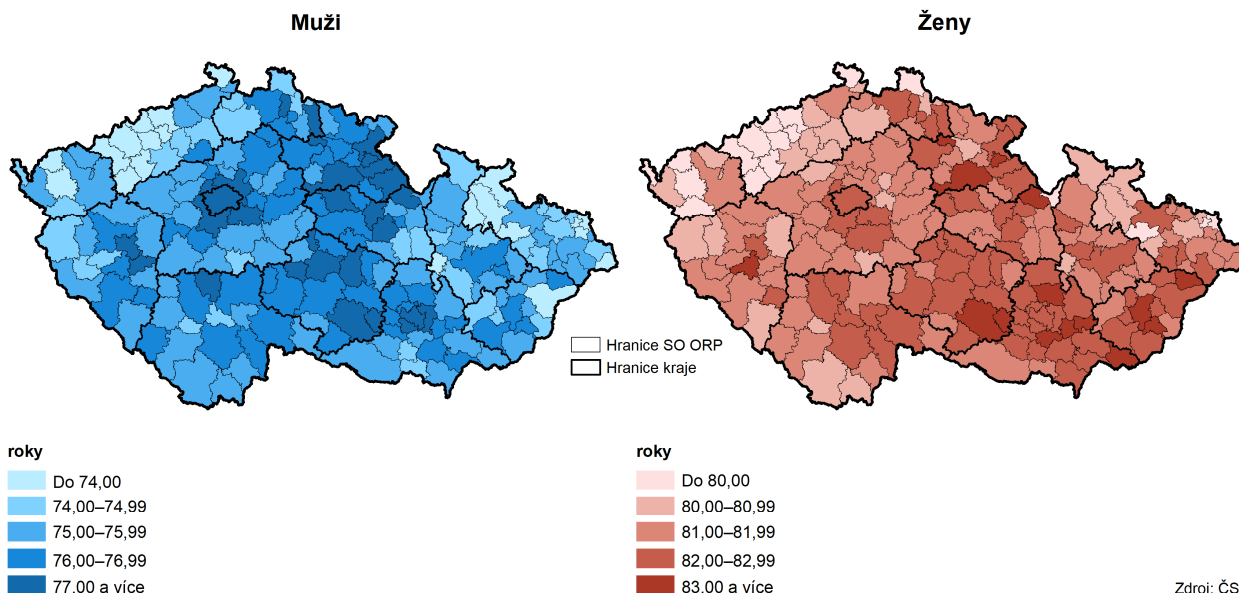
Zdroj: ČSÚ

Nadále dochází ke zvyšování střední délky života a s ní pokračuje proces stárnutí obyvatel kraje

Naděje dožití při narození, tzv. střední délka života, se dlouhodobě zvyšuje. V minulém roce činila v případě mužů 74,5 let a v případě žen 81,2 let. Pro ty, co se již dožili pětadesáti let věku, se střední délka života posouvá. Dožijí se tedy (statisticky průměrně) věku 80,5 let, resp. 84,4 let.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2015 až 2019

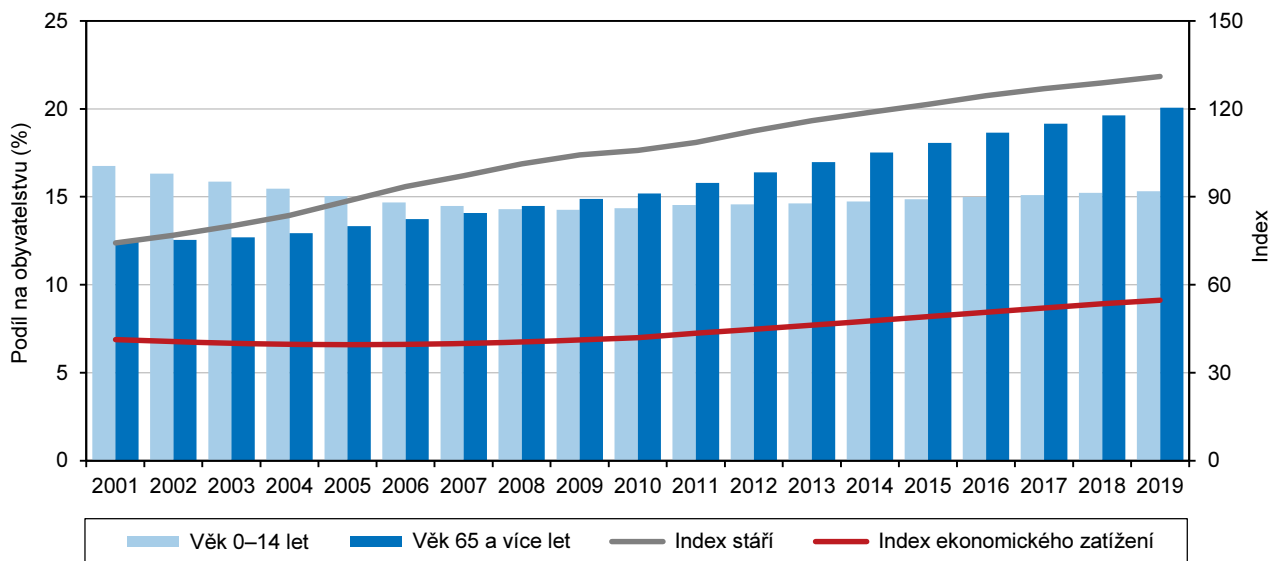

Průměrný věk obyvatel kraje se postupně zvyšuje

Koncem roku 2019 činil průměrný věk obyvatel kraje již 42,9 let, v případě žen to bylo 44,4 let a mužů jen 41,3 let. Z pohledu věkové struktury obyvatel celé ČR se tak Moravskoslezský kraj řadí již mezi kraje s nadprůměrně starým obyvatelstvem, byť 5 ze 14 krajů dosahuje vyššího průměrného věku. V průměru nejstarší obyvatele v rámci Moravskoslezského kraje najdeme v okresech Karviná (43,6 let), Bruntál (43,3 let) a Ostrava-město (42,9 let), což jsou okresy shodou okolností nejvíce zasažené zápornou migrací. Naopak v průměru o cca rok mladší byli obyvatele v okrese Nový Jičín.

Graf 1.7 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

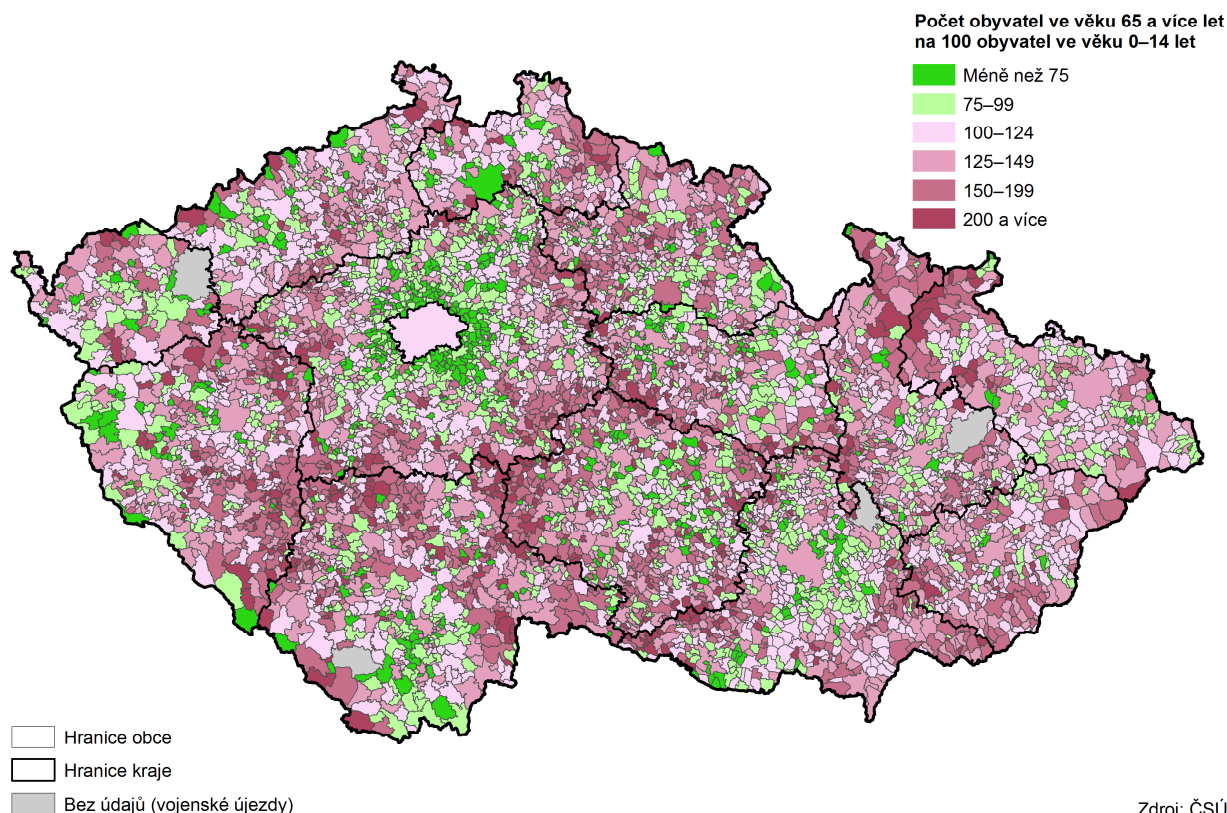
Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatel se rychle mění, na 100 dětí již připadá zhruba 131 seniorů

Stárnutí populace se odráží rovněž ve věkové struktuře obyvatelstva, již zachycuje mj. index stáří, tj. údaj o počtu osob 65letých a starších připadajících na 100 dětí ve věku do 15 let. Tento index se v posledních letech poměrně dramaticky zvyšuje a koncem roku 2019 již na 100 dětí připadalo v kraji 131 seniorů (ale v okrese Karviná již více než 141 seniorů). Index stáří se v případě mužské složky populace výrazně liší od složky ženské, neboť 100 chlapců v kraji připadá jen 104,6 seniorů, ale na 100 děvčat už 158,9 seniorek.

Index stáří v obcích k 31. 12. 2019

Projekce obyvatelstva do roku 2070

Projekce obyvatelstva nastiňuje v dlouhodobém výhledu směr budoucího populačního vývoje

Projekce obyvatelstva ukazuje na hypotetický vývoj počtu a věkového složení obyvatel kraje, který by byl výsledkem naplnění scénáře vývoje jednotlivých složek populačního vývoje. Vstupními předpoklady projekce byly další mírný nárůst průměrného věku matek při narození dítěte spojený se slabým růstem či stagnací plodnosti, rostoucí střední délka života, zachování kladného migračního salda se zahraničím a pozvolné snižování úbytků způsobené vnitřní migrací.

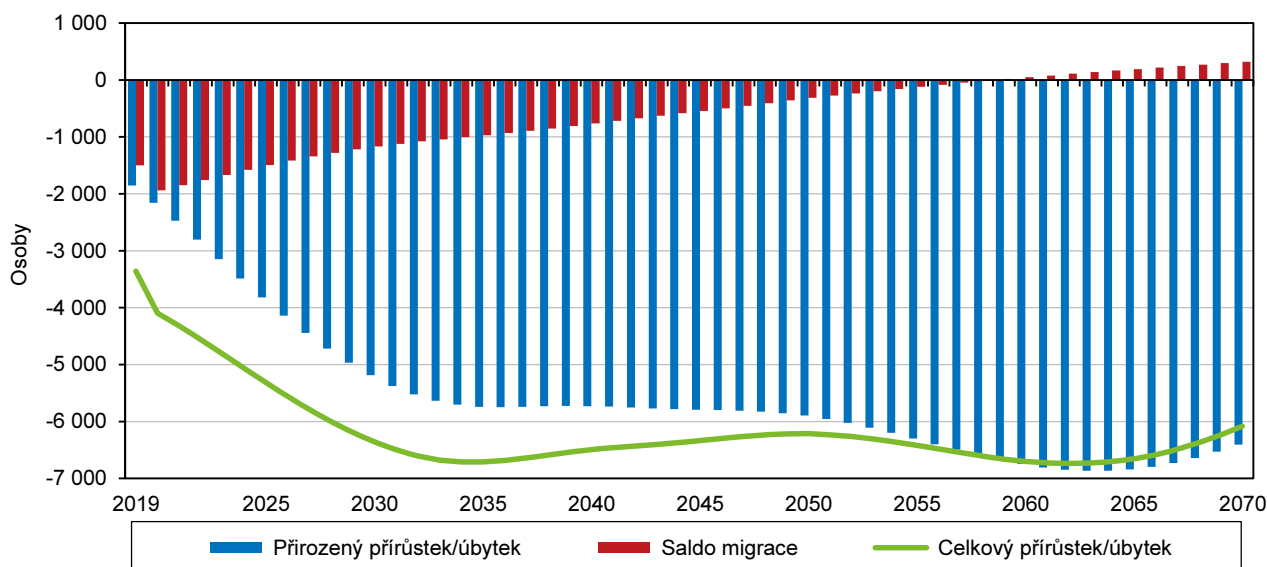
Předpokládá se, že do roku 2070 se sníží populace kraje o čtvrtinu

Podle zpracované projekce počet obyvatel Moravskoslezského kraje k 1. 1. 2071 zřejmě dosáhne necelých 883 tis., což je oproti současnosti o téměř 321 tis. méně. Tento početní pokles bude absolutně i relativně nejvýraznější ze všech krajů a bude způsoben jak rostoucím přirozeným úbytkem obyvatel, tak stěhováním obyvatel do jiných regionů v ČR. Předpokladem je, že zahraničním stěhováním do kraje přibude kolem 50 tis. obyvatel a do jiných krajů se odstěhuje přibližně 82 tis. osob. Přirozenou měnou kraj přijde zhruba o 289 tis. obyvatel, což bude nejvyšší pokles mezi kraji. Jestliže se naplní všechny předpokládané parametry demografického vývoje, očekává se, že již na začátku roku 2022 se Moravskoslezský kraj stane až

čtvrtým nejlidnatějším krajem ČR a to po hl. městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji.

Graf 1.8 Přírůstek/úbytek obyvatel Moravskoslezského kraje

Zdroj: ČSÚ (publikace Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2070)

Populace v kraji bude patřit mezi nejstarší v ČR

Nadále bude pokračovat proces stárnutí populace, vzroste průměrný věk obyvatel a zvýší se i zastoupení seniorů v populaci. Moravskoslezský kraj by se tak měl zařadit mezi kraje, které budou stárnout rychleji. Na počátku projektovaného období (tj. rok 2019) patří z pohledu průměrného věku obyvatel mezi kraje s mírně vyšším průměrným věkem než na celorepublikové úrovni, na jeho konci v roce 2070 by se ovšem měl zařadit na druhé místo v pořadí nejstarších krajů za Zlínským krajem. V Moravskoslezském kraji bude podle projekce na počátku roku 2071 průměrný věk obyvatel 48,6 let (u mužů 47,4 let a u žen 49,9 let) a vzroste tak zřejmě o 5,9 roku (o 6,3 roku u mužů a o 5,7 roku u žen). Ze všech krajů by měl nejvýrazněji vzrůst podíl osob ve věku 65 a více let a to z 19,6 % (rok 2018) na 30,7 %. Naopak podíl obyvatel v dětském věku poklesne zřejmě z 15,2 % (rok 2018) na 13,0 % v roce 2070 a bude tak nejnižší mezi všemi kraji.

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity

Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření. Výsledné údaje jsou tedy reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

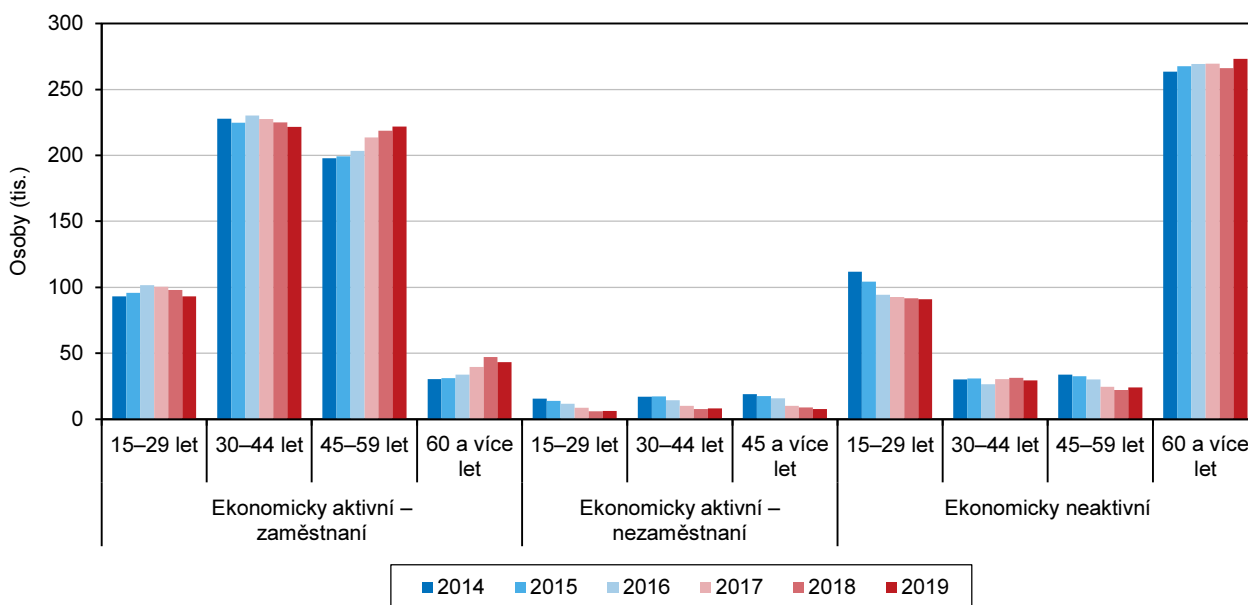
Informace o podílu nezaměstnaných osob (míře registrované nezaměstnanosti) jsou z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

Meziroční pokles objemu pracovní síly

V roce 2019 žilo podle výsledků VŠPS v Moravskoslezském kraji 1 019,5 tis. obyvatel ve věku 15 a více let. Pracovní sílu tvořilo 601,8 tis. osob. V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 579,8 tis. zaměstnaných a 22,0 tis. nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu velikost pracovní síly kolísala, meziročně objem pracovní síly klesl o 9,4 tis. osob – počet zaměstnaných klesl o 8,9 tis. osob a počet nezaměstnaných poklesl o cca 500 osob.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Nejpočetnější věkovou skupinou pracovní síly jsou osoby ve věku 45 až 59 let

Na změny ve struktuře pracovní síly podle věku působí nejen demografické vlivy, ale i měnící se míra ekonomické aktivity u nejmladších (prodlužující se příprava na povolání) i nejstarších věkových kategorií (prodlužování věku pro odchod do důchodu). Nově se tak nejčetnější věkovou skupinou mezi zaměstnanými staly osoby ve věku 45 až 59 let, přičemž jich bylo jen o málo víc než osob ve věku mezi 30 a 44 lety. Mezi nezaměstnanými převažovaly osoby ve věku 45 až 59 let.

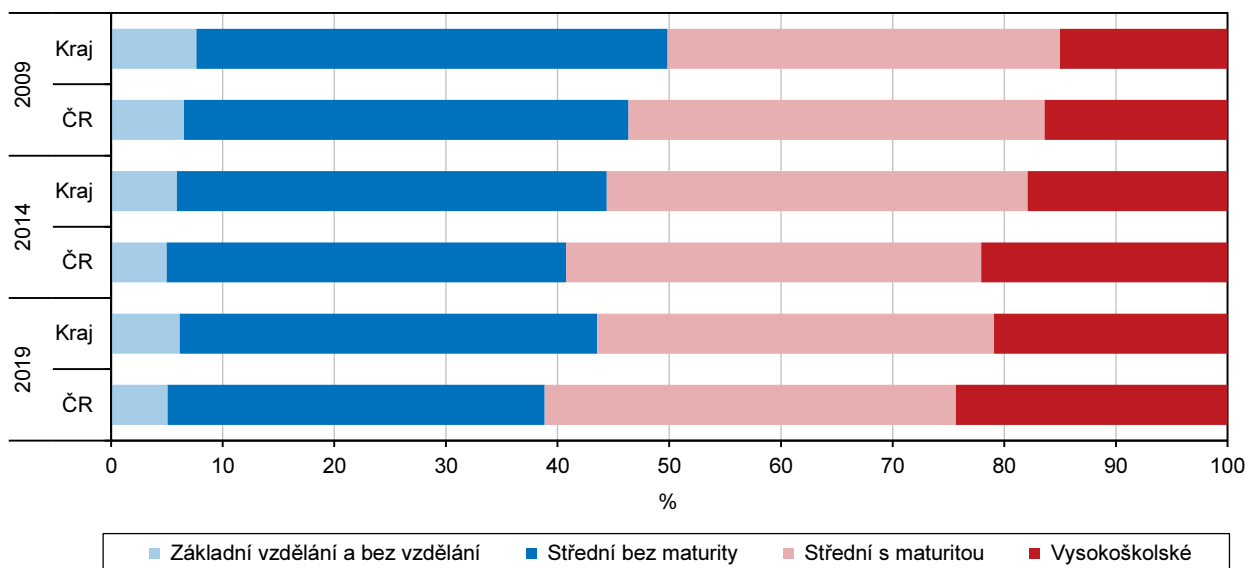

Úroveň vzdělanosti pracovní síly v kraji roste

Změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly jsou zřejmé především ve srovnání delšího časového období. Od roku 2009 se totiž podíl osob s dosaženým základním vzděláním a bez vzdělání snížil o 1,4 procentního bodu na 6,2 % a počet vysokoškolsky vzdělaných se za stejné období naopak zvýšil o 5,9 procentního bodu a činil 20,9 %.

Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Nejvyšší podíl zaměstnaných osob tvořili zaměstnanci

Z hlediska postavení v zaměstnání tvoří stejně jako v předchozích letech i v roce 2019 největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), a to 86,4 %. Meziročně se tento podíl zvýšil o 0,4 procentního bodu. Podíl osob pracujících na vlastní účet se proti roku 2018 snížil o 0,4 procentního bodu na 10,3 %. Zastoupení zaměstnavatelů dlouhodobě stagnuje a v porovnání s rokem 2018 vzrostl o 0,1 procentního bodu na 3,1 %.

Nejvyšší zaměstnanost je v sektoru tržních a netržních služeb

Počet zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) pracujících v kraji vykazuje klesající tendenci a v roce 2018 dosáhl hodnoty 40,4 %. Zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách – od roku 2014 do 2017 povětšinou stoupala a v roce 2018 činila 57,8 % (meziroční pokles proti roku 2017 o 0,1 procentního bodu). Podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na celkové zaměstnanosti dosahoval po celé sledované období hodnoty 1,8 %. Výjimkou byl rok 2018 s hodnotou 1,7 %.

Počet osob s více zaměstnáními poklesl

Počet osob s druhým (či dalším) zaměstnáním po předchozím období růstu začíná klesat. V roce 2019 mělo v kraji více zaměstnání 12,5 tis. osob. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 2,2 %.

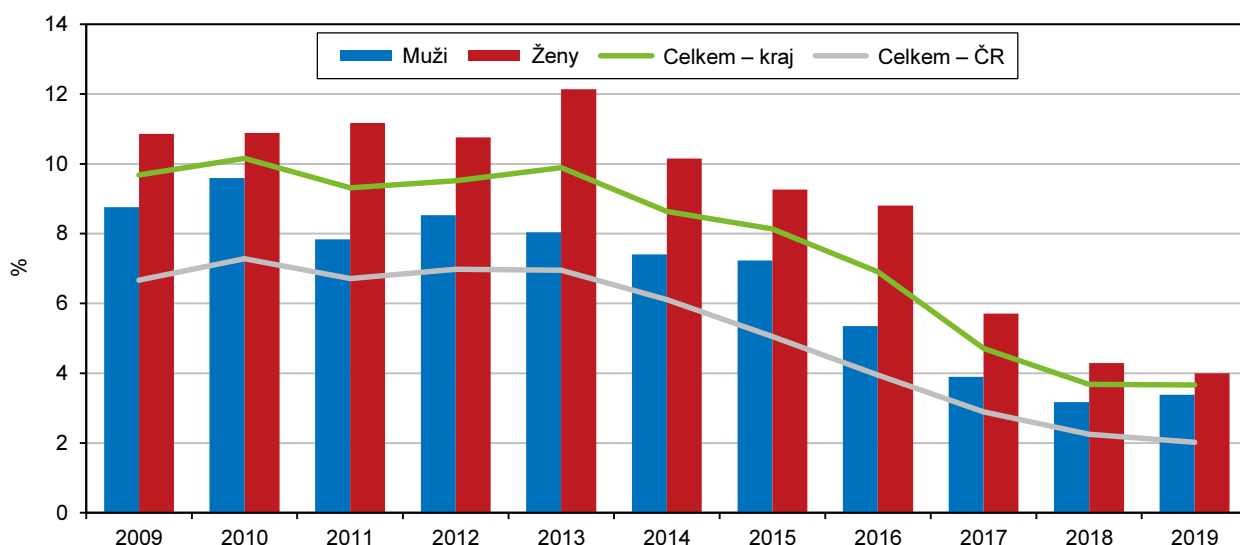
Míra ekonomické aktivity se po několika letech růstu snížila

Míra ekonomické aktivity v roce 2019 dosáhla v Moravskoslezském kraji 59,0 %. Celkově se meziročně snížila o 0,8 procentního bodu, i když v retrospektivě posledních pěti let měl vývoj tohoto ukazatele narůstající tendenci. Zatímco u mužů míra ekonomické aktivity dosáhla 66,1 %, u žen 52,3 %. U obou pohlaví meziročně poklesla, v případě mužů o 1,2 procentního bodu, u žen o 0,3 procentního bodu. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvořilo v Moravskoslezském kraji 41,0 % z populace starší 15 let.

Nezaměstnanost

Graf 2.3 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

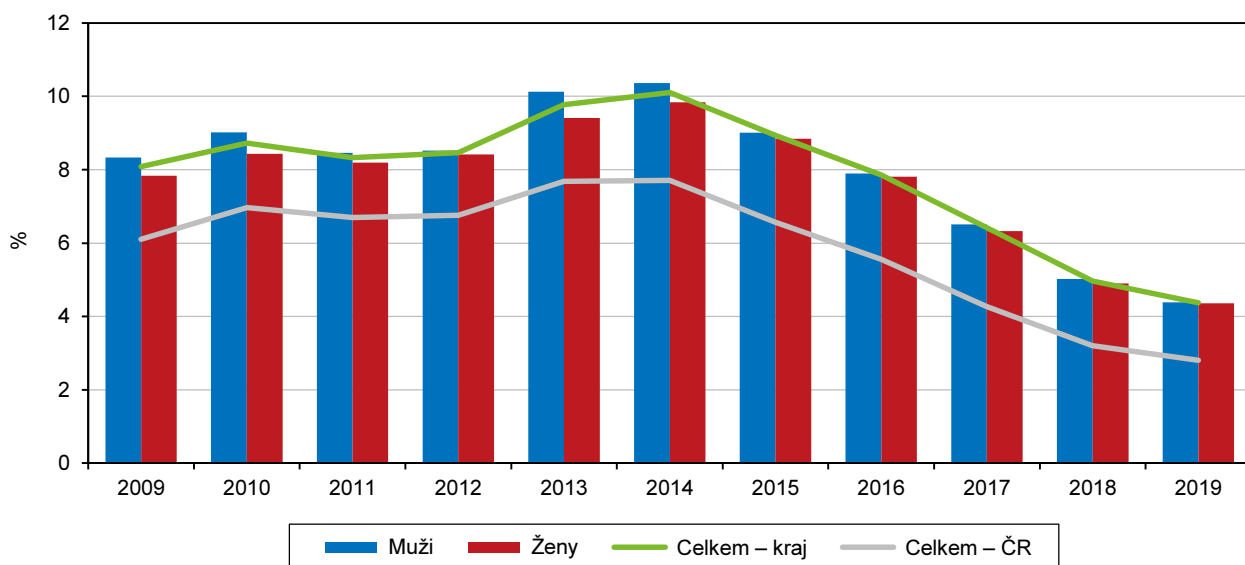

Obecná míra nezaměstnanosti od roku 2014 klesla o 4,9 procentního bodu

Počet nezaměstnaných (podle výsledků VŠPS) činil 22,0 tis. osob. Proti roku 2014 to znamená pokles o 29,9 tis. osob. Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti dosáhla v roce 2019 hodnoty 3,7 %, z toho u mužů 3,4 % a u žen 4,0 %. Ve srovnání s republikovým průměrem byla tato hodnota o 1,7 procentního bodu vyšší. Ve srovnání posledních šesti let došlo k poklesu o 4,9 procentního bodu. Nejvíce se během sledovaného období k sobě blížily obě hodnoty obecné míry nezaměstnanosti mužů a žen v roce 2019, kdy rozdíl představoval 0,6 procentního bodu, přičemž v roce 2016 to bylo 3,4 procentního bodu (maximum ve sledovaném období).

Graf 2.4 Podíl nezaměstnaných osob^{*)} v Moravskoslezském kraji (roční průměr)

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Počet uchazečů o zaměstnání (podle MPSV) ke konci roku klesl

Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) bylo k 31. 12. 2019 na úřadech práce Moravskoslezského kraje evidováno 37 307 uchazečů o zaměstnání. Proti roku 2018 se tento počet snížil o 2 482 osob (o 6,2 %). Dosažitelní, tzn. osoby

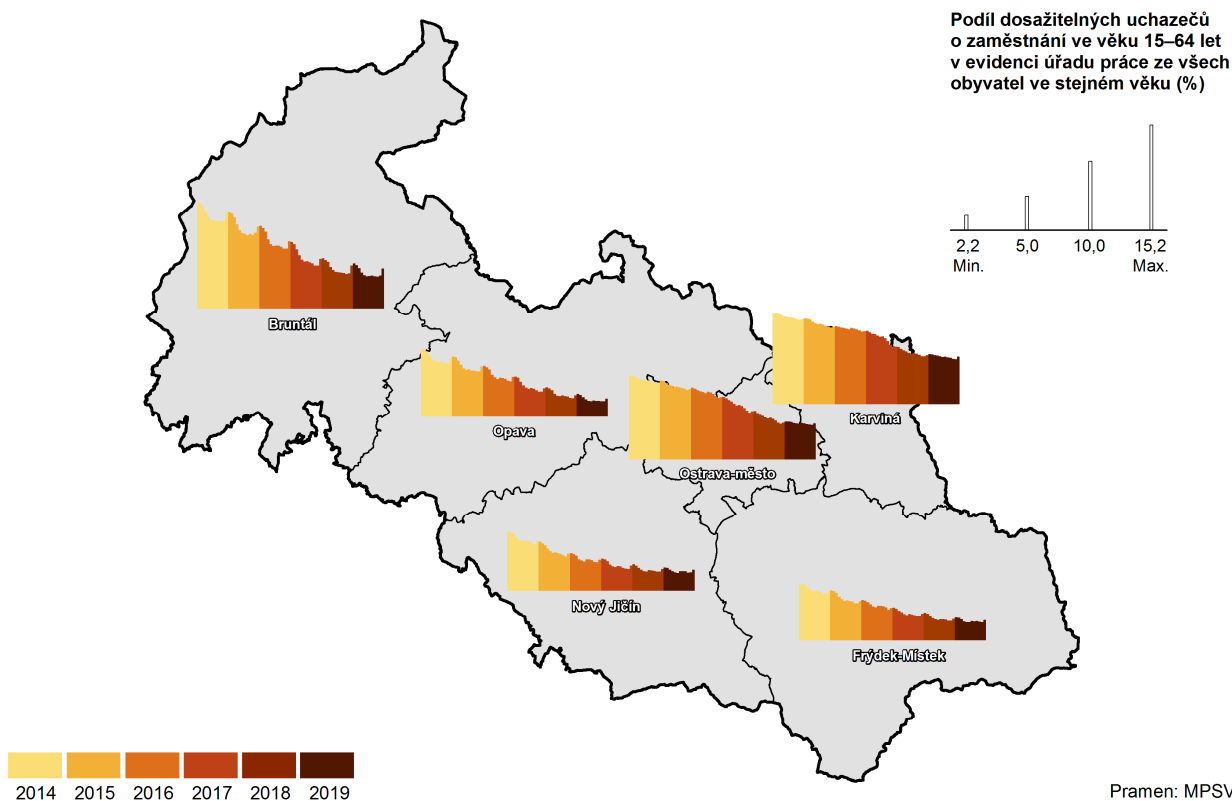
ve věku 15–64 let, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání, tvořili 92,6 % všech uchazečů (34 551 osob). Pokles zaznamenal i počet uchazečů o zaměstnání z řad absolventů škol a mladistvých o 2,1 % (o 30 osob). Ženy tvořily z celkového počtu uchazečů 47,3 %. Také jejich počet meziročně klesl o 7,5 % (o 1 433 osob). Nejvíce uchazečů bylo ve věku 55 a více let, průměrný věk uchazeče činil 44,2 let. Podle dosaženého vzdělání jsou nejohroženější skupinou osoby se středoškolským vzděláním (vč. vyučených) bez maturity, osoby s nižší kvalifikací a nekvalifikovaní. Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2019 mělo 10 596 uchazečů, což představuje více než jednu čtvrtinu uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce (přesněji 28,4 %).

Nezaměstnanost klesla, přesto zůstala v rámci ČR nejvyšší

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2019 v Moravskoslezském kraji výše 4,44 %. V meziročním srovnání to znamená pokles o 0,21 procentního bodu. Výše podílu představuje v rámci ČR nejvyšší hodnotu. Ve vztahu k republikovému průměru (2,87 %) je vyšší o 1,57 procentního bodu.

Problém nezaměstnanosti je možno přiblížit i v podrobnějším správním členění kraje. V okresním členění je nejvyšší úroveň nezaměstnanosti dlouhodobě v okresech Karviná a Bruntál. Na konci roku 2019 zde podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu činil 6,71 % (nejvyšší v ČR), respektive 5,64 %. Nejnižší úroveň nezaměstnanosti byla v okresech Opava a Frýdek-Místek (2,60 %, resp. 2,85 %). Snížení podílu nezaměstnaných je patrné i z genderového pohledu na nezaměstnanost. Podíl nezaměstnaných mužů se ve srovnání let 2019 a 2014 snížil o 5,48 procentního bodu, u žen o 5,24 procentního bodu. V kraji činil podíl nezaměstnaných mužů 4,62 % a žen 4,26 %, ve všech okresech v regionu je podíl u mužů vyšší než u žen s výjimkou okresu Ostrava-město.

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2014 až 2019 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Dlouhodobě nezaměstnaní představují v kraji téměř třetinu z celkového počtu nezaměstnaných

Celkem 11 571 nezaměstnaných bylo koncem roku 2019 v evidenci úřadu práce déle než jeden rok. Tito uchazeči představovali v Moravskoslezském kraji 31,0 % všech nezaměstnaných evidovaných úřadem práce. Ve srovnání s rokem 2018 se podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na obyvatelstvu ve věku 15–64 let snížil o 0,35 procentního bodu a činil 1,49 %. V mezikrajském srovnání zaujímal Moravskoslezský kraj v loňském roce poslední místo, když překročil republikový údaj o 0,84 procentního bodu.

S dlouhodobou nezaměstnaností se nejvíce potýká v Moravskoslezském kraji okres Karviná (2,83 %), naopak nejnižší byla dosažena v okrese Opava (0,54 %).

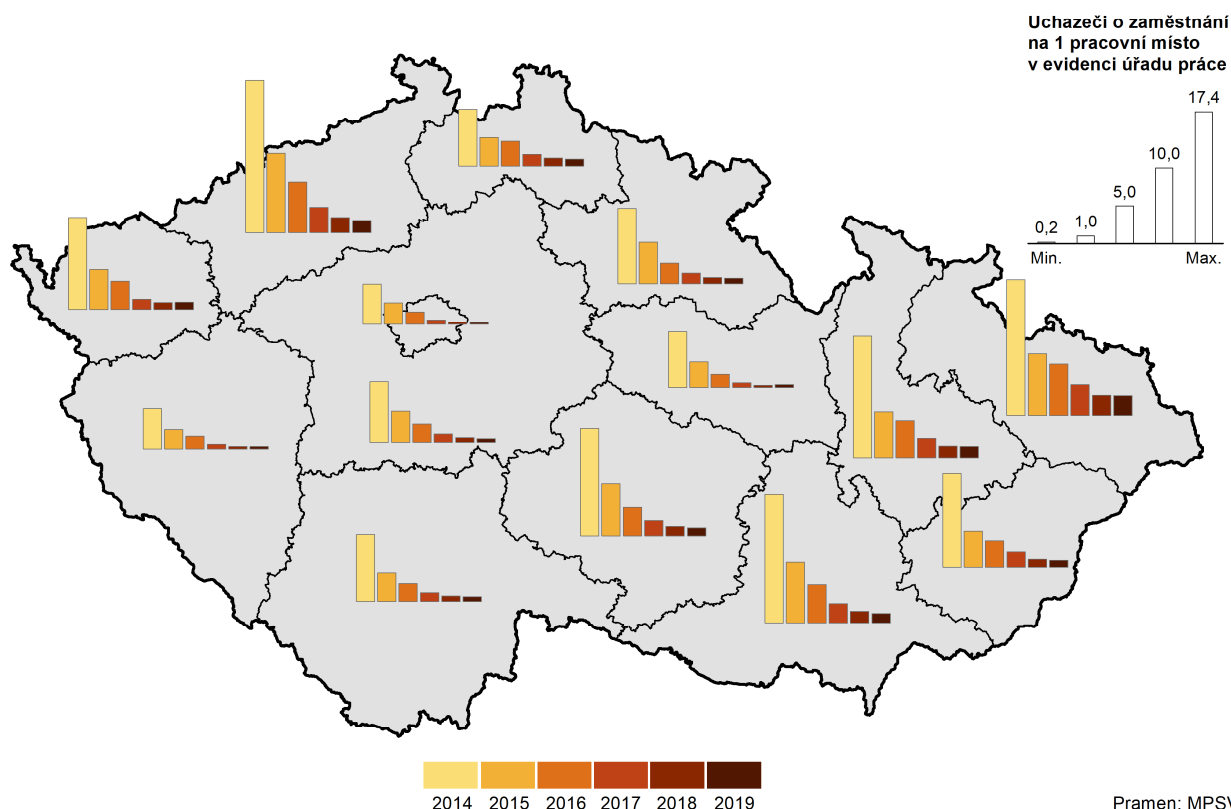
Ve všech okresech kraje došlo k poklesu počtu uchazečů o zaměstnání

Ve všech šesti okresech Moravskoslezského kraje došlo k poklesu uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s rokem 2014 bylo dosaženo nejvyššího poklesu absolutně v okresech Ostrava-město (13 323 uchazečů) a Karviná (10 267 osob), relativně pak v okrese Opava (o 68,8 %) a Bruntál (o 61,1 %).

Nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce se meziročně snížila

K 31. 12. 2019 bylo evidováno v Moravskoslezském kraji v nabídce úřadů práce 16 313 volných míst. V meziročním porovnání to znamená snížení nabídky o 914 pracovních míst, tj. o 5,3 %. Počet uchazečů na jedno pracovní místo činil stejně jako v roce 2018 v Moravskoslezském kraji 2,3 osob, což je proti roku 2014 o 13,2 osoby méně.

Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2014 až 2019 (stav k 31. 12.)

Aktivní politika zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Úřad práce ČR přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky na základě kombinace 51 ukazatelů charakterizujících trh práce. Nejvíce prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti je směřováno do regionů s nejhůrší bilancí těchto ukazatelů. Mezi nástroje a opatření aktivní politiky zaměstnanosti patří posílení a aktivní vyhledávání spolupráce se všemi subjekty vstupujícími a ovlivňujícími trh

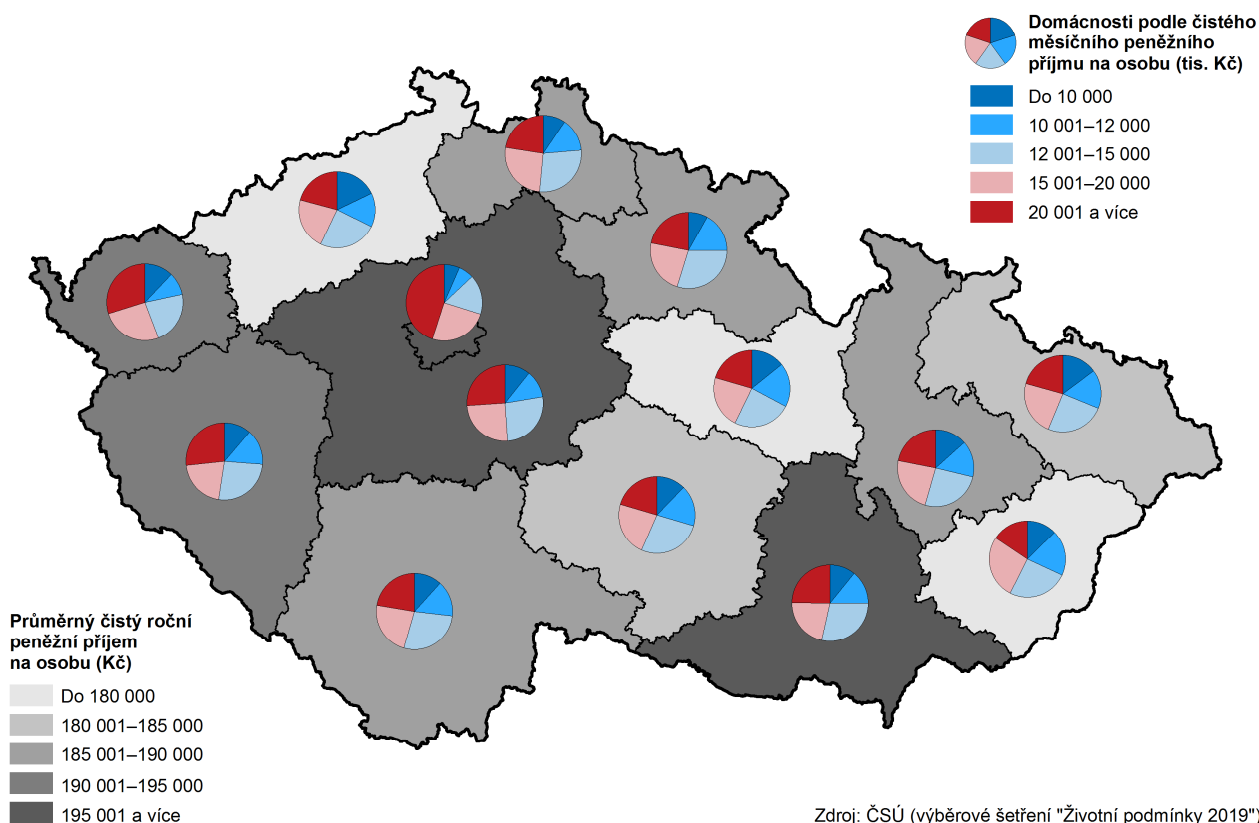
práce (zaměstnavatelé, veřejná správa, školy a instituce dalšího vzdělávání, nestátní neziskové organizace atd.). Cílem těchto prostředků je realizovat komplexní programy zaměstnanosti a aktivně působit na trh práce. Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti dosáhla v roce 2019 výše 7 462 Kč.

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností v Moravskoslezském kraji roste

Čistý disponibilní důchod domácností nám do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství trvale bydlicích v regionu. Je to částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory finančních aktiv a na akumulaci hmotných i nehmotných aktiv. Ukazuje, jak se saldo prvotních důchodů umísťuje znovurozdělením: běžnými daněmi, sociálními příspěvky a dávkami a ostatními běžnými transfery. V Moravskoslezském kraji v roce 2018 činil čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele 223,2 tis. Kč (zvýšení o 7,7 % proti roku 2017). Touto výší zaujímal mezi čtrnácti kraji ČR předposlední čili 13. místo.

Příjmy domácností v krajích v roce 2018

Životní podmínky domácností

Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2019“ patřily příjmy moravskoslezských domácností k nejnižším mezi kraji. Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti v kraji v roce 2018 dosáhly necelých 180,3 tis. Kč ročně, ve srovnání s rokem 2017 tak vzrostly o 8,0 %. Mezi všemi kraji byly čtvrté nejnižší, přičemž za republikovým průměrem zaostávaly o téměř 15 tis. Kč. Asi polovina moravskoslezských domácností měla měsíční příjmy v rozmezí 12–20 tis. korun na osobu. Průměrný počet členů domácnosti v kraji byl ve srovnání s průměrem republiky nižší, naopak vyšších hodnot dosahoval kraj v případě nezaměstnaných. V případě nepracujících důchodců dosahovala stejné úrovně jako celorepublikový průměr. Častěji, než je průměr republiky, žijí obyvatelé Moravskoslezského kraje

v družstevním (dvou a půl násobně) či v pronajatém bytě (jeden a čtvrt násobně). Snad i kvůli tomu patřil průměrný podíl výdajů na bydlení z čistého příjmu domácnosti k nejvyšším v ČR (třetí nejvyšší).

Úplné náklady práce, mzdy

Nejnižší náklady práce jsou dlouhodobě v odvětví ubytování, stravování a pohostinství

Nejvyšších úplných nákladů práce¹⁾ (ÚNP) na jednoho zaměstnance na republikové úrovni bylo dosaženo v odvětví Informační a komunikační činnosti (78 806 Kč/měsíc). Na druhém místě bylo s malým odstupem odvětví Peněžnictví a pojišťovnictví, které dosahovalo měsíčních nákladů ve výši 76 434 Kč. V rámci krajů byly podle očekávání nejvyšší náklady práce v Praze (52 192 Kč/měsíc na jednoho zaměstnance) a v případě třídění podle velikosti podniku ve firmách s 1 000 a více zaměstnanci (54 199 Kč/měsíc). Naopak nejnižší úroveň měsíčních nákladů práce na jednoho zaměstnance bylo v roce 2018 dosaženo v Karlovarském kraji (38 248 Kč), v rámci odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (26 400 Kč), následovaného odvětvím Administrativní a podpůrné činnosti (28 649 Kč) a rovněž v malých podnicích s 1 až 9 zaměstnanci (29 572 Kč).

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v kraji činily téměř 40 tisíc korun

V Moravskoslezském kraji činily v roce 2018 měsíční náklady práce na jednoho zaměstnance 39 926 Kč a byly tak deváté nejvyšší mezi všemi regiony ČR. Celorepublikovou výši úplných nákladů práce (44 468 Kč) překonaly pouze dva kraje, hl. město Praha a Středočeský kraj.

Mzdy a platy za vykonanou práci tvoří téměř dvě třetiny z celkových nákladů práce

Z hlediska struktury celkových nákladů práce byly v kraji nejvíce zastoupeny mzdy a platy, a to 64,0 % (25 532 Kč). Z této složky tvořily většinou část tarifní mzdy (77,0 %, popř. 49,2 % z ÚNP). Z ostatních složek mezd stojí za zmínku ještě odměny a prémie pravidelné s 9,6 % (6,2 % na celku). Náhrady mzdy ve výši 3 235 Kč za měsíc tvořily 8,1 % z celkových nákladů. V této kategorii měla největší podíl náhrada mzdy za dovolenou a to celých 83,0 %. Mzdy a platy společně s náhradami mezd tvoří tzv. přímé náklady, které tak dosahovaly 72,1 % úplných nákladů práce.

Čtvrtinu úplných nákladů práce tvoří platby povinného pojistného

Ostatní položky jsou tzv. nepřímé náklady. Největší podíl tvořila skupina sociální náklady a výdaje s 26,2 % z celku, přičemž většinu z nich tvořily platby zákonného pojistného (95,2 %, popř. 25,0 % z celku). Podíl sociálních požitků (1,0 % z celku) a personálních nákladů (0,9 % z celku) byl srovnatelný. Největší část sociálních požitků, dvě třetiny (67,0 %) tvořily příspěvky na stravování. Rozložení personálních nákladů bylo rovnoměrnější a největší část zaujímaly náklady na pracovní oděvy, uniformy, „ošatné“ (45,4 %) a náklady na školení zaměstnanců pro povolání (34,1 %).

Průměrná nominální hrubá měsíční mzda i reálná mzda roste...

Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výdělku) a Ministerstva financí (šetření o platu). Toto šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. Průměrná hrubá měsíční mzda v Moravskoslezském kraji podle výsledků výběrového šetření dosáhla v roce 2019

¹⁾ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

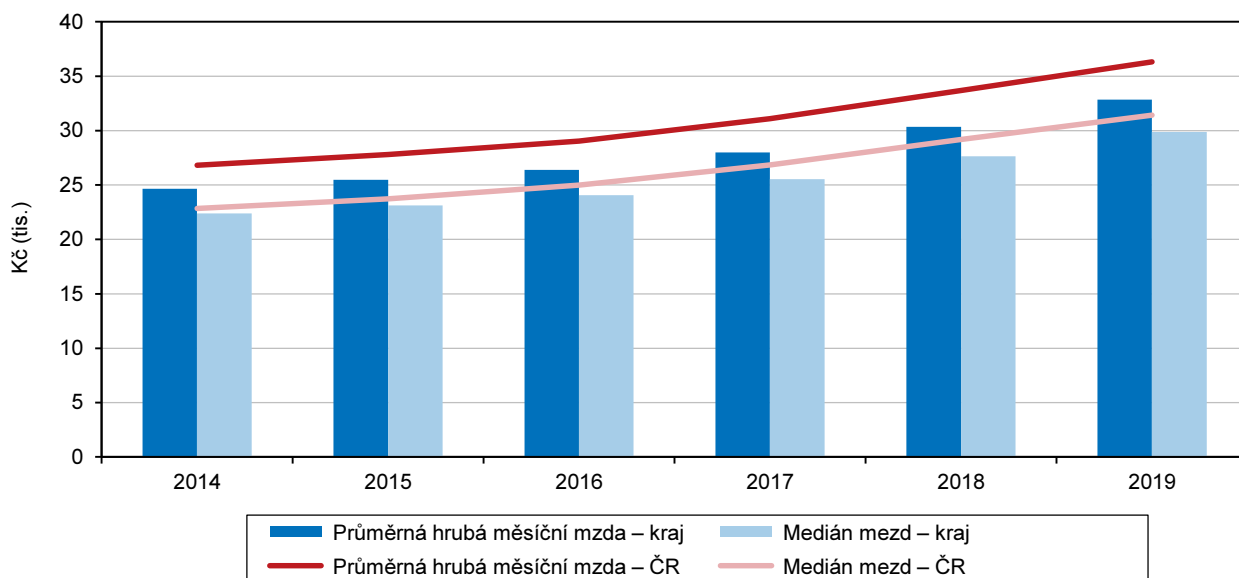
částky 32 845 Kč (muži 35 584 Kč a ženy 29 397 Kč). Celkově mzda proti předchozímu roku vzrostla o 8,2 % (v případě mužů vzrostla o 7,6 % a v případě žen o 9,0 %). Faktorem ovlivňujícím reálnou výši mzdy je i zvyšující se cenová úroveň (inflace) vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Koncem roku 2019 se inflace za celou ČR vyšplhala na 2,8 %. Celková průměrná reálná mzda v kraji tak meziročně vzrostla o 5,3 %.

...stejně jako medián mezd

Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Moravskoslezském kraji v roce 2019 dosáhl hodnoty 29 881 Kč a tvořil tak 91,0 % průměrné mzdy v kraji. V případě mužů dosáhl výše 32 385 Kč a v případě žen 26 840 Kč, to je o 17,1 % méně (-5 545 Kč). Medián byl mezi kraji ČR 6. nejnižší. K největšímu meziročnímu nárůstu mediánu mezd o 3 264 Kč (o 9,5 %) došlo v Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy)

Graf 2.5 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

Vzdělávání

Počet žáků základních škol roste, vysokoškoláků ubývá

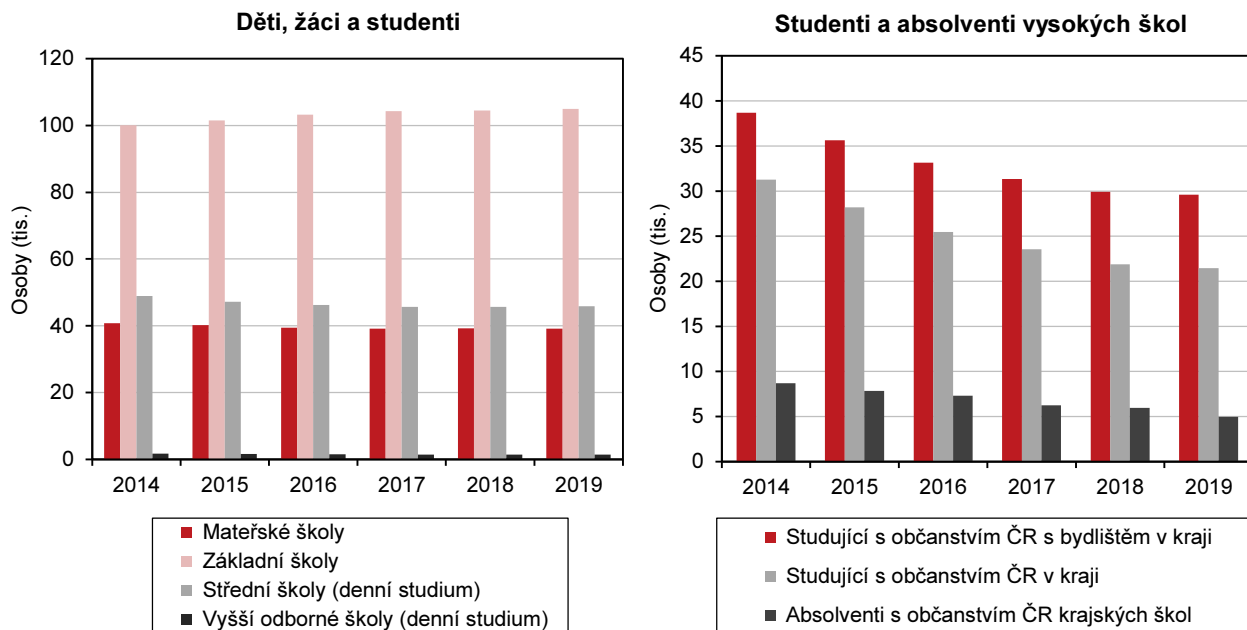
Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji dosáhl svého maxima (40 845 dětí) ve školním roce 2013/2014. V následujících letech došlo k pozvolnému úbytku dětí, v posledních třech školních letech se jejich počty ustálily na cca 39 200. Zcela opačný je vývoj počtu žáků v základních školách. V nich do školního roku 2011/2012 žáků ubývalo až k hodnotě 96 651 žáků. V následujících letech však došlo k obratu a jejich počty se každoročně zvyšují, takže ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo základní školy v kraji 104 946 žáků. Nízká porodnost v 90. letech minulého století se projevila v poklesu počtu žáků středních škol, a to jak gymnázií, středních odborných škol, tak i učilišť. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2013/2014 o téměř 5 tis. na 46 278 v posledním sledovaném školním roce.

Vysokoškolských studentů je stále méně

Počet studentů vysokých škol začal po stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat. K 31. 12. 2019 studovalo vysokou školu 29,6 tis. osob se státním občanstvím ČR bydlících v Moravskoslezském kraji, tj. o více než 9 tis. osob méně proti roku 2014.

Graf 2.6 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Moravskoslezském kraji

Pramen: MŠMT

Zdravotnictví, nemocenské pojištění

Počty lékařů ani lůžek v nemocnicích se příliš nemění

Počet lékařů celkem v Moravskoslezském kraji podle posledních údajů z roku 2018 meziročně vzrostl o 68 na 5 343 osob a v přepočtu na 1 000 obyvatel zůstal na stejné úrovni 4,4. Nejnižší počet lékařů na 1 000 obyvatel se od roku 2012 neměnil a dosáhl 3,2 v okrese Bruntál, naopak nejvíce lékařů na 1 000 obyvatel byl v okrese Ostrava-město 6,4.

Počet lůžek v nemocnicích v Moravskoslezském kraji v roce 2018 činil 6 396, což bylo o 22 méně než v roce předchozím (o 0,3 % méně). V roce 2018 bylo hospitalizováno 266,6 tis. osob, průměrná ošetrovací doba činila 6,37 dne a využití lůžek dosáhlo 265,4 dne.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění nadále rostou

V roce 2019 bylo v kraji podle údajů ČSSZ vyplaceno 4 605 mil. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což je o 675 mil. Kč více než v roce předchozím a o 2 083 mil. Kč více proti roku 2014. Na vývoji dávek se podílely zejména změny v hodnotě vyplaceného nemocenského (často vyvolané legislativními úpravami), které z celkových dávek nemocenského pojištění tvoří 76,4 %. Více než 18 % je pak zastoupena peněžitá pomoc v mateřství a 4,2 % ošetrovné. Zbývajících 0,8 % tvoří v úhrnu vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a nově zavedené dávky otcovské poporodní péče (od února 2018) a dlouhodobé ošetrovné (od června 2018).

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti se meziročně zvýšil

V roce 2019 bylo v kraji evidováno 476,2 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. o 2 447 osob méně než v roce předchozím. Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti se v Moravskoslezském kraji meziročně zvýšil z 198,1 tis. v roce 2018 na 205,2 tis. v roce 2019 (zvýšení o 3,5 %). V celkovém počtu bylo

zahrnuto 182,6 tis. případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc (89,0 % všech případů pracovní neschopnosti), 4,4 tis. případů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz (2,2 %) a 18,1 tis. případů ostatních úrazů (8,8 %).

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti se zvýšila

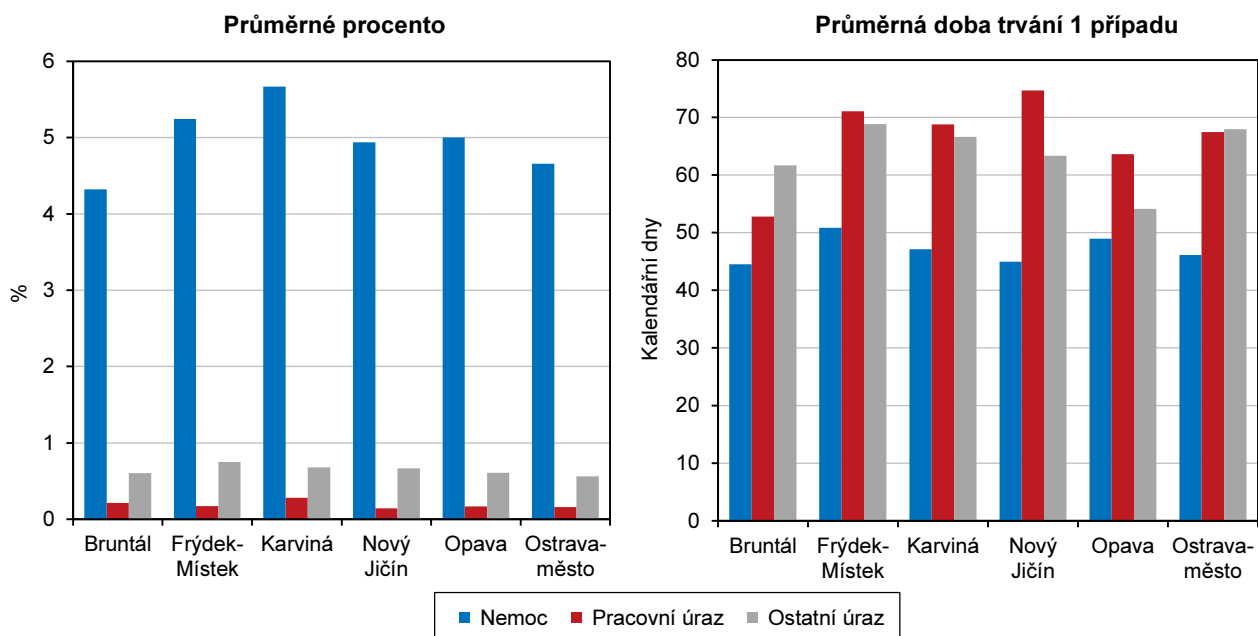
Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v roce 2019 činila 48,7 dne a byla nad republikovým průměrem (42,4 dne). Proti roku 2018 se počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti připadající na 1 nově hlášený případ v kraji zvýšil o 1,4 dne. V okresech se pohybovala od 45,9 dne v okrese Bruntál až do 52,5 dne v okrese Frýdek-Místek.

Průměrné procento pracovní neschopnosti rostlo

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Moravskoslezském kraji udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti. Meziročně se zvýšilo z 5,360 % v roce 2018 na 5,750 % v roce 2019. Mezi šesti okresy kraje bylo v roce 2019 zjištěno nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v okrese Karviná (6,631 %), nejnižší naopak v okrese Bruntál (5,139 %).

Graf 2.7 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Moravskoslezského kraje v roce 2019

Pramen: ČSSZ

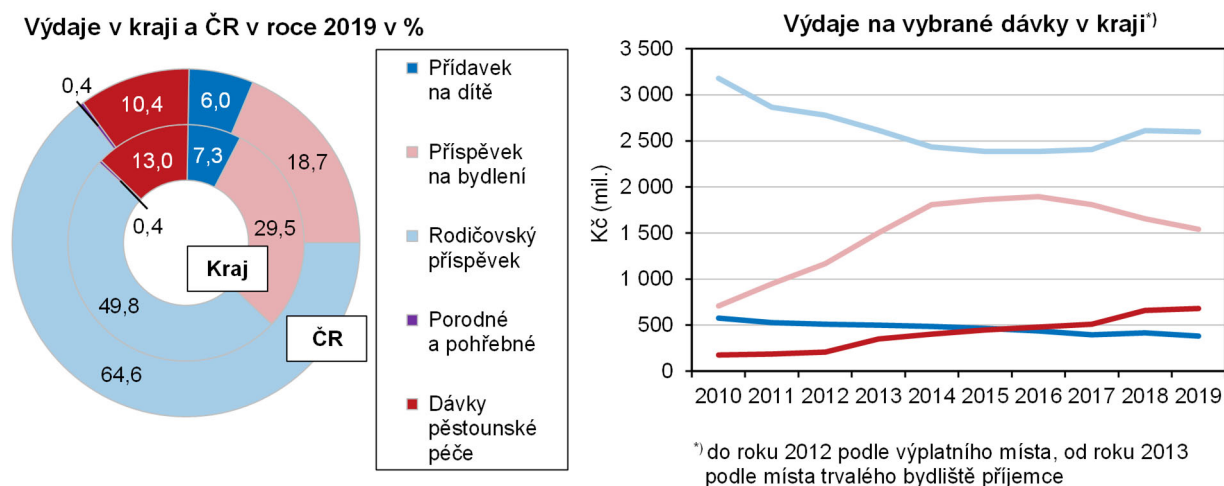
Státní sociální podpora

Dávky státní sociální podpory přesáhly částku 5,2 mld. Kč

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2019 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno přes 1,3 mil. dávek státní sociální podpory a pěstounské péče v celkové výši převyšující 5,2 mld. Kč. Obě hodnoty byly v rámci ČR nejvyšší. V počtu vyplacených dávek v kraji tvoří dlouhodobě největší část přídavky na děti (490 tis. dávek) a příspěvky na bydlení (467 tis. dávek). V objemu vyplacených dávek tvořil největší díl rodičovský příspěvek (2,6 mld. Kč), následovaný příspěvkem na bydlení (1,5 mld. Kč).

Graf 2.8 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péče v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV

V přepočtu na obyvatele jsou dávky státní sociální podpory a péčovské nejvyšší v Moravskoslezském kraji

Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské v přepočtu na 1 obyvatele činily v roce 2019 na republikové úrovni 3 552 Kč, v Moravskoslezském kraji byly o 791 Kč vyšší (4 344 Kč). V mezikrajském srovnání tak byly výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské na obyvatele nejvyšší právě v Moravskoslezském kraji, naproti tomu nejnižších hodnot dosáhly v krajích Zlínském (3 014 Kč) a Vysočina (3 056 Kč). Od roku 2014 se průměrná částka na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji zvýšila o 122 Kč.

Sociální služby, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Zařízení služeb sociální péče v kraji pomalu přibývá

Podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci upravuje zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V roce 2019 bylo v Moravskoslezském kraji provozováno celkem 471 zařízení sociálních služeb, z nichž přes 30 % (144 zařízení) tvořily služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jedná se zejména o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením s celkovou kapacitou 8 339 lůžek, což je o 845 lůžek více než v roce 2014.

Počet domovů pro seniory se postupně zvyšuje, počet lůžek se výrazně nemění

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v domovech pro seniory. Tato zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2019 stejně jako v roce předchozím provozováno 72 domovů pro seniory s kapacitou 4 701 lůžek. Z dlouhodobého pohledu se počet domovů pro seniory v kraji zvyšuje, počet lůžek má však proměnlivý charakter.

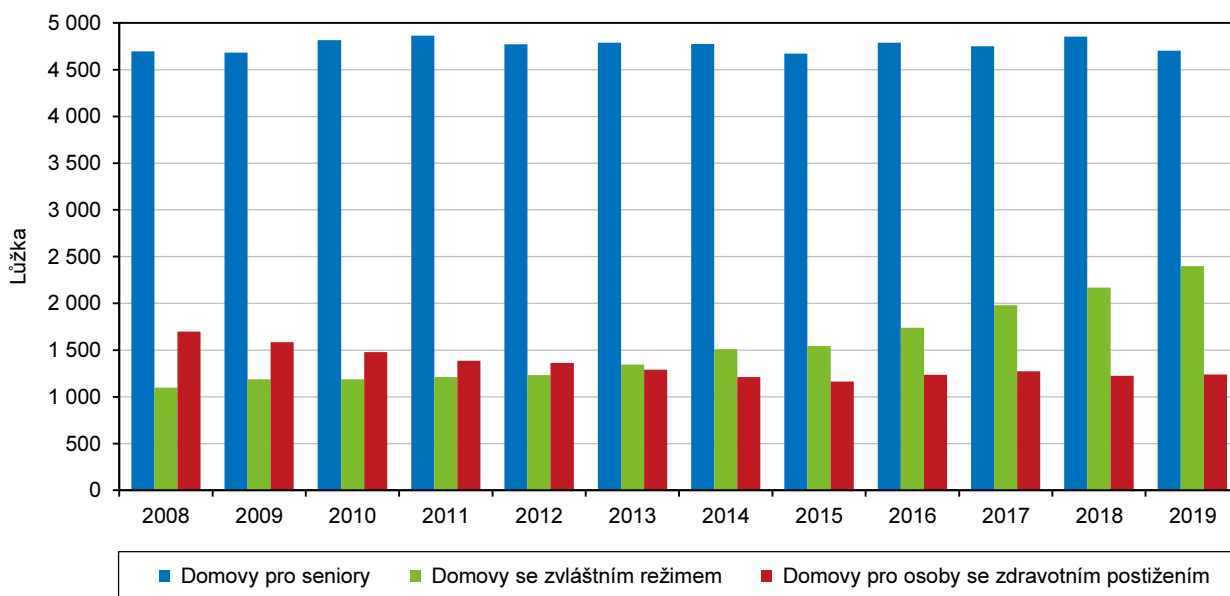
Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením zůstává stabilní

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V Moravskoslezském kraji se v roce 2019 nalézalo 25 těchto zařízení s kapacitou 1 239 lůžek. Dlouhodobě se počet těchto zařízení snižuje, jejich kapacita však zůstává stabilní.

Graf 2.9 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Pramen: MPSV

Největší rozvoj zažívají domovy se zvláštním režimem

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2019 provozováno 47 těchto zařízení s kapacitou 2 399 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Od roku 2014 se jejich počet v kraji zvýšil o 11 zařízení a 890 lůžek.

Počty držitelů průkazů osob se zdravotním postižením každoročně narůstají

Ke konci roku 2019 bylo v Moravskoslezském kraji evidováno 38 594 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP), přičemž jejich počty každoročně narůstají. Proti roku 2016, kdy bylo evidováno 30 583 držitelů, se jejich počet navýšil o 26,2 %, tedy o více než čtvrtinu. Nejvyšší počet držitelů průkazů OZP náleželo do kategorií ZTP (těžkým postižením) s 58,8 % a ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) s 31,9 %. Nejmenší podíl 9,3 % zaujímal kategorií TP (středně těžké postižení).

Na 1 000 obyvatel kraje připadá 32 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, což je pod republikovým průměrem

Na 1 000 obyvatel Moravskoslezského kraje připadlo v celkově 32 držitelů průkazů OZP, z toho 3 osoby s TP, 19 osob se ZTP a 10 osob se ZTP/P. Pouze u osob se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce došlo k překročení celorepublikové hodnoty o 1,2 osoby na 1 000 obyvatel. V mezikrajském srovnání byl evidován nejvyšší přepočtený počet osob se zdravotním postižením v krajích Libereckém, Ústeckém, Jihomoravském a Pardubickém a ve všech třech kategoriích jednotlivých postižení převyšovaly celorepublikové hodnoty (celkem 35,4; TP 3,2; ZTP 23,1; ZTP/P 9,1). Naopak nejnižší počet osob se zdravotním postižením bylo v roce 2019 evidováno v hl. městě Praze.

Důchodci, důchody

Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírala některý z důchodů

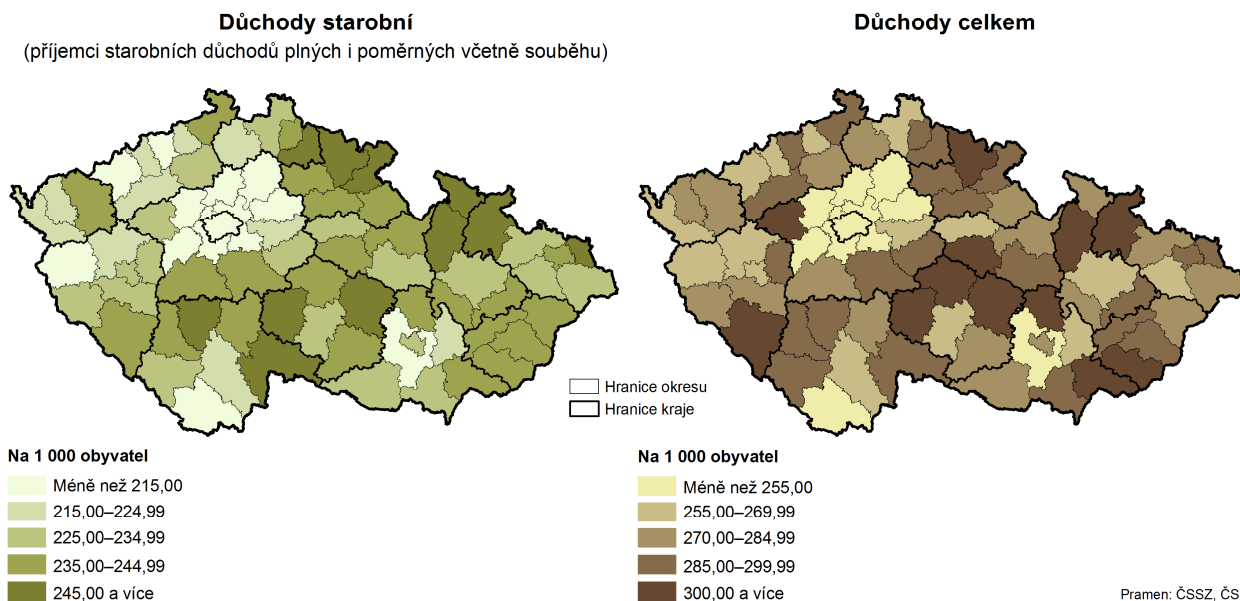
Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) pobírala v Moravskoslezském kraji ke konci roku 2019 některý z důchodů více než čtvrtina populace (342,3 tis. osob), z toho 82,8 % (283,2 tis. osob) pobíralo starobní důchod. Téměř tři čtvrtiny ze starobních důchodců pobíraly starobní důchod samostatně –

sólo (210,7 tis. osob) a jedna čtvrtina osob pobírala starobní důchod v kombinaci s jinými typy důchodů jako např. vdovským, vdoveckým nebo invalidním. Častějšími příjemci starobního důchodu byly ženy, z deseti osob pobírajících starobní důchod bylo šest žen. Je to dáno tím, že ve srovnání s muži se ženy dožívají jednak vyššího průměrného věku, jednak do důchodu mohou v současnosti přecházet o něco dříve podle počtu vychovaných dětí. Proti mužům však pobírají nižší průměrné částky ve všech typech důchodů (s výjimkou sirotčího). Souvisí to s dobou jejich ekonomické aktivity a také s jejich výdělkem, které bývají nižší oproti mužům vlivem rozdílného druhu a charakteru zaměstnání.

Počet starobních důchodců dlouhodobě roste, zvyšuje se i počet důchodců v předčasném starobním důchodu

Počet příjemců důchodů dlouhodobě roste v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace. V porovnání s rokem 2014 vzrostl počet všech příjemců důchodů v kraji o 0,6 %, u starobních důchodců však byl ve sledovaném období nárůst vyšší a činil 3,6 %. Na zvyšování počtu příjemců důchodů má kromě stárnutí populace vliv také sociálněekonomický vývoj, kdy roste počet i podíl osob odcházejících do předčasného starobního důchodu. Důvodem odchodu do předčasného důchodu může být zejména ztráta zaměstnání v pokročilém věku a neochota firem zaměstnávat starší ročníky. Od roku 2014 vzrostl podíl příjemců předčasných důchodů v kraji o 3,2 procentního bodu na 31,3 % (88,3 tis. osob). Vyšší podíl byl zaznamenán pouze na Vysočině (33,8 %) a v Pardubickém kraji (31,8 %). V rámci okresů Moravskoslezského kraje se pohybovala hodnota mezi 27,0 % v okrese Ostrava-město a 36,4 % v okrese Nový Jičín, resp. 36,3 % v okrese Bruntál. Mezi příjemci předčasného starobního důchodu z 59,0 % převažují ženy a jejich podíl se mírně zvyšuje.

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2019

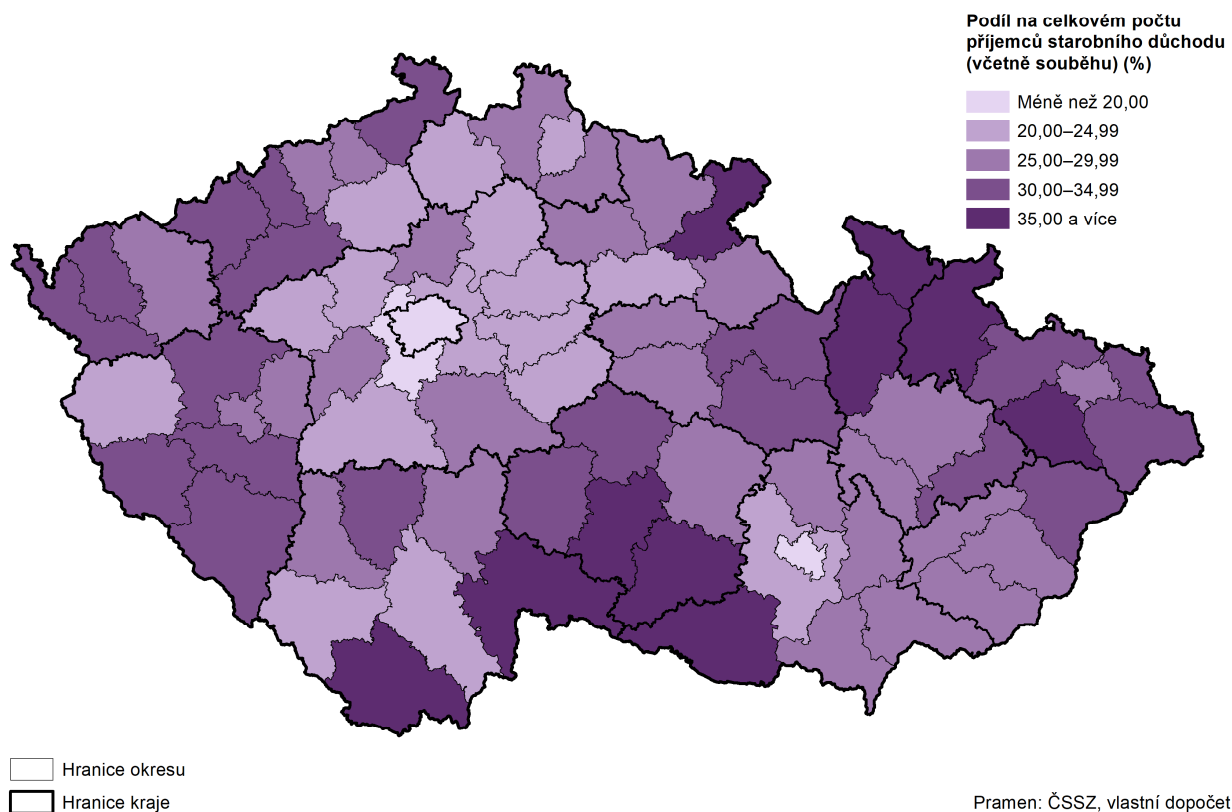
I když se výše starobního důchodu zvyšuje, netvoří ani polovinu mzdového mediánu

Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila v kraji 13 553 Kč, což znamená meziroční zvýšení o 1 050 Kč, tj. o 8,4 %. Touto výší překračuje průměrný měsíční starobní důchod sólo v ČR o 66 Kč. Za posledních pět let se zvýšil v kraji o 2 396 Kč (o 21,5 %). Nejvyšší starobní důchod sólo mezi šesti okresy kraje byl v posledním sledovaném roce v okrese Karviná (13 883 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu tak netvoří v Moravskoslezském kraji ani polovinu mzdového

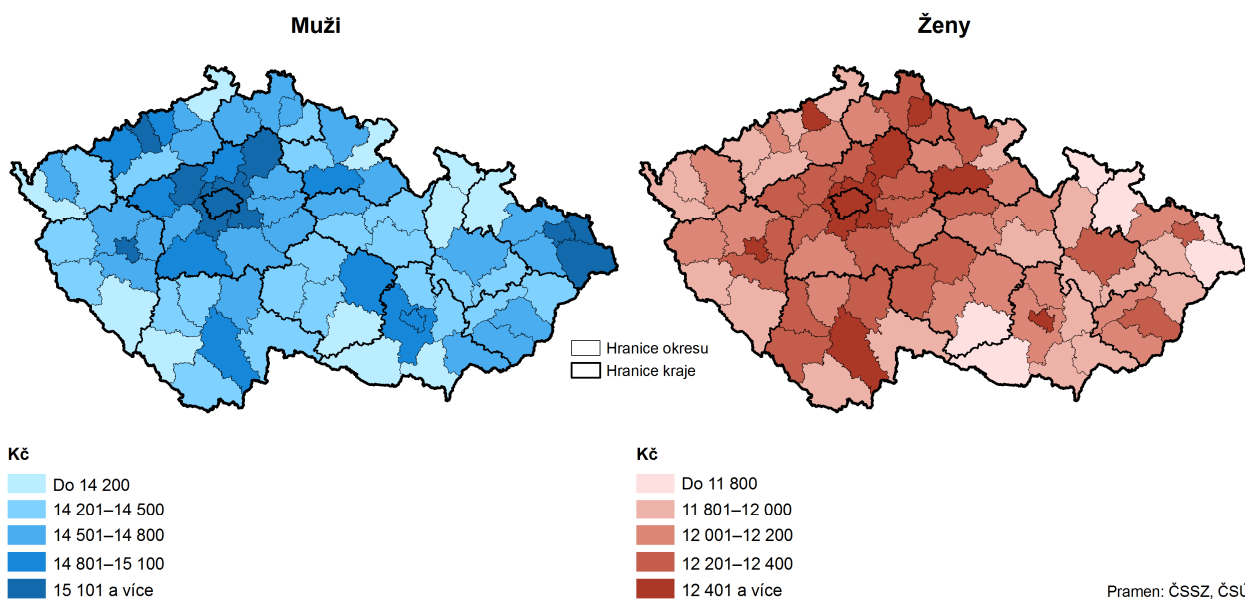

mediánu (45,4 %). Nejvyšší průměrný starobní důchod pobírali důchodci v Praze, a to 14 384 Kč a nejnižší v kraji Karlovarském 13 066 Kč.

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2019

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2019

Zvyšuje se rozdíl mezi důchody mužů a žen

Starobní důchod (sólo bez souběhu) mužů v Moravskoslezském kraji v roce 2019 dosáhl částky 15 345 Kč, v případě žen to bylo 11 862 Kč. Rozdíl ve výši starobních

důchodů mezi pohlaví tak činil 3 483 Kč, což bylo absolutně nejvíce mezi kraji ČR a navíc se v čase navyšuje.

Kriminalita, dopravní nehody a požáry

Počet zjištěných trestných činů meziročně vzrostl

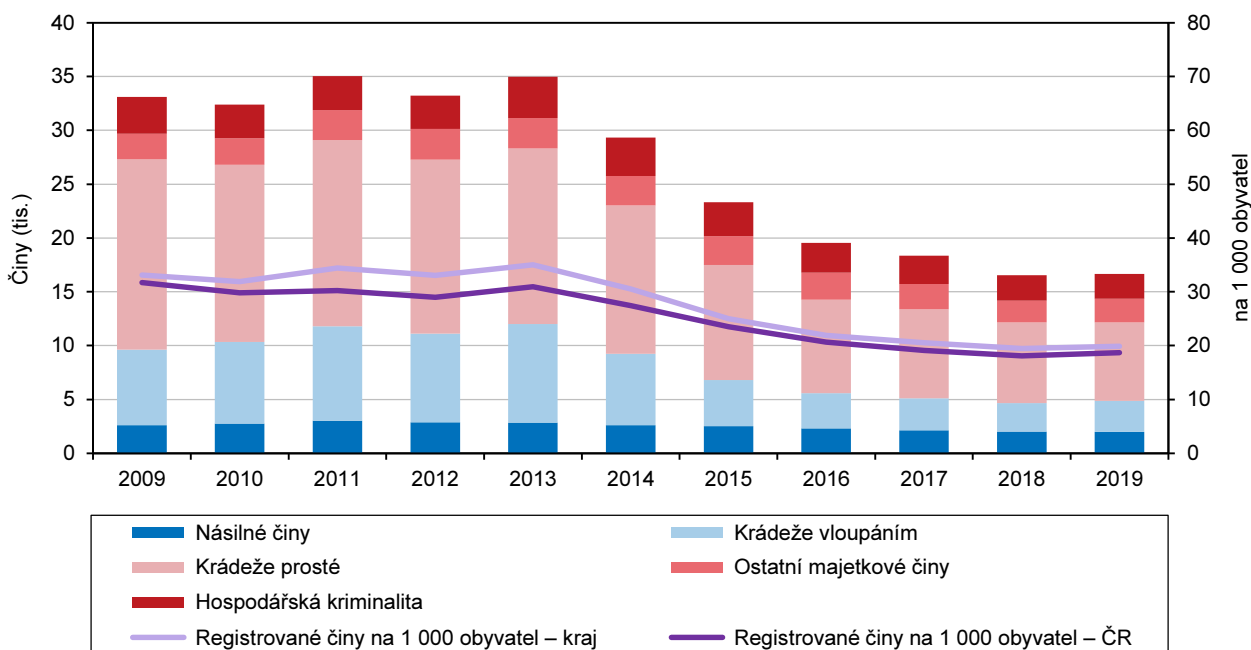
V posledním sledovaném roce dosáhl počet zjištěných trestných činů 23,9 tis., což bylo zvýšení proti roku 2018 o 1,8 % (o 420 trestných činů více). Na 1 000 obyvatel připadlo v kraji 19,9 zjištěných trestných činů. Tato hodnota ukazatele se od roku 2014 snížila o více než třetinu (o 34,8 %). Nejvyšších hodnot tohoto relativního ukazatele dosahují v rámci kraje okres Ostrava-město (31,7 trestných činů) a dále Karviná (19,2 trestných činů). Ve zbývajících čtyřech okresech se pohybuje hodnota ukazatele v intervalu 13,1–17,7 trestných činů na 1 000 obyvatel.

Počty závažných trestných činů klesají

Zvláštní pozornost si zaslouží násilné a mravnostní trestné činy, kterých ke konci roku 2019 bylo v Moravskoslezském kraji celkově spácháno 2 272, a z nichž 87,0 % představovaly pouze násilné trestné činy (1 976 případů). V obou případech se jednalo o nejvyšší počet trestných činů mezi všemi kraji ČR. Přesto každoročně jejich počty klesají. Proti roku 2014 došlo k poklesu násilných trestných činů o 24,2 % a násilných a mravnostních trestných činů dohromady o 20,6 %. V relativním vyjádření odpovídalo násilným a mravnostním trestným činům dohromady 1,9 činu na 1 000 obyvatel a tato hodnota převyšovala celorepublikovou úroveň o 0,4 činu na 1 000 obyvatel.

Graf 2.10 Registrované trestné činy v Moravskoslezském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet usmrcených osob při dopravních nehodách nepatrně klesl

V Moravskoslezském kraji v roce 2019 došlo k 10 250 dopravním nehodám, což představovalo meziroční nárůst o 5,6 %, při kterých bylo 53 osob usmrceno, 150 osob zraněno těžce a 2 218 osob zraněno lehce. Celkové škody se vyšplhaly na 535,6 mil. Kč. V roce 2019 hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel v Moravskoslezském kraji dosáhly hodnoty 8,5.

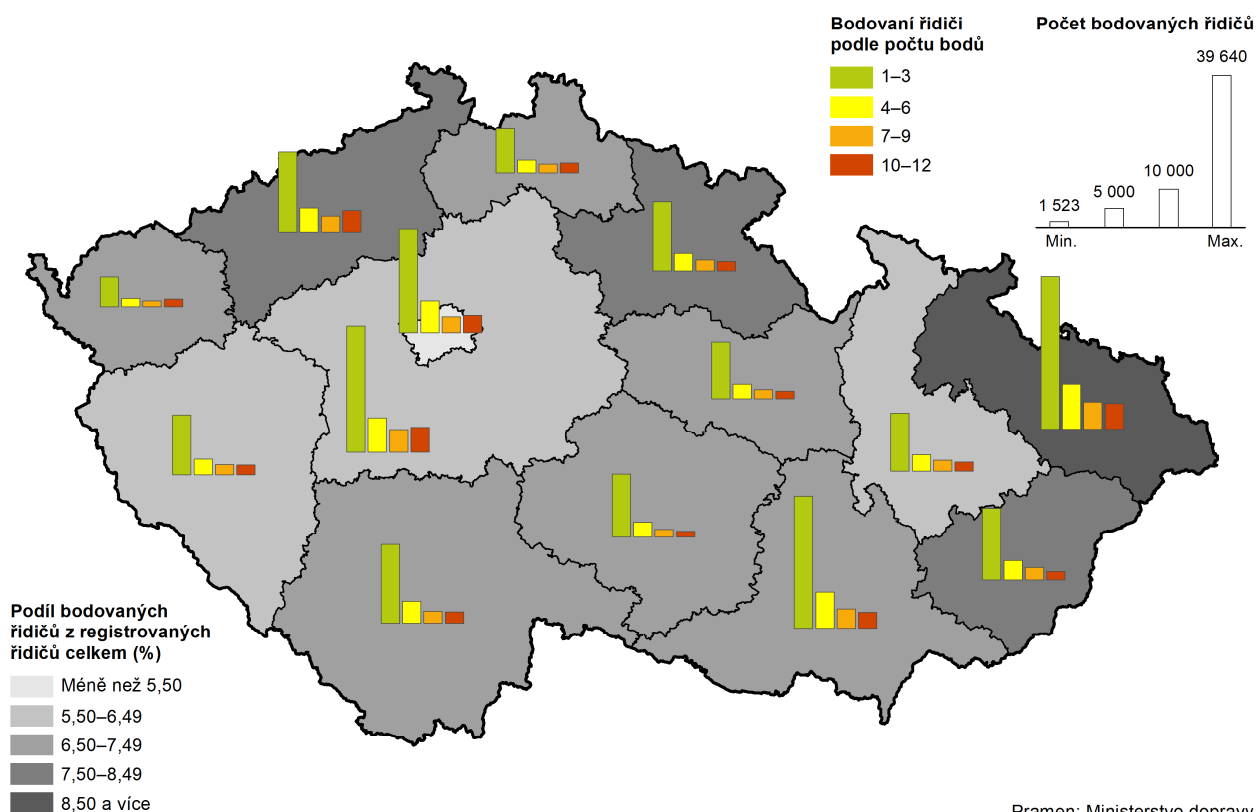
Nejvíce bodovaných řidičů v rámci ČR je z Moravskoslezského kraje

Proti roku 2018 se v Moravskoslezském kraji zvýšil podíl bodovaných řidičů (z registrovaných řidičů celkem) o 0,9 procentního bodu (na 8,9 %) a zařadil Moravskoslezský kraj na první místo v nejvyšším podílu bodovaných řidičů v rámci

ČR. Dlouhodobě (od roku 2014) je tento podíl nad 8,0 %. Na opačném konci žebříčku se umístilo hl. město Praha s 5,1% podílem bodovaných řidičů.

Bodové hodnocení řidičů v krajích k 31. 12. 2019

Počty požárů klesají

Počet požárů v roce 2019 proti roku 2018 mírně klesl o 13 požárů (o 0,6 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel vypuklo 1,7 požáru a od roku 2014 se tato hodnota prakticky nezměnila. Meziročně vzrostla přímá škoda způsobená požáry o více než dvě třetiny na 222,8 mil. Kč.

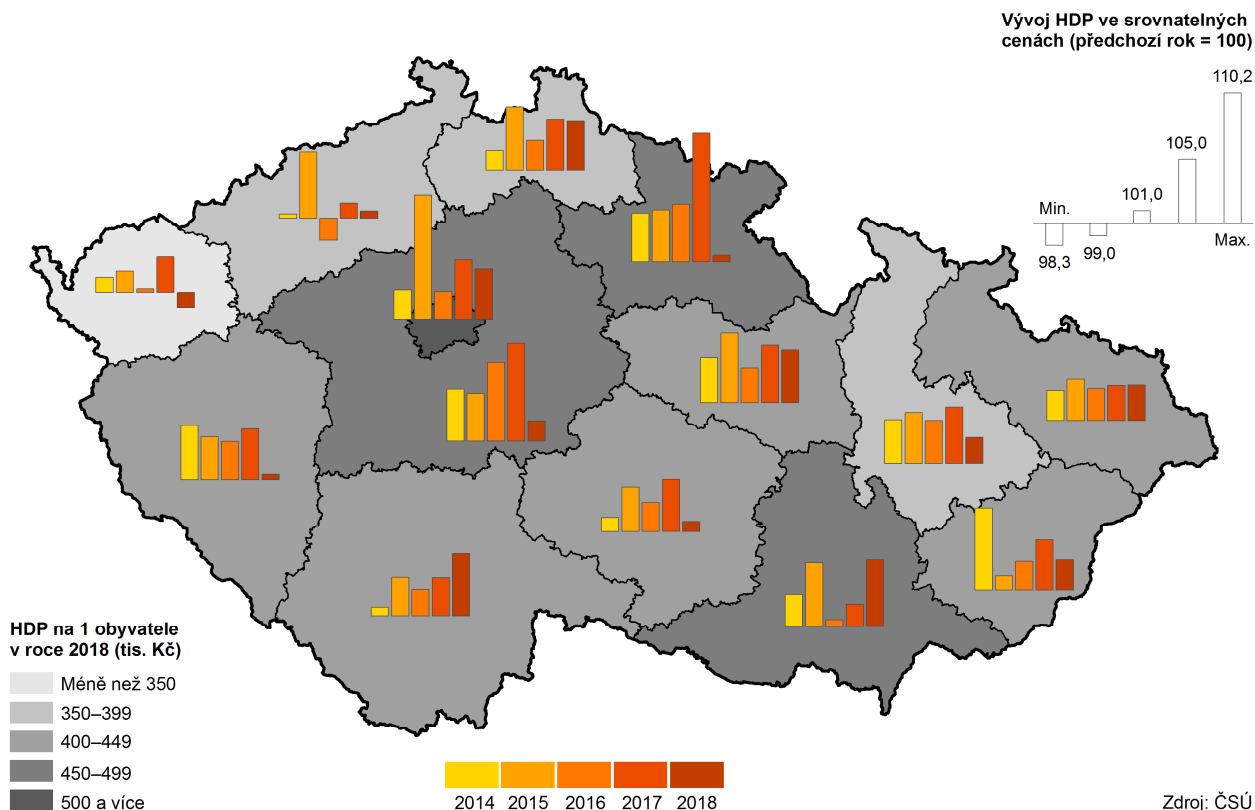
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje v roce 2018 meziročně vzrostl, podíl na celé ČR však poklesl

Hrubý domácí produkt (HDP) zachycuje hodnotu produkovaných statků a služeb na území kraje v daném roce. Hodnota HDP Moravskoslezského kraje v roce 2018 dosáhla 503,7 mld. Kč v běžných cenách a od roku 2014 se zvyšovala. Ve srovnatelných cenách meziročně vzrostla o 2,8 %. Podíl HDP Moravskoslezského kraje na ČR činil 9,5 % a z velikostně srovnatelných krajů (Středočeský 11,6 % a Jihomoravský 10,8 %) byl nejnižší.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2014 až 2018

HDP na 1 obyvatele roste, ale průměr na ČR klesá

V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl hrubý domácí produkt v kraji v roce 2018 hodnoty 418,3 tis. Kč, což bylo 83,5 % průměru ČR (501 tis. Kč/obyv.). Tato hodnota je o 25,5 tis. Kč vyšší než v předešlém roce a zároveň došlo k růstu průměru na ČR (o 1,1 procentního bodu). Vzhledem k tomu, že více než čtvrtina HDP byla vytvořena v hl. městě Praze (25,8 %) dochází k významnému ovlivnění průměrné hodnoty HDP na 1 obyvatele za celou ČR.

Dalším možným srovnáním je HDP vztažený na jednoho zaměstnance s pracovištěm v kraji. V roce 2018 dosáhl v Moravskoslezském kraji úroveň 882,3 tis. Kč, tj. 89,8 % průměru ČR.

Hrubá přidaná hodnota se rovněž zvýšila

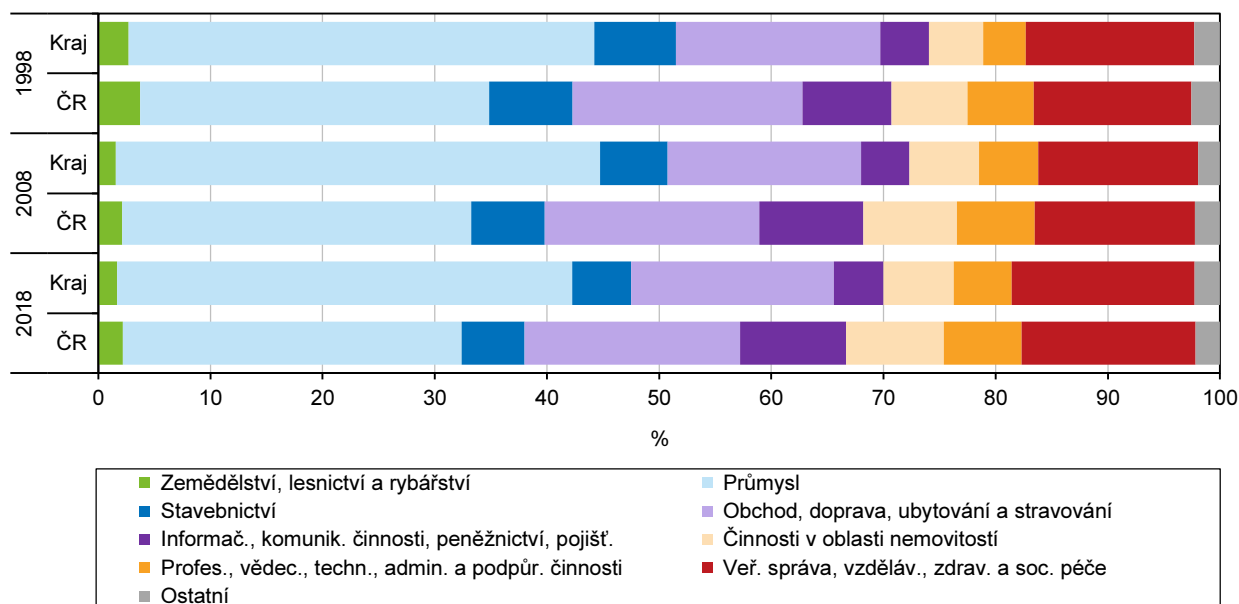
Pro zjištění podílu jednotlivých odvětví na tvorbě HDP se využívá ukazatel hrubé přidané hodnoty (HPH), který představuje HDP bez daní a dotací na produkty. HPH kraje dosáhla v roce 2018 hodnoty 453,2 mld. Kč a je tak o 27,5 mld. Kč vyšší proti roku 2017. Meziročně došlo ke snížení podílu jak primárního sektoru, tak

sekundárního sektoru (v průběhu pěti let dochází k jeho pravidelnému kolísání) a ke zvýšení terciárního sektoru na tvorbě HPH na 52,5 %.

Graf 3.1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Hodnota tvorby hrubého fixního kapitálu roste

Investiční aktivita vyjádřená tvorbou hrubého fixního kapitálu (THFK) v kraji v posledních letech nepatrně rostla. Podle zjištěných údajů bylo v roce 2017 investováno 101,8 mld. Kč. Na celkové republikové tvorbě hrubého fixního kapitálu se kraj podílel 8,1 %. Po přepočtu na 1 obyvatele kraje (84 272 Kč) tvořila hodnota tohoto ukazatele 71,4 % republikového průměru. V porovnání s ostatními kraji byla osmá nejvyšší.

Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů v Moravskoslezském kraji každoročně narůstají

Celkové příjmy místních rozpočtů¹⁾ v Moravskoslezském kraji pro rok 2019 celkem činily přibližně 63,3 mld. Kč a svým objemem se jednalo o čtvrté nejvyšší rozpočtové příjmy mezi kraji (první byla Praha s 95,4 mld. Kč). Na celkových příjmech ČR ve výši 603,1 mld. Kč se tak podílely 10,5 %. Kapitolou rozpočtu s nejvyšším objemem příjmů Moravskoslezského kraje byly daňové příjmy s 31,8 mld. Kč, které tak tvořily 50,2 % celkových příjmů kraje. Od roku 2014, kdy jejich výše byla cca 22,7 mld. Kč, daňové příjmy vzrostly o 39,8 %. Mezi 3 hlavní důvody růstu patří opakované navýšení podílů krajů a obcí na celostátních daňových příjmech změnami tzv. rozpočtového určení daní, zvyšování efektivity výběrů daní díky opatřením proti agresivnímu daňovému plánování velkých korporací, podvodům na DPH, krácení tržeb a dalším typům daňových úniků a v neposlední řadě růst ekonomiky.

Čtyři pětiny výdajů místních rozpočtů tvoří běžné výdaje

Výdaje územních rozpočtů Moravskoslezského kraje se svou výší 61,1 mld. Kč (čtvrté nejvyšší v ČR) podílely na celkových výdajích ČR, které v roce 2019 dosáhly výše 571,4 mld. Kč, mírou 10,7 % a s výjimkou roku 2016 každoročně narůstají.

¹⁾ Místní rozpočty jsou tvořeny souhrny rozpočtů krajů, obcí a svazků obcí. Celkové příjmy místních rozpočtů se skládají z daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých transferů. Celkové výdaje místních rozpočtů jsou tvořeny běžnými a kapitálovými výdaji.

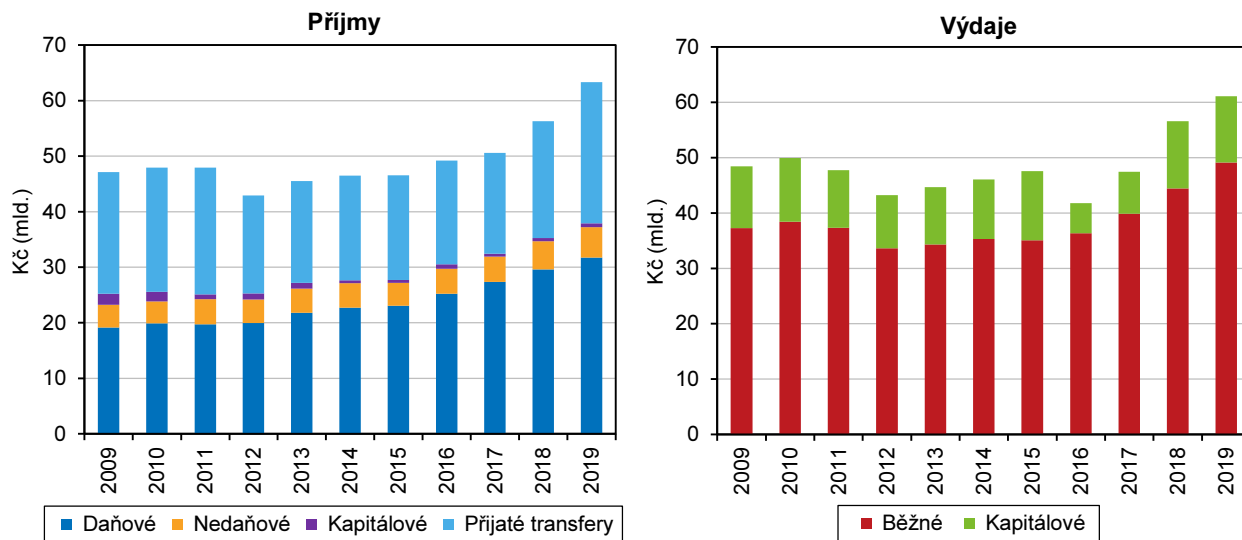
Rozhodující podíl 80,4 % na celkových výdajích měly běžné výdaje v celkové výši 49,1 mld. Kč.

Výsledek hospodaření Moravskoslezského kraje za rok 2019 skončil s přebytkem 2,2 mld. Kč

Z údajů je patrné, že výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2019 skončil s přebytkem cca 2,2 mld. Kč a v rámci ČR byl druhý nejvyšší po Praze (+14,7 mld. Kč). Z výsledků hospodaření ostatních krajů vyplývá, že v roce 2019 žádný z krajů neskončil své hospodaření se záporným saldem. Nejnižší výše hospodářského výsledku byla zaznamenána v Libereckém kraji (370,8 mil. Kč).

Graf 3.2 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Moravskoslezském kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

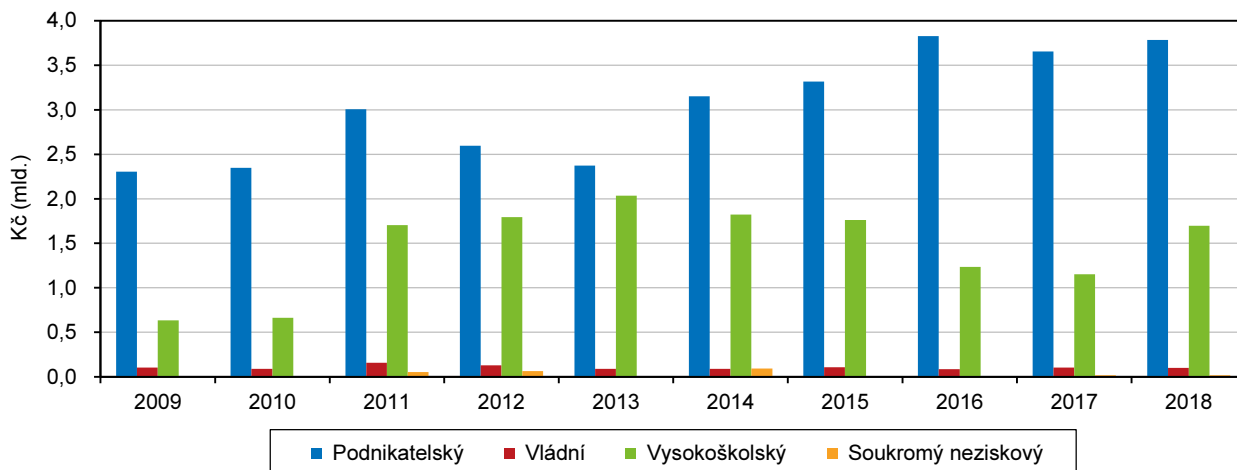
Věda, ICT

Přes 85 % pracovišť výzkumu a vývoje náleží do podnikatelského sektoru

V Moravskoslezském kraji v roce 2018 vykazovalo činnost 284 pracovišť výzkumu a vývoje (VaV), což bylo meziročně o jedno méně. Z uvedeného bylo 247 pracovišť zařazeno do sektoru podnikatelského, 5 pracovišť do sektoru vládního, 27 pracovišť patřilo vysokoškolskému sektoru a 5 pracovišť bylo soukromého neziskového sektoru.

Graf 3.3 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

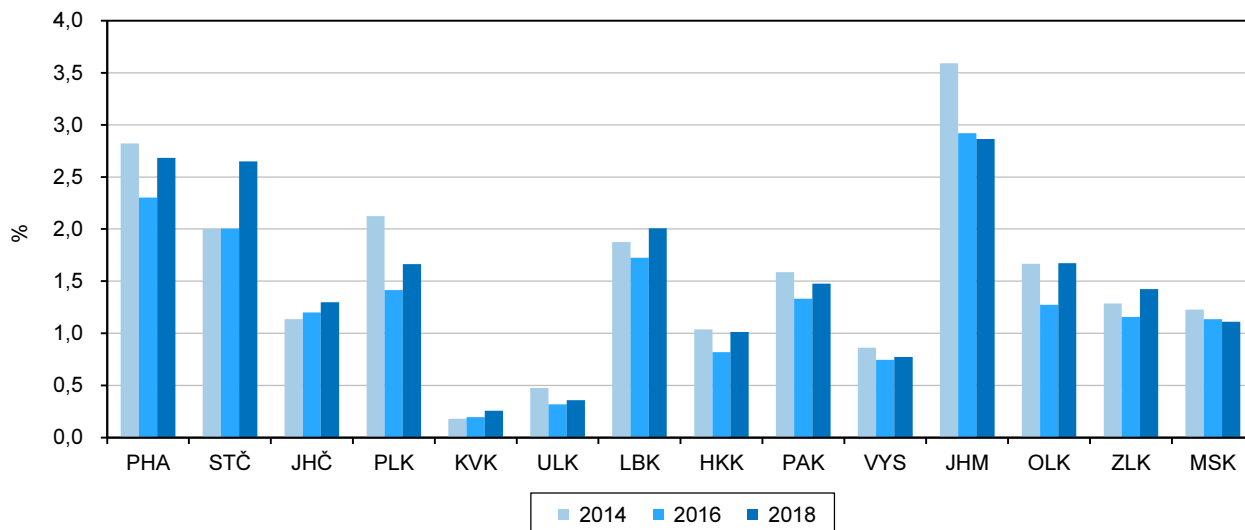

Počet zaměstnanců VaV meziročně roste

Počet zaměstnanců, kteří se zabývají VaV za poslední dva sledované roky rostl. V Moravskoslezském kraji bylo ke konci roku 2018 evidováno 4 968 zaměstnanců (přepočtené počty), z nichž 2 877 bylo výzkumných pracovníků. Necelou čtvrtinu zaměstnanců VaV tvořily ženy (23,4 %). Necelé dvě třetiny zaměstnanců VaV (65,7 %) pracovala v podnikatelském sektoru. Na vysokých školách bylo zaměstnáno 31,5 % z celkového počtu zaměstnanců VaV.

Graf 3.4 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP podle krajů

Zdroj: ČSÚ

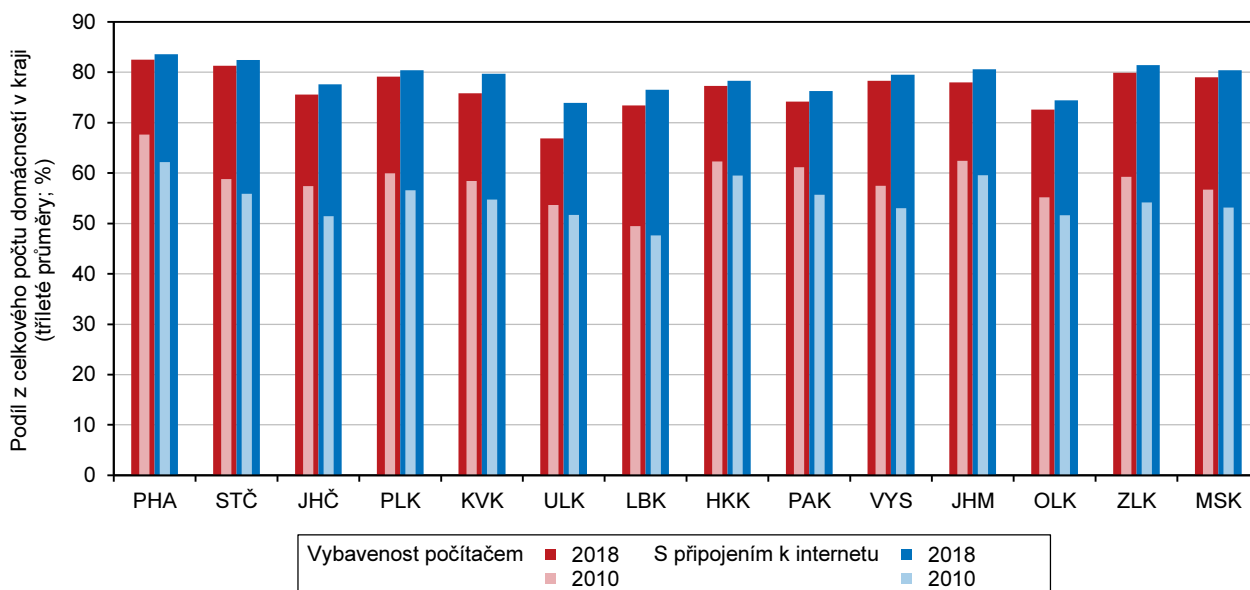

Výdaje na VaV se zvyšují, jejich podíl na regionálním HDP však pomalu klesá

V roce 2018 činily výdaje na VaV v Moravskoslezském kraji 5,6 mld. Kč a na celkových výdajích na VaV v ČR se podílely 5,4 %. V porovnání s rokem předchozím se zvýšily o 13,6 %. Na celkových výdajích na VaV se z více než dvou třetin podílel podnikatelský sektor. Podíl výdajů na VaV v kraji na objemu regionálního HDP dosáhl 1,1 %, což bylo o 0,8 procentního bodu pod republikovým průměrem. Mzdové výdaje z toho činily více než 54 % a více než čtvrtina výdajů na VaV byla financována z veřejných zdrojů ČR (25,4 %).

Graf 3.5 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Přístup k internetu má
80,4 % domácností
Moravskoslezského kraje

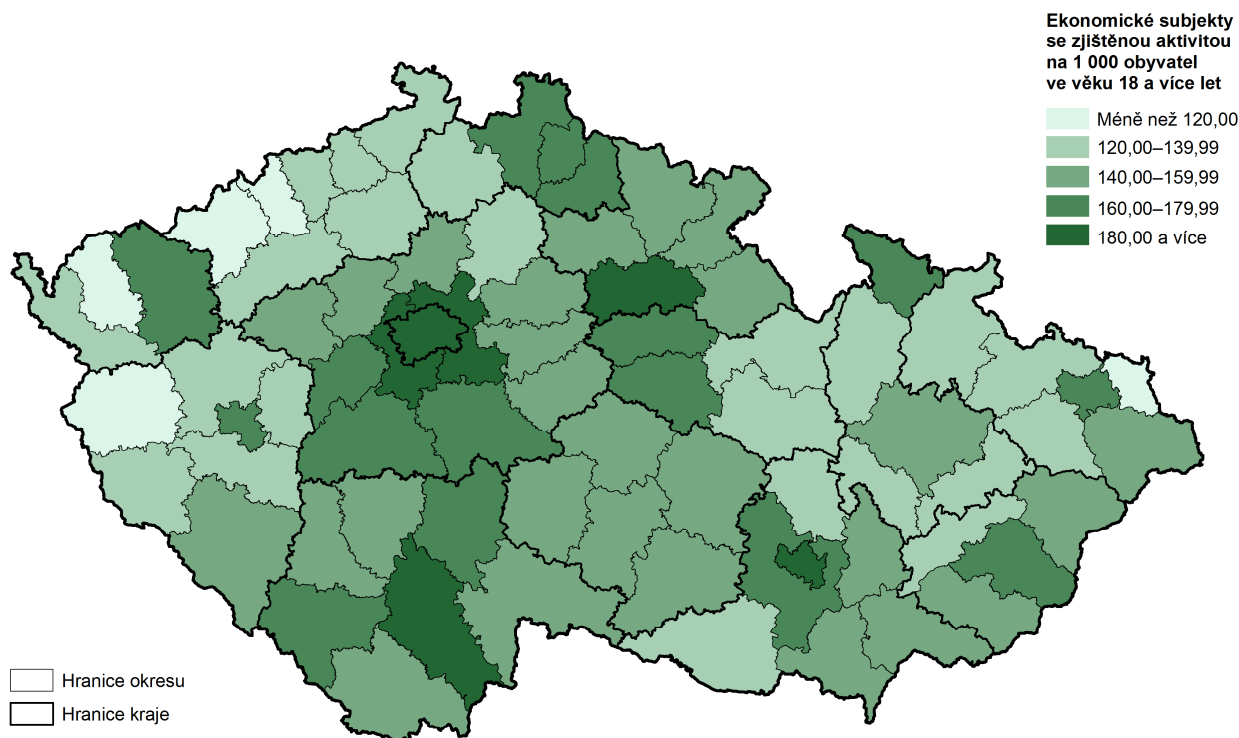
Vybavenost domácností výpočetní technikou je možné hodnotit pomocí výsledků z výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií. Podle tohoto šetření roste v Moravskoslezském kraji vybavenost domácností osobním počítačem. V roce 2018 mělo osobní počítač 79,0 % domácností, což představovalo nárůst proti roku 2014 o 9,6 procentního bodu. Vybavenost domácností počítačem se v ostatních krajích ČR pohybuje v rozmezí 66,9 % (Ústecký kraj) až 82,5 % (hl. město Praha). Připojení k internetu uvedlo 80,4 % domácností Moravskoslezského kraje, což je o 0,8 procentního bodu více, než je v celé ČR. Lze konstatovat, že se internet stává běžnou součástí života, což dokládá i fakt, že přes internet v roce 2018 nakupovala více než polovina obyvatel starších 16 let (53,1 %).

Organizační struktura

Počet registrovaných
ekonomických subjektů
v Moravskoslezském kraji
mírně klesl

Registr ekonomických subjektů (RES) zahrnuje všechny právnické a fyzické osoby s postavením podnikatele a organizační složky státu, které jsou účetní jednotkou. V RES bylo na konci roku 2019 evidováno 255 042 subjektů se sídlem v Moravskoslezském kraji a meziročně tak došlo k jejich snížení o 1 829 subjektů (o 0,7 %). Z celkového počtu subjektů připadly tři čtvrtiny na fyzické osoby (195,6 tis.), z nich 182,2 tis. byli živnostníci. Z 59,4 tis. právnických osob bylo nejvíce obchodních společností (36,6 tis.). Na 1 000 obyvatel kraje tak připadalo 212 subjektů, popř. 152 živnostníků.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2019

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Subjekty se zjištěnou aktivitou tvoří pouze polovinu ze všech ekonomických subjektů v RES

Pro statistické účely ČSÚ zjišťuje ekonomickou aktivitu jednotlivých subjektů. K 31. 12. 2019 byla aktivní více než polovina z evidovaných subjektů (52,1 %). Nižší zjištěná aktivita byla charakteristická více pro fyzické osoby, kterých bylo aktivních

97,1 tis. osob (tj. 49,6 %), než pro právnické osoby, jichž bylo aktivních 35,7 tis. (60,1 %).

Meziročně se počet nově registrovaných subjektů snížil

Ke konci roku 2019 bylo v Moravskoslezském kraji nově zaregistrováno 9 067 ekonomických subjektů, tj. o 436 subjektů méně než v předešlém roce. Proti roku 2014 to naopak bylo zvýšení o 773 subjektů. Nejvyšší počet nově vzniklých subjektů na 1 000 obyvatel je dlouhodobě zaznamenáván v okrese Ostrava-město a v roce 2019 činil 9,9 subjektu, naopak nejméně jich vzniklo v okrese Nový Jičín (5,9 subjektu).

Zemědělství, těžba dřeva

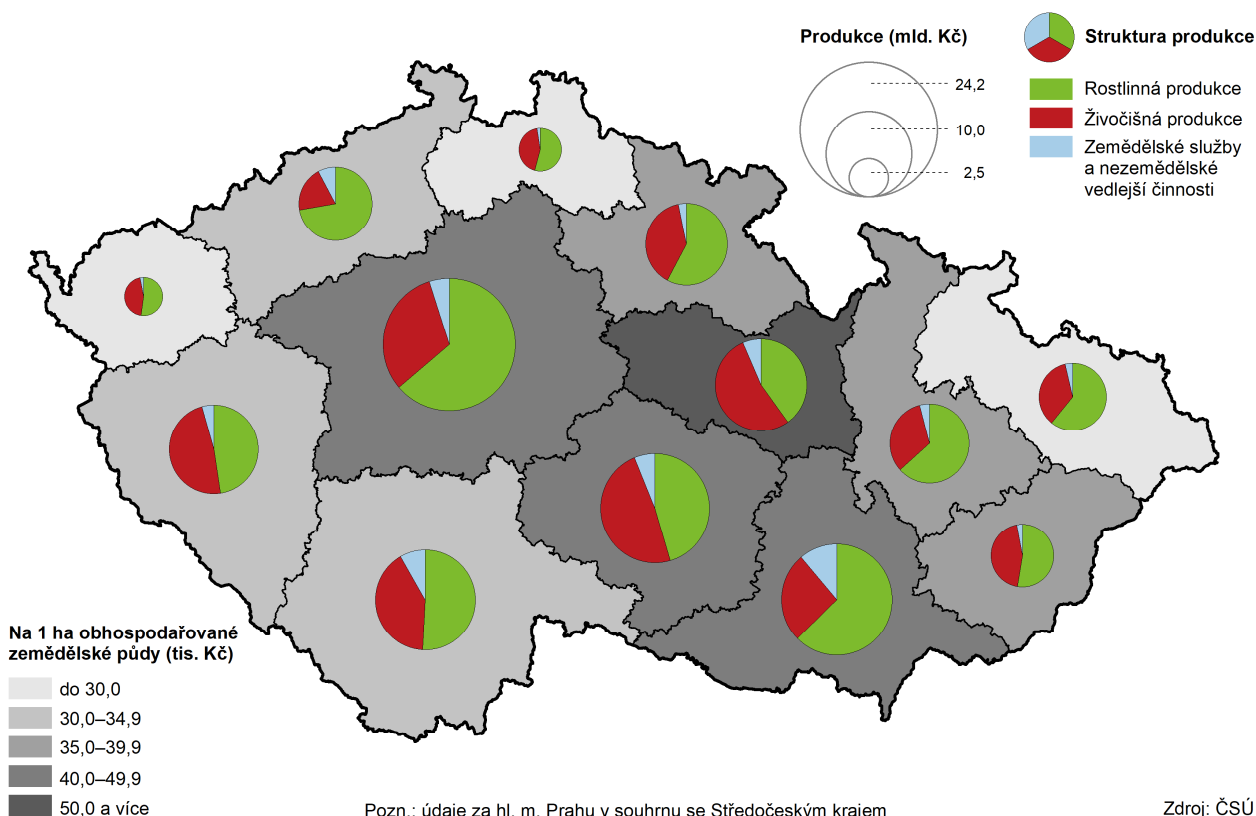
Produkce zemědělského odvětví meziročně vzrostla

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách v Moravskoslezském kraji od roku 2010 meziročně většinou rostla. V roce 2014 díky rekordní sklizni dosáhla nejvyšších hodnot (7,4 mld. Kč), v roce 2015 poklesla o 9,6 %, přičemž pokles pokračoval i v následujících letech až do roku 2018, kdy podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné výsledky) opět meziročně mírně vzrostla (o 2,1 %) na hodnotu 6,3 mld. Kč. Tento nárůst byl zajištěn jak živočišnou (o 1,9 %), tak i rostlinnou produkcí (o 2,5 %).

V kraji dlouhodobě převažuje rostlinná produkce nad živočišnou

Na produkci zemědělského odvětví Moravskoslezského kraje má rozhodující podíl rostlinná výroba. V roce 2018 tvořila celkovou produkci zemědělského odvětví z 60,8 % rostlinná produkce a z 35,6 % živočišná produkce, zbývající část tvořila produkce zemědělských služeb a podíl nezemědělských vedlejších činností.

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2018

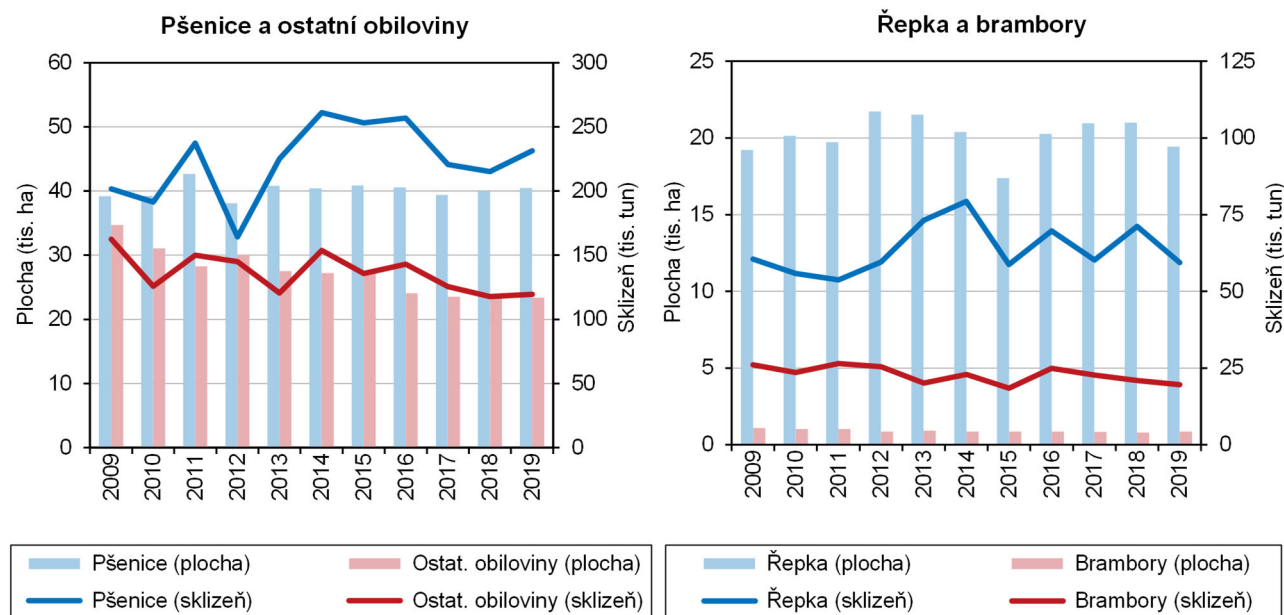

Produkce zemědělského odvětví kraje na 1 ha zemědělské půdy je podprůměrná

Moravskoslezský zemědělský sektor se podílel v roce 2018 na produkci zemědělského odvětví ČR 4,6 %, když jeho podíl na živočišné produkci byl 4,3 % a na rostlinné produkci 5,0 %. Hodnotou produkce se mezi kraji řadí dlouhodobě na čtvrté nejnižší místo, což i odpovídá umístění kraje podle výměry orné půdy. Produkce zemědělského odvětví Moravskoslezského kraje v přepočtu na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy byla v roce 2018 třetí nejnižší mezi kraji (29,5 tis. Kč/ha). Největší objem produkce na 1 ha zemědělské půdy vytvořili zemědělci Pardubického kraje (50,0 tis. Kč/ha), naopak nejmenší – karlovarští zemědělci (20,7 tis. Kč/ha).

Graf 3.6 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Postupně se zmenšují rozlohy osevních ploch

Obhospodařovaná zemědělská půda v Moravskoslezském kraji v roce 2019 se rozkládala na ploše 211,4 tis. ha a nedoznala tak ve srovnání s rokem 2014 prakticky žádných změn. Orná půda (122,3 tis. ha) zaujímala z této plochy 57,8 %. Většina orné půdy byla oseta (120,7 tis. ha), zbývající 1,3 % byl úhor. Rozloha osevní plochy se postupně snižuje, mění se také struktura pěstovaných plodin, zejména se zmenšily osevní plochy obilovin. Tradičně nejčastěji pěstovanou plodinou v kraji byla pšenice, v roce 2019 na 33,5 % osevních ploch. Na 20,5 % ploch byly pěstovány olejnin, na 17,4 % pícniny a na 16,1 % řepka.

Obilovin se sklídilo více, brambor a řepky méně

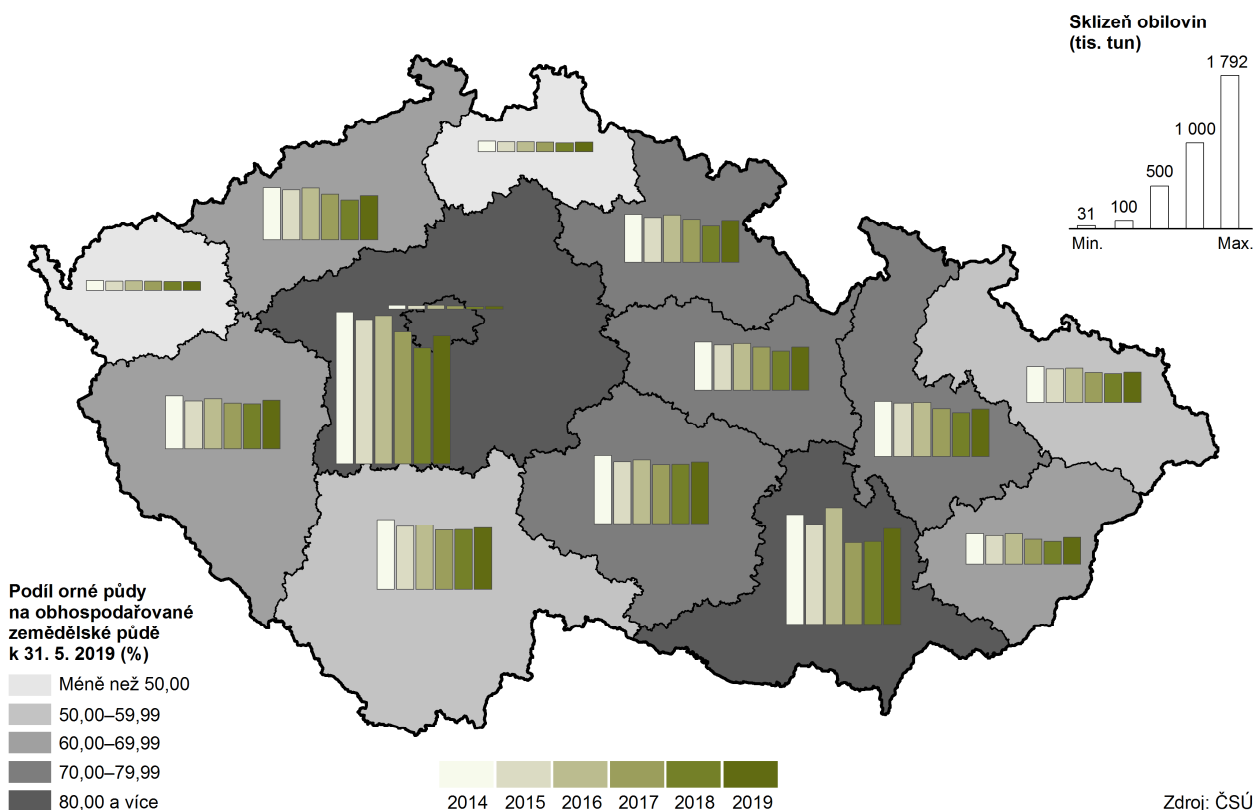
Celková sklizeň obilovin v roce 2019 byla v porovnání s úrodou předchozího roku o 5,5 % vyšší a činila 351 tis. tun. Meziročně se zvýšil i hektarový výnos na 5,53 t/ha. Celková produkce obilovin v kraji tvořila 4,6% podíl republikového úhrnu. V případě brambor a řepky došlo k poklesu sklizeného množství proti roku 2018 o 6,3 %, resp. o 16,7 %.

Nejvíce se využívají statková hnojiva

S výjimkou statkových hnojiv (hnůj, kejda, močůvka) se spotřeba hnojiv vyjádřená v kilogramech na hektar obhospodařované zemědělské půdy meziročně zvýšila. Konkrétně se v Moravskoslezském kraji v hospodářském roce 2018/2019 použilo 123 kg minerálních (nárůst 1,2 %), 198,7 kg vápenatých (+27,2 %), 4 561,4 kg statkových (-2,6 %), 1 846,4 organických (+10,9 %) a 22,0 kg (+538,4 %) organominerálních hnojiv.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2014 až 2019

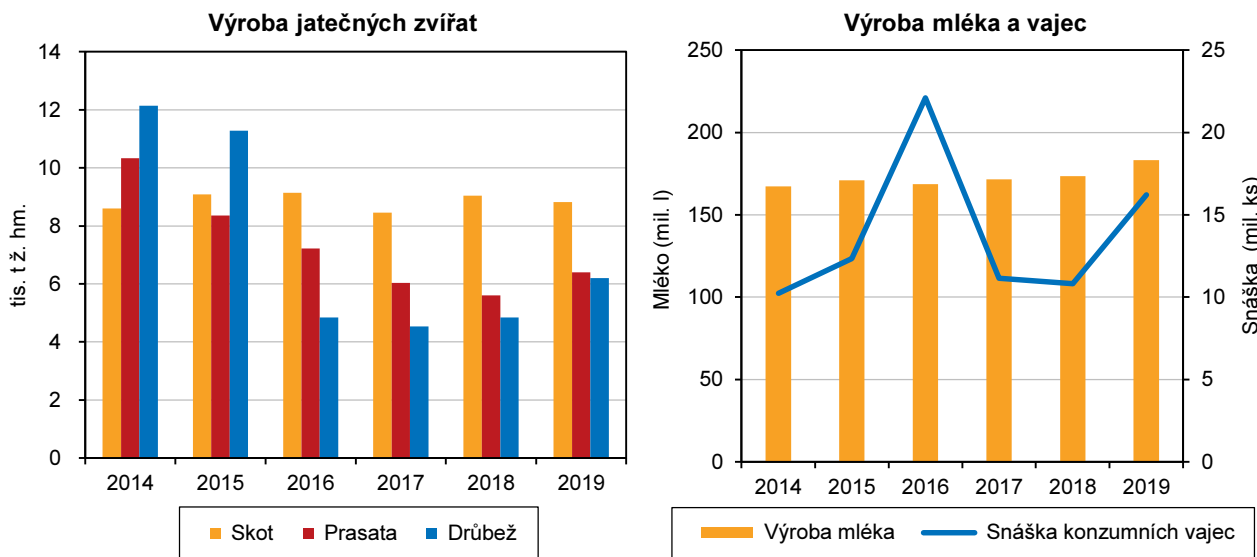

Moravskoslezský kraj nehraje zásadní roli v živočišné produkci

V Moravskoslezském kraji bylo k 1. 4. 2019 chováno podle soupisu hospodářských zvířat 86,1 tis. kusů skotu, 33,1 tis. prasat, 16,4 tis. ovcí, 2,2 tis. koz, 2,8 tis. koní a 957 tis. kusů drůbeže. Tyto výsledky potvrzují, že Moravskoslezský kraj nemá v rámci ČR z pohledu množství chovaných hospodářských zvířat klíčové postavení, o čemž svědčí republikové podíly kraje pohybující se od 2,1 % v případě stavů prasat do 7,7 % u stavů ovcí.

Graf 3.7 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec v zemědělském sektoru Moravskoslezského kraje

Zdroj: ČSÚ

Zvýšila se produkce mléka i snáška konzumních vajec

Výroba mléka dosáhla v kraji v roce 2019 hodnoty 183,2 mil. l a představuje 6,0 % republikové produkce. Meziročně se produkce mléka v kraji zvýšila o 9,6 mil. litrů (o 5,6 %), ve srovnání s rokem 2014 dokonce o 15,9 mil. litrů (o 9,5 %). Průměrná denní dojivost krav v roce 2019 se v krajích pohybovala od 18,5 l v Karlovarském kraji do 24,6 l v Moravskoslezském kraji, což bylo o 1,4 litru více, než činil republikový průměr. Celková snáška konzumních vajec v Moravskoslezském kraji se meziročně zvýšila na 16,2 mil. kusů (nárůst o 50,1 %) a průměrná snáška vajec na 1 nosnici činila 262,9 kusů vajec a meziročně vzrostla.

Produkce jatečného skotu meziročně poklesla, produkce jatečných prasat vzrostla

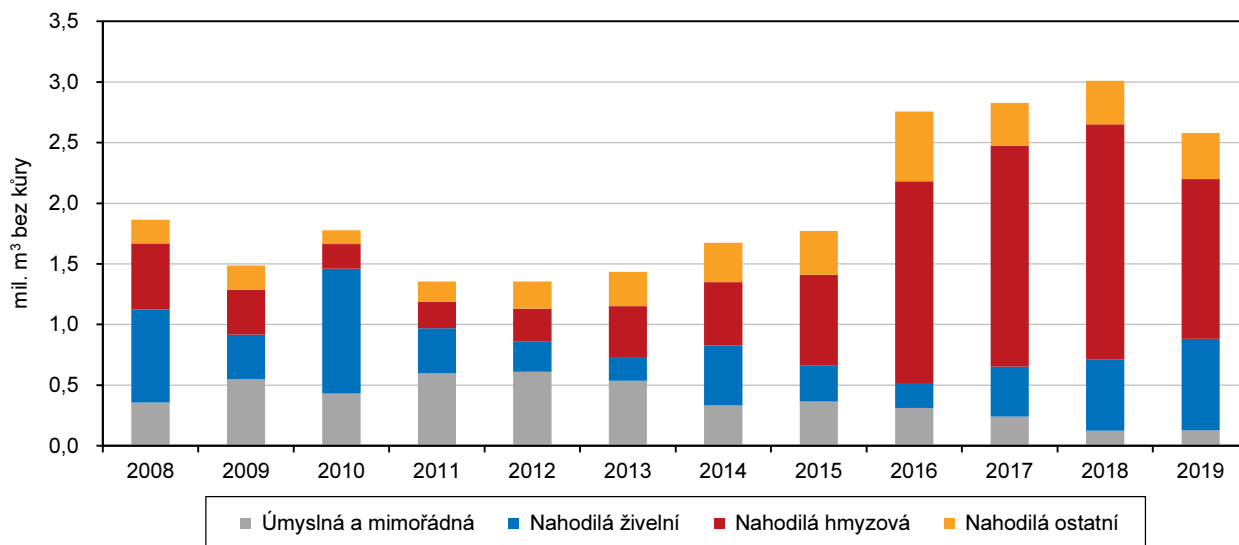
V kraji v porovnání s rokem 2018 klesla produkce jatečného skotu o 2,4 % na 8,8 tis. t ž. hm., ještě výraznější pokles (3,5 %) nastal i na republikové úrovni. Produkce jatečného skotu v průběhu let v kraji kolísala a pohybovala se mezi hodnotami 8,5 a 9,1 tis. t ž. hm. Vedle toho produkce jatečných prasat dosáhla v kraji 6,4 tis. t ž. hm. a byla meziročně vyšší o 14,1 % (v republikovém průměru činil pokles 5,1 %). Proti roku 2014 se však produkce jatečných prasat snížila dokonce o 38,1 %.

Těžba dřeva se v roce 2019 snížila

Těžba dřeva v roce 2019 dosáhla v kraji necelých 2,58 mil. m³ (bez kůry) a meziročně se tak snížila o 429 tis. m³. Moravskoslezský kraj tak byl šestým největším producentem dřeva v Česku. Naprostou většinu (95 % vytěženého dřeva) představovaly jehličnany, konkrétně smrky. Ve sledovaném období bylo dosaženo nejvyšší hodnoty těžby dřeva právě v roce 2018 s 3,01 mil. m³. V letech 2014 až 2015 byla těžba dřeva v kraji výrazně nižší, v průměru cca 1,7 mil. m³ (bez kůry).

Graf 3.8 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

95 % z celkového objemu těžby dřeva v kraji tvoří nahodilá těžba, zejména hmyzová

Tyto výkyvy v těžbě jsou ovlivněny těžbou nahodilou, což jen dokládá, že hospodářské využití lesa a jeho ekonomický přínos významně závisí na průběhu počasí a povětrnostních podmínkách daného roku. Od roku 2014 jsou objemy zpracované nahodilé těžby jedny z největších mezi všemi kraji v republice, v roce 2019 činily 2,45 mil. m³ (bez kůry), což je 95,0 % z celkové těžby dřeva v kraji. Zatímco dříve (do roku 2011) se jednalo zejména o těžbu živelní, situace se od roku 2012 změnila a větší část připadla na těžbu hmyzovou. V roce 2019 tak bylo zpracováno 754 tis. m³ dřeva (bez kůry) z nahodilé těžby z důvodu živelních příčin a 1 318 tis. m³ dřeva (bez kůry) kvůli hmyzovým kalamitám.

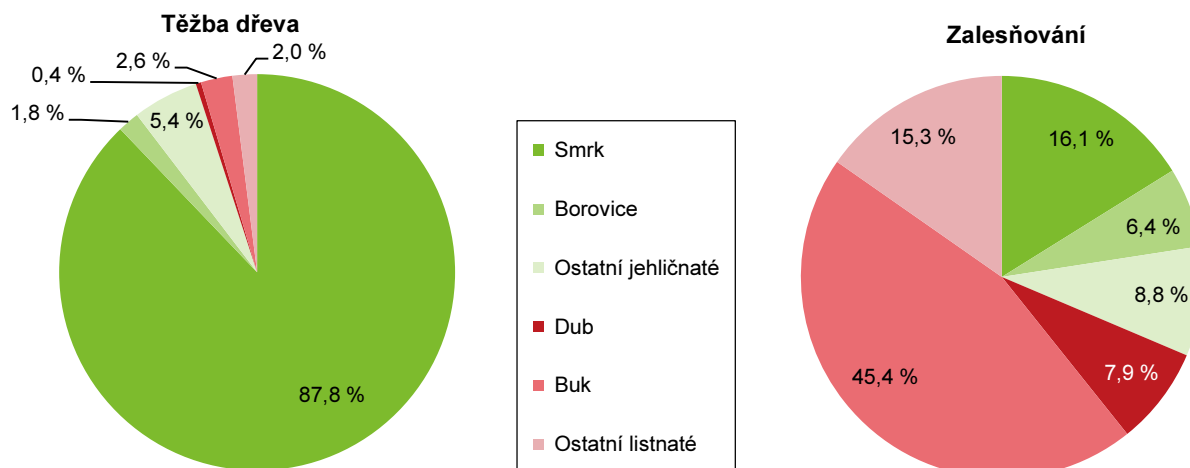

Zalesňování v kraji bylo v roce 2019 nejvyšší za posledních šest let

Skladbu lesních porostů ovlivňuje nejen struktura těžby dřeva, ale i následné zalesňování. V letech 2014 až 2019 bylo v průměru každý rok zalesněno 2 108 ha pozemků, nejvíce v roce 2019 s hodnotou 2 935 hektarů. Jehličnany byly vysazeny na 921 hektarech, z toho smrk tvořil 51,5 % této plochy a borovice 20,4 %. Zalesnění listnatými dřevinami bylo provedeno na 2 014 hektarech, z toho buk tvořil necelých 66,2 % a dub 11,5 %.

Graf 3.9 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Moravskoslezském kraji v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Průmysl

Průmyslové podniky nadále zůstávají významnými zaměstnavateli v kraji

V roce 2019 sídlilo v Moravskoslezském kraji 237 velkých průmyslových podniků (se 100 a více zaměstnanci), tedy o 3 velké průmyslové podniky více než v roce předchozím. Tyto firmy zaměstnávaly 108,1 tis. osob, meziročně se tak počet zaměstnanců v podstatě nezměnil (+51 osob). Průmyslové podniky sídlící v Moravskoslezském kraji ve srovnání s ostatními kraji zaměstnávaly druhý nejvyšší počet osob hned po Středočeském kraji

Průměrná měsíční mzda v kraji nadále roste

Průměrná hrubá měsíční mzda v moravskoslezských průmyslových podnicích dosáhla v roce 2019 výše 34 207 Kč a byla šestá nejvyšší mezi všemi kraji republiky. Proti roku 2018 mzdy v kraji vzrostly o 4,7 %. Kraj tak zaostal za celorepublikovým průměrem (36 625 Kč) jak výší mezd (o cca 2 400 Kč), tak i jejich meziročním nárůstem (o 1,3 procentního bodu).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy se meziročně snížily

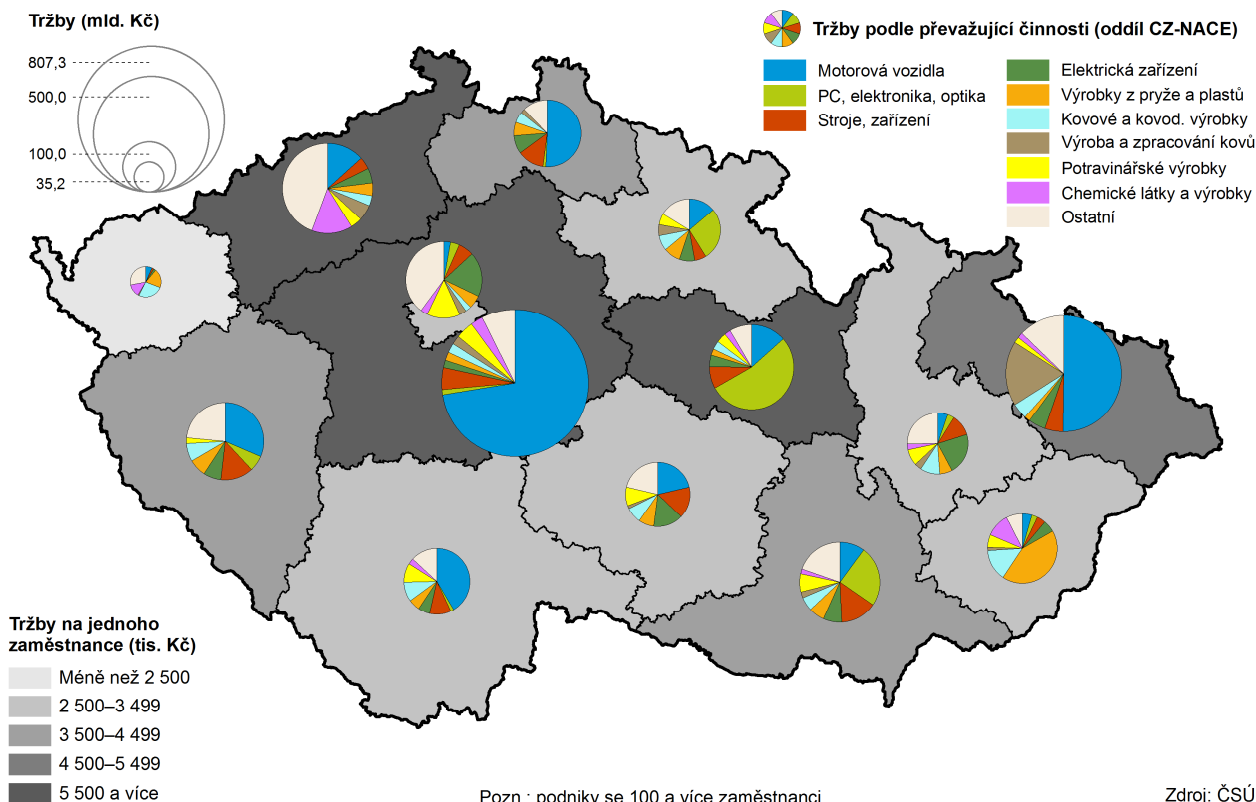
V roce 2019 utržily podniky v Moravskoslezském kraji 535,1 mld. Kč z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy, což je o 22,0 mld. Kč méně než v roce 2018. Jednalo se tak o 4,0% pokles tržeb, zatímco v celé ČR meziročně vzrostly o 0,2 %. Podíl tržeb z přímého vývozu na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy činil v roce 2019 v Moravskoslezském kraji 59,4 %, meziročně se tak tento podíl snížil o 0,3 p. b. Republiková hodnota tohoto ukazatele činila 61,3 %

Produktivita práce v průmyslových podnicích se meziročně propadla, řadí se však stále k nejvyšším

Produktivita práce (tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy na 1 zaměstnance) v průmyslových podnicích se sídlem v Moravskoslezském kraji se meziročně snížila o 4,0 % na absolutní částku 4 952 tis. Kč. Společně s Královéhradeckým a Jihomoravským krajem tak patřil k jediným regionům, v nichž meziročně poklesla produktivita práce. Největší nárůst produktivity práce pak byl

zaznamenán v Pardubickém kraji (+6,6 %) a v Hl. městě Praze (+5,8 %). Na poklesu produktivity práce se především podílely klesající tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy při zachování srovnatelného počtu zaměstnanců. V mezikrajském srovnání dosáhla produktivita práce v Moravskoslezském kraji 4. nejvyšší hodnoty a v porovnání s produktivitou dosaženou v ČR byla vyšší o 457 tis. Kč.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2019

Energetika

Množství vyrobené elektřiny v Moravskoslezském kraji se meziročně snížila téměř o čtvrtinu

Podle údajů Energetického regulačního úřadu bylo v roce 2019 množství vyrobené elektrické energie v Moravskoslezském kraji 3 892 GWh. Proti předešlému roku došlo ke snížení výroby o 1 210 GWh (pokles o 23,7 %) a jedná se o nejnižší vyrobené množství od roku 2014. V kraji bylo vyrobeno 4,5 % z celkové výroby elektřiny v ČR, čímž zaujímá 7. místo v krajském srovnání. Největší podíl (83,0 %) na výrobě elektřiny v kraji měly parní elektrárny s 3 230 GWh.

Spotřeba elektrické energie v kraji v roce 2019 meziročně poklesla na 8 088 GWh

Spotřeba elektrické energie v roce 2019 meziročně poklesla na 8 088 GWh, čímž zaujala 2. místo ve spotřebě mezi všemi kraji. Podíl spotřeby elektrické energie v Moravskoslezském kraji tak činil 13,6 % spotřeby celorepublikové a od roku 2014 se jednalo o její první pokles. Dle odvětvové struktury se na spotřebě nejvíce podílel průmysl, energetika a dále sektor obchodu, služeb, školství a zdravotnictví a v neposlední řadě domácnosti.

Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele meziročně poklesla a je druhá nejnižší v Česku

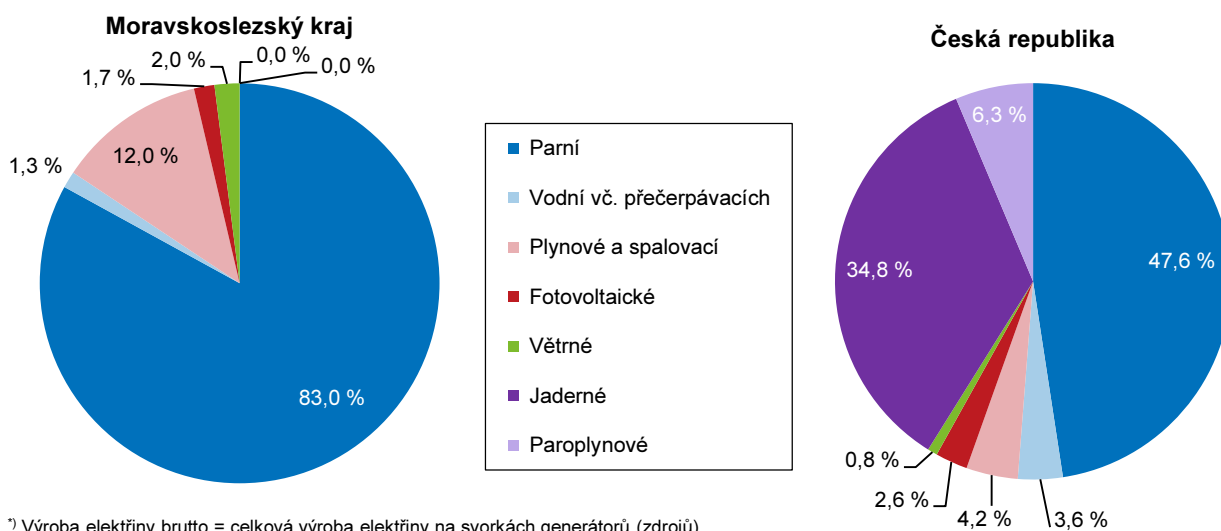
Ve spotřebě elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje došlo k meziročnímu nárůstu na hodnotu 1 113,8 kWh, přesto se v rámci ČR jednalo o druhou nejnižší spotřebu (nejnižší v kraji Jihomoravském). Průměrná

celorepubliková spotřeba elektrické energie v domácnostech byla 1 430,1 kWh na 1 obyvatele.

Graf 3.10 Výroba elektřiny brutto^{*)} podle technologie elektráren v roce 2019

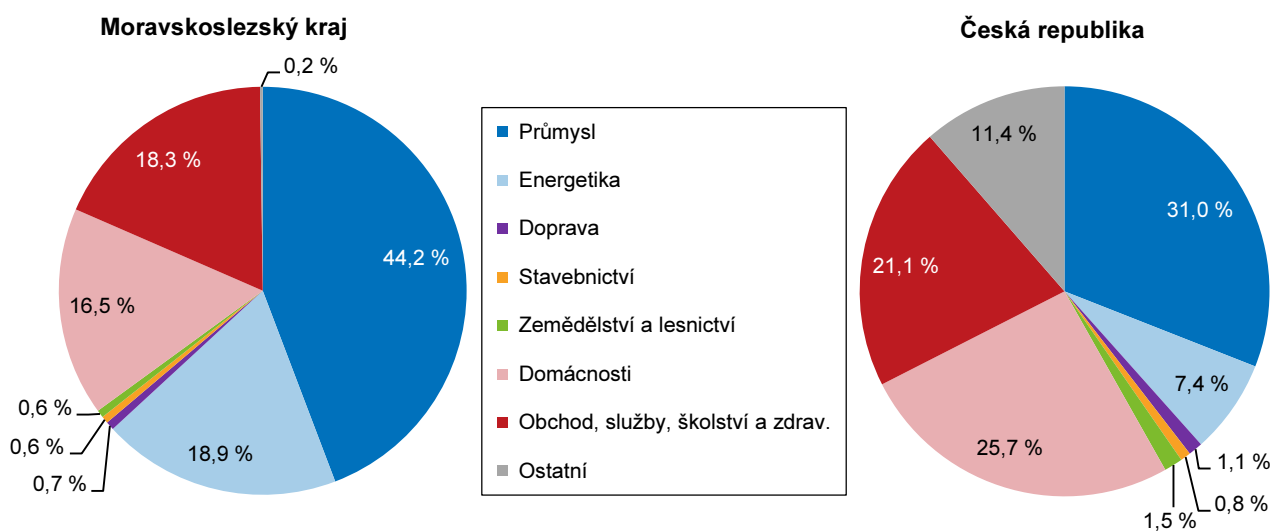
Pramen: ERÚ

^{*)} Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Graf 3.11 Spotřeba elektřiny netto^{*)} podle odvětví spotřeby v roce 2019

Pramen: ERÚ

^{*)} Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

Spotřeba zemního plynu proti roku 2018 vzrostla

V roce 2019 se spotřebovalo v Moravskoslezském kraji 891,8 mil. m³ zemního plynu a meziročně se tak spotřeba zvýšila o 1,6 %. Spotřeba zemního plynu v kraji představovala 10,6 % z celkové spotřeby v ČR, a v GWh činila 9 515,7 GWh. V porovnání s rokem 2018 vzrostla o 147,7 GWh. Na spotřebě zemního plynu se nejvíce podíleli velkoobdobatelé (54,8 %), v pořadí druhé byly domácnosti (24,7 %).

Nejvyšší spotřebu zemního plynu vykazuje Ústecký kraj

Nejvyšší podíl spotřeby zemního plynu z celkové spotřeby v ČR byl zaznamenán v krajích Ústeckém (17,8 %), Středočeském a Jihomoravském (shodně 12,5 %). Moravskoslezská spotřeba se v mezikrajském srovnání umístila na čtvrtém nejvyšším místě (podíl 10,6 %). Nejvyšší spotřebu na 1 konečného zákazníka

7 117,3 m³ vykazoval Ústecký kraj. V Moravskoslezském kraji dosáhla spotřeba na 1 zákazníka 2 460,5 m³ (třetí nejvyšší spotřeba v rámci krajů).

Také spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele byla druhá nejvyšší

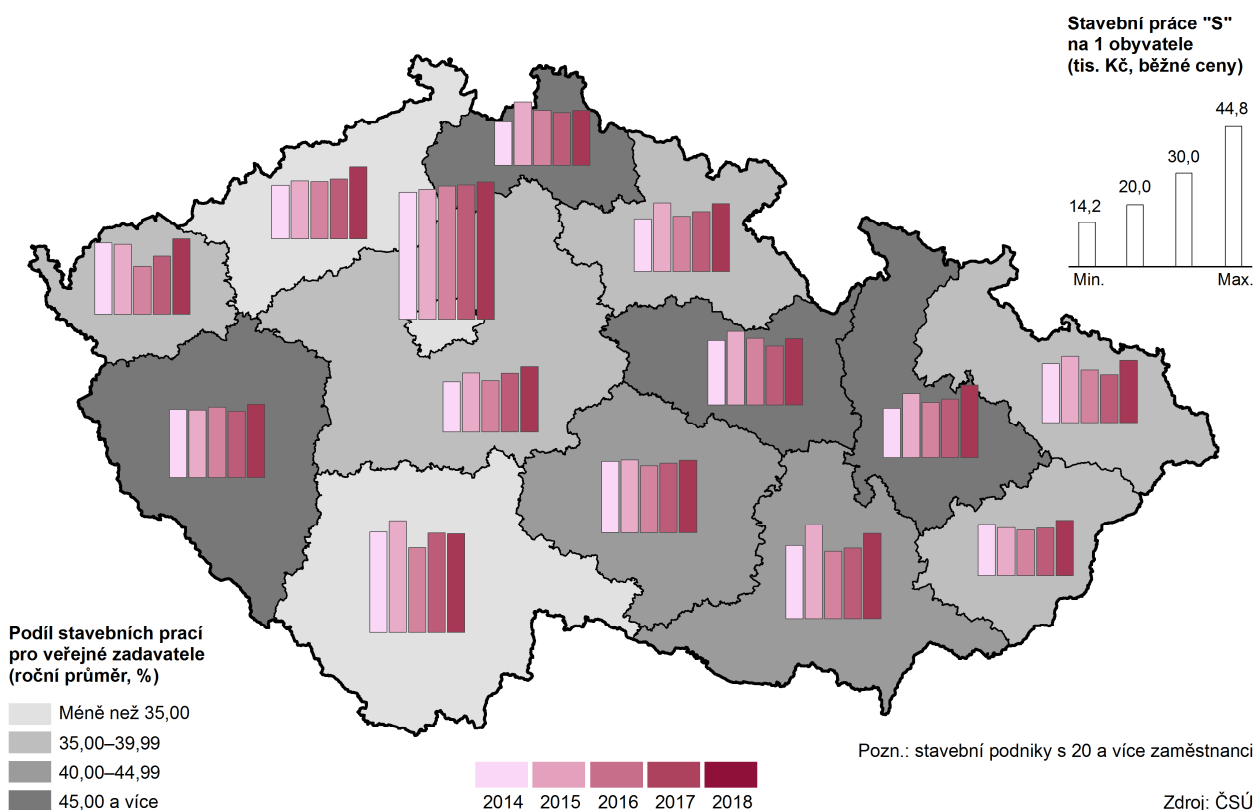
Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele byla nejvyšší v krajích Středočeském (1 068,3 m³) a Jihomoravském (1 028,2 m³). V Moravskoslezském kraji činila tato spotřeba 608,2 m³ a v rámci krajů byla druhá nejvyšší.

Stavebnictví, stavební povolení, bytová výstavba

Počty zaměstnanců ve stavebních podnicích vzrostly

V Moravskoslezském kraji v roce 2019 sídlilo celkem 49 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci, pracovalo v nich přes 5,3 tis. osob. Počet zaměstnanců se proti roku 2018 zvýšil o 50 osob, tj. o 0,9 %. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích Moravskoslezského kraje dosáhla částky 31 725 Kč, proti roku 2018 vzrostla o 2 379 Kč, tj. o 8,1 % a proti průměru ČR byla o 7 761 Kč (o 19,7 %) nižší.

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2014 až 2018

Základní stavební výroba a stavební práce dle dodavatelských smluv proti předešlému roku rostly

Základní stavební výroba (ZSV) ve výši 10,4 mld. Kč v roce 2019 představovala 5,9 % objemu ZSV v ČR. Proti roku 2018 to bylo zvýšení o 0,927 mld. Kč (o 9,8 %). Podniky s 20 a více zaměstnanci realizovaly na území Moravskoslezského kraje v roce 2018 stavební práce „S“ dle dodavatelských smluv ve výši 24,4 mld. Kč (meziroční nárůst o téměř 5,6 mld. Kč, tj. o 29,5 %).

V kraji bylo vydáno 7 818 stavebních povolení s orientační hodnotou cca 28,5 mld. Kč

V roce 2019 bylo stavebními úřady v Moravskoslezském kraji vydáno 7 818 stavebních povolení s celkovou orientační hodnotou staveb 28 507 mil. Kč. Počet vydaných stavebních povolení se meziročně zvýšil o 4,8 %. Od roku 2014 nedošlo k nárůstu počtu vydaných stavebních povolení pouze v roce 2018.

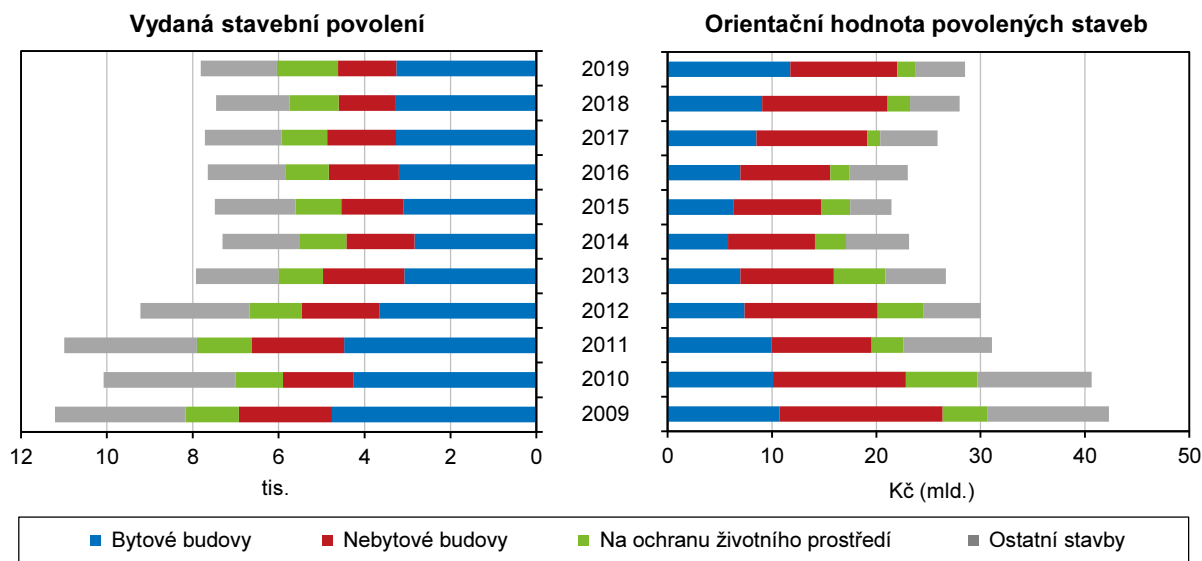
Orientační hodnota stavebních povolení rovněž zaznamenala meziroční nárůst o 1,8 %.

Téměř 60 % stavebních povolení bylo vydáno na bytové a nebytové stavby

Nejvíce stavebních povolení v kraji směřovalo na stavbu bytových budov (3 259), přičemž více povolení bylo na novou výstavbu bytových budov (1 924), než na změny již dokončených staveb (1 335). Bylo povoleno více změn dokončených nebytových prostor (930) než nových staveb nebytových budov (430). Na ochranu životního prostředí bylo vydáno 1 420 povolení a na ostatní stavby 1 779. Průměrná orientační hodnota na jedno vydané stavební povolení v kraji dosáhla 3 646 tis. Kč.

Graf 3.12 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Ve všech okresech kraje se meziročně zvýšil počet vydaných stavebních povolení

Meziroční nárůst počtu stavebních povolení zaznamenaly všechny okresy Moravskoslezského kraje, ale orientační hodnota vydaných stavebních povolení se zvýšila pouze ve čtyřech z nich, konkrétně v Bruntálu, Novém Jičíně, Opavě a Ostravě. Nejvíce staveb bylo povoleno v okrese Frýdek-Místek (1 746) s orientační hodnotou 6 051 mil. Kč. Naopak nejméně stavebních povolení bylo vydáno v okrese Bruntál (624) v hodnotě 2 469 mil. Kč. Nejvyšší hodnota staveb ve výši 7 679 mil. Kč je očekávána v okrese Ostrava-město, přičemž průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosáhne cca 6 mil. Kč.

V roce 2019 bylo v kraji zahájeno nejvíce bytů od roku 2008

V roce 2019 se začalo v Moravskoslezském kraji stavět 3 482 nových bytů, což je o 30,7 % více než v předešlém roce. Tímto počtem zahájených bytů se zařadil Moravskoslezský kraj na čtvrté místo v republice za Středočeský kraj, Prahu a Jihomoravský kraj. Z celkového počtu zahájených bytů v ČR bylo v kraji zahájeno 9,0 % bytů. V rodinných domech bylo zahájeno 2 023 bytů, což bylo o 64 více než v uplynulém roce, nárůst činil 3,3 %. V bytových domech bylo v roce 2019 zahájeno 608 bytů (proti předchozímu roku znatelné zvýšení o 424 bytů, tj. o 330,0 %). Zvýšila se rovněž zahájená výstavba bytů v nástavbách, přístavbách a vestavbách k bytovým domům na 171 bytů (o 45 bytů, tj. o 35,7 %) a v domovech-penzionech a domovech pro seniory na 102 bytů (o 76 bytů, tj. o 392,3 %). Jediným druhem, který zaznamenal meziroční pokles zahájených bytů o 31,5 % (z 203 na 139 bytů), tak byly byty v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným domům.

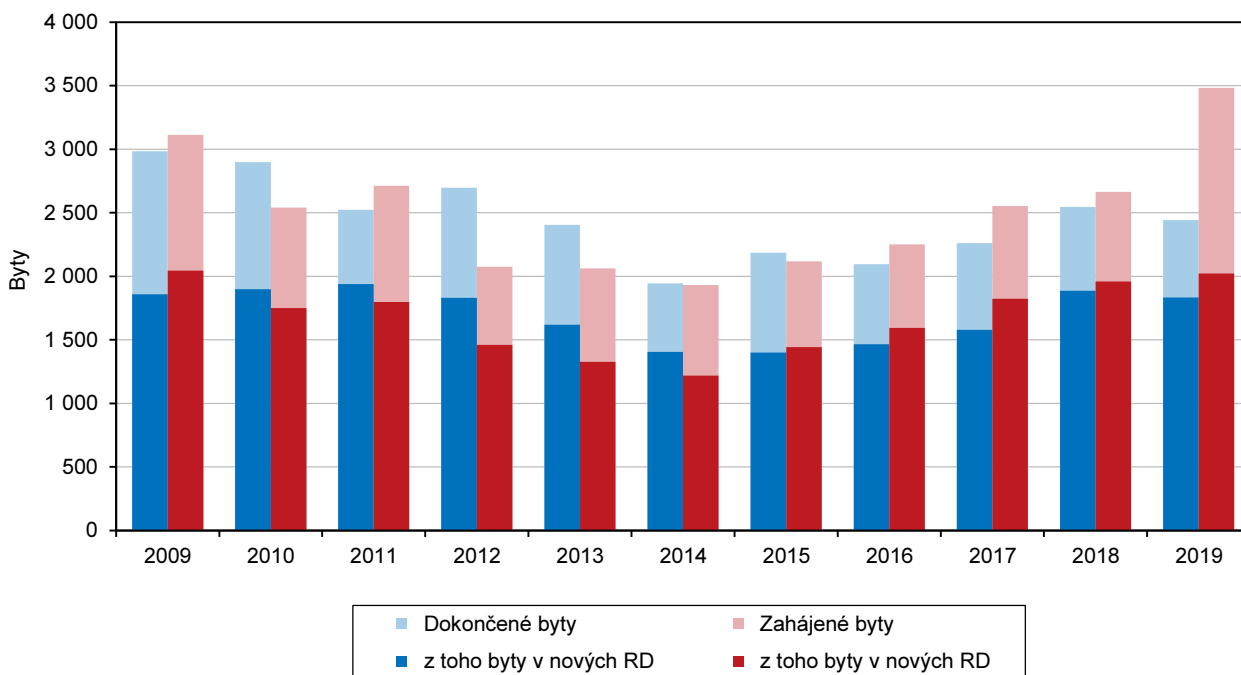
Nové byty v rodinných domech se staví nejčastěji v okrese Frýdek-Místek

Téměř čtvrtina všech zahájených bytů v kraji byla evidována v okrese Ostrava-město (celkem 850 bytů), z nich bylo zahájeno v rodinných domech 324 bytů a v bytových

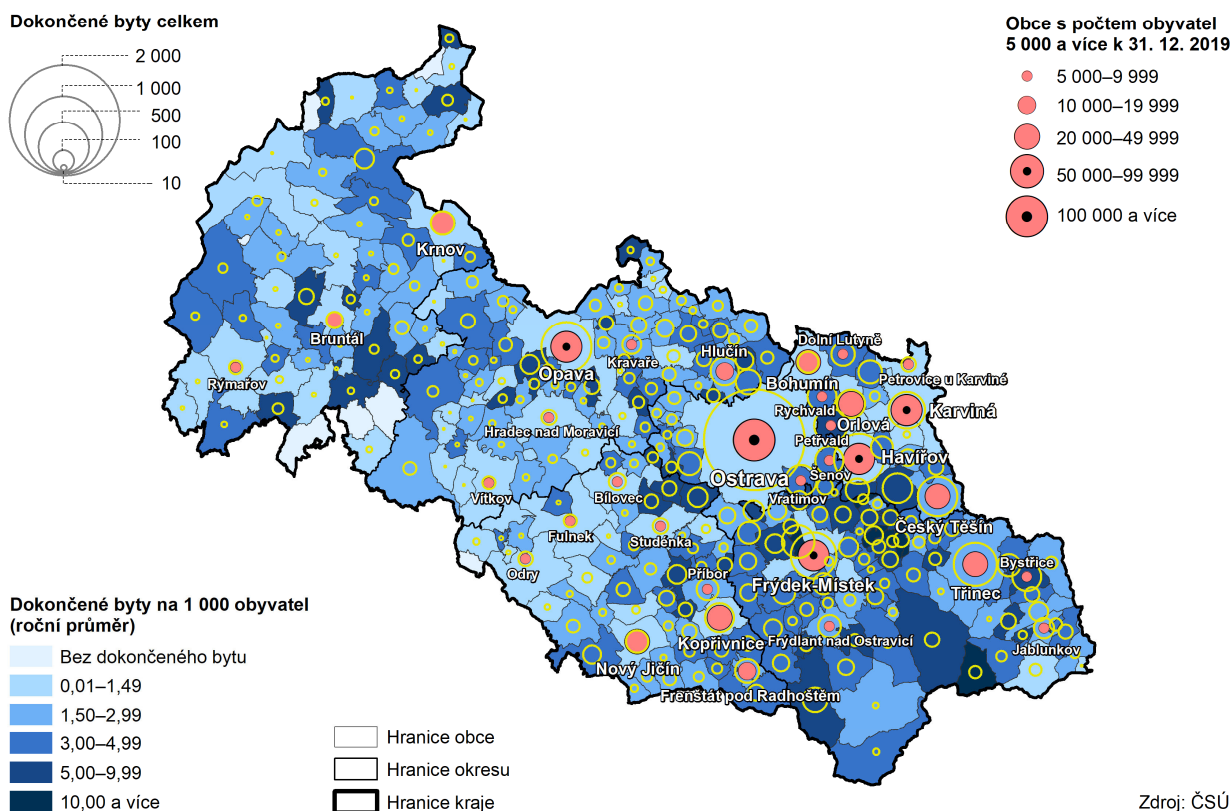
domech 275. Nejméně zahájených bytů bylo evidováno v okrese Bruntál (celkem 269 bytů). Tradičně nejvyšší počet nových bytů v rodinných domech byl zahájen v okrese Frýdek-Místek (638 bytů).

Graf 3.13 Bytová výstavba v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Bytová výstavba v obcích Moravskoslezského kraje v letech 2014 až 2019

Počet dokončených bytů
v roce 2019 klesl

Celkový počet dokončených bytů v roce 2019 na území Moravskoslezského kraje činil 2 442 bytů. Meziročně jich bylo dokončeno o 105 méně, což odpovídá poklesu o 4,1 %. V kraji bylo dokončeno 6,7 % bytů z celkového počtu ČR. Tři čtvrtiny bytů (1 833 bytů) bylo dokončeno v rodinných domech. Nárůst o více než čtvrtinu (o 25,9 %) byl zaznamenán u dokončených bytů v bytových domech, kterých bylo dostavěno 214. Dokončené byty v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným domům (85 bytů) zaznamenaly pokles proti předchozímu roku o 16,7 %. Rovněž dokončené byty v nástavbách, přístavbách a vestavbách k bytovým domům (90 bytů) zaznamenaly pokles o 25,0 %. V domech-penzionech a domech pro seniory bylo dokončeno na 52 bytů

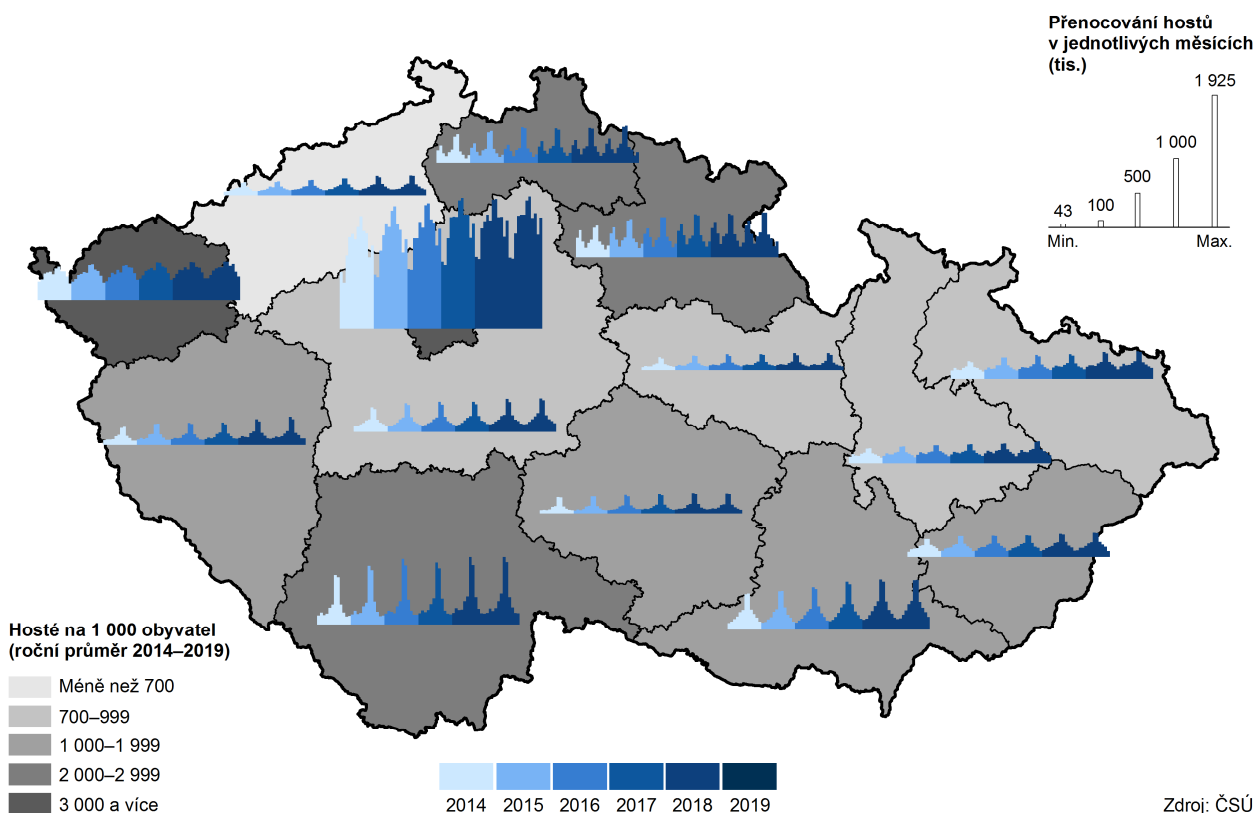
Více než čtvrtina ze všech dokončených bytů (647 bytů) byla evidována v okrese Frýdek-Místek, a to především formou nových bytů v rodinných domech (552 dokončených bytů).

Cestovní ruch

V hromadných ubytovacích
zařízeních v kraji se poprvé
ubytovalo více než milion
hostů

V roce 2019 se ubytovalo v hromadných ubytovacích zařízeních kraje 1 015,7 tis. hostů, což znamená meziroční nárůst o 10,3 %. V kraji se tak poprvé ubytovalo více než jeden milion hostů. Z celkového počtu hostů v ubytovacích zařízeních v ČR jich nejvíce navštívilo Hl. m. Prahu (36,6 %), podíl ubytovaných v Moravskoslezském kraji činil 4,6 %.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2014 až 2019

Domácí hosté stráví
v hromadných ubytovacích
zařízeních v kraji průměrně
3 noci

V 613 zařízeních v regionu strávili hosté 2 846,8 tis. nocí. Celkem 216,5 tis. hostů z ciziny (nerezidentů) se ubytovalo na 514,1 tis. nocí. Průměrný délka přenocování v jejich případě činila 2,4 noci. Většina ubytování se týkala domácích hostů

(rezidentů), kterých bylo 799,3 tis.. Ti strávili v regionu 2 332,7 tis. nocí. Průměrná doba přenocování u nich činila více jak 2,9 noci. Čisté využití lůžek v hotelech a podobných ubytovacích zařízeních v regionu dosáhlo 36,5 %, využití pokojů 35,5 %.

Nejvíce zahraničních návštěvníků přijíždí ze sousedních zemí

Nejvíce zahraničních hostů v roce 2019 přijelo do Moravskoslezského kraje ze Slovenska. Druhou nejpočetnější skupinou zahraničních turistů byli stejně jako v předchozím roce Poláci a na třetím místě to byli návštěvníci z Německa.

Doprava

Silniční síť v kraji nedoznává výrazných změn

Pro silniční dopravu bylo podle údajů Ředitelství silnic a dálnic ČR v Moravskoslezském kraji v roce 2019 využíváno 3 480 km silnic a dálnic. K 1. lednu 2016 došlo ke změně zákona o pozemních komunikacích, na jejímž základě byla většina rychlostních silnic změněna na dálnice II. třídy (40 km). Po této změně je síť pozemních komunikací v Moravskoslezském kraji tvořena 100 km dálnic (60 km dálnic I. třídy a 40 km II. třídy) a 3 380 km silnic (630 km silnic I. třídy, 847 km silnic II. třídy a 1 902 km silnic III. třídy). Hustota silniční a dálniční sítě kraje je 64,1 km na 100 km² a ve srovnání s ostatními kraji je 6. nejnižší.

Meziroční nárůst byl především zaznamenán v počtu osobních automobilů a motocyklů

Ke konci roku 2019 bylo dle Centrálního registru vozidel v Moravskoslezském kraji evidováno celkem 564 966 osobních vozidel včetně dodávkových. Dále pak bylo evidováno 61 456 nákladních automobilů, 372 silničních tahačů, 4 579 návěsů, 2 163 autobusů a mikrobuseů, 99 149 motocyklů a 2 697 speciálních vozidel. Meziroční nárůst byl zaznamenán především v počtu osobních automobilů (+2,7 %) a motocyklů (+2,8 %).

Nejméně osobních aut na 1 000 obyvatel je v Moravskoslezském kraji

Pro porovnání počtu vozidel v jednotlivých krajích lze využít přepočtený počet osobních automobilů na 1 000 obyvatel. Z tohoto srovnání pak Moravskoslezský kraj vychází s počtem 471 osobních automobilů na 1 000 obyvatel na posledním místě a za celorepublikovým průměrem zaostával o 83 automobilů. Nejvíce osobních vozidel na 1 000 obyvatel bylo naopak evidováno v Praze s počtem 715 aut.

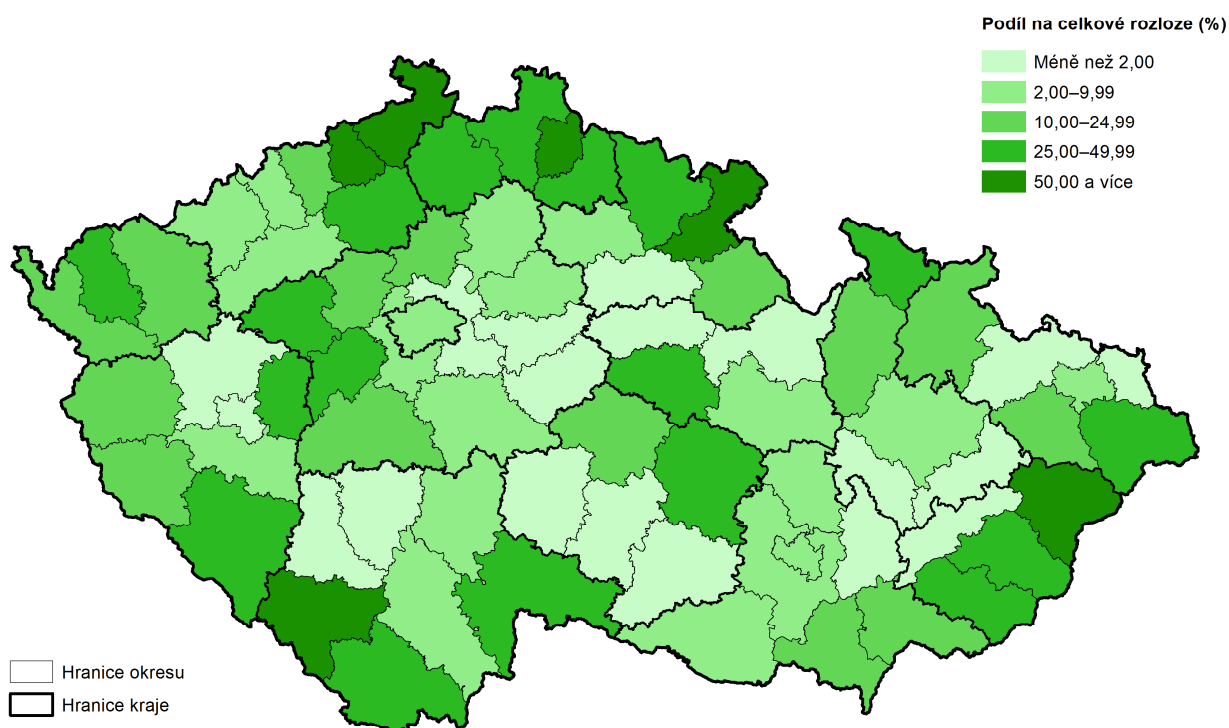
4. Životní prostředí

Chráněná území, půdní fond

Téměř pětina území kraje je chráněným územím

Z celkové rozlohy Moravskoslezského kraje 5 431 km² připadá 18,9 % na zvláště chráněná území (ZCHÚ). Jejich celkovou rozlohou 970,7 km² (k 31. 12. 2019) náleží kraji sedmá příčka v porovnání s ostatními regiony. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří, které dohromady zaujímají 940,8 km². Na konci roku 2019 se v kraji nacházelo 163 maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ) o celkové rozloze 84,1 km². Konkrétně se jedná o 7 národních přírodních památek, 11 národních přírodních rezervací, 69 přírodních památek a 76 přírodních rezervací. Rozsah chráněných ploch zůstává vcelku stabilní, k určitému nárůstu proti roku 2014 došlo pouze v rámci MZCHÚ o 1 území, což územně představuje přírůstek necelých 0,6 km².

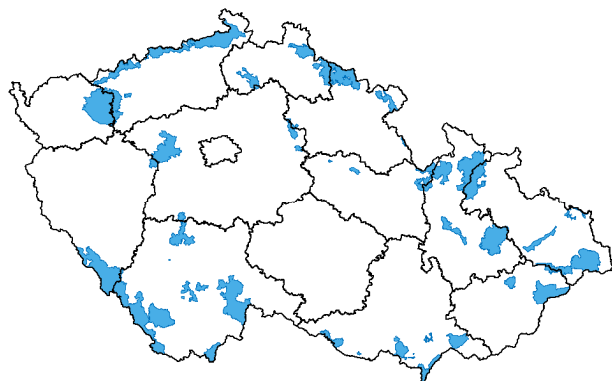
Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2019

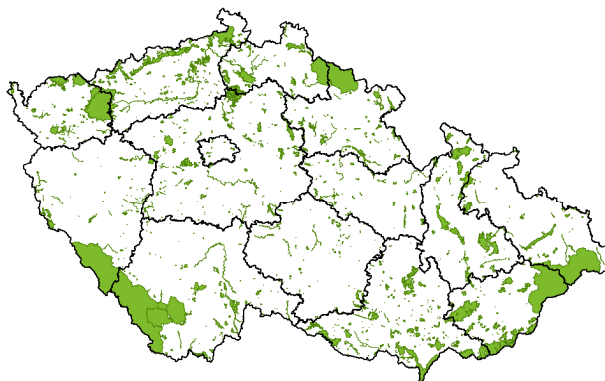
Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

Ptačí oblasti

Evropsky významné lokality

NATURA 2000 z velké části kopíruje zvláště chráněná území

Soustava chráněných území vytvořená na základě jednotných principů na území států EU – NATURA 2000 – ze značné části překrývá ZCHÚ. V rámci této soustavy je v kraji evidováno 5 ptačích oblastí, z nichž některé zasahovaly na území kraje jen částečně, s celkovou rozlohou 737 km². Jmenovitě se jednalo o Poodří; Heřmanský stav – Odra – Poolší; Beskydy; Jeseníky, Libavá. V kraji se rovněž nachází na ploše 723 km² 49 evropsky významných lokalit. Jelikož se ptačí oblasti a evropsky významné lokality mohou částečně překrývat, byl celkový podíl soustavy Natura 2000 na rozloze cca 18 % území kraje.

Orné půdy ubývá, zvyšují se plochy lesů a trvalých travních porostů

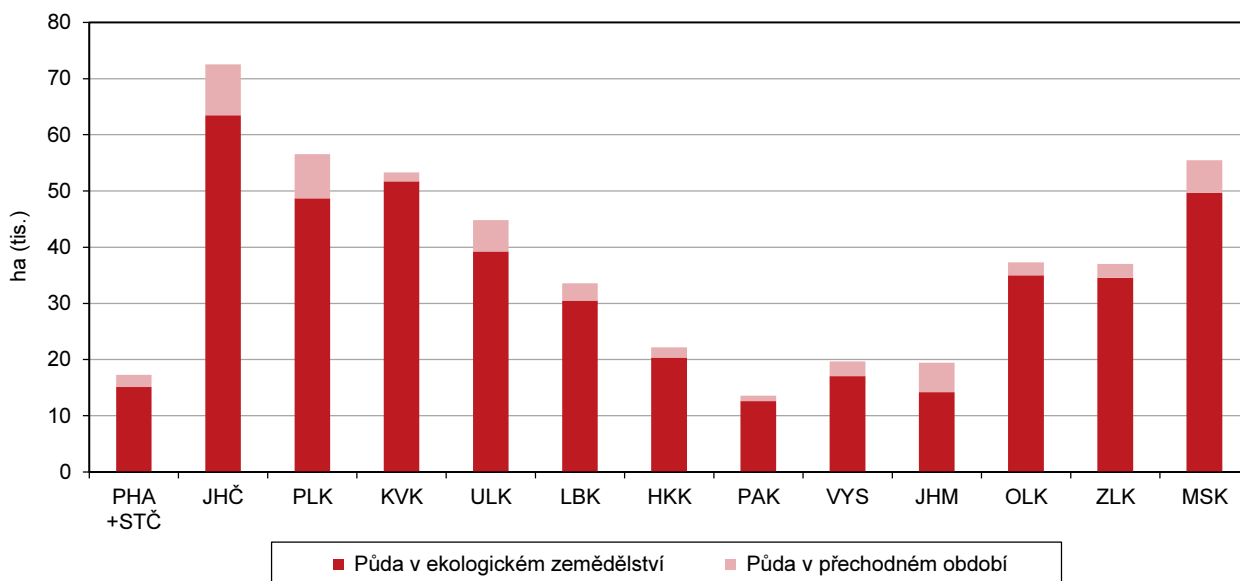
Ve využití půdy dále pokračuje proces snižování podílu zemědělské půdy, takže se podíl zemědělské (50,3 %) a nezemědělské půdy (49,7 %) v kraji téměř srovnal. Ve struktuře zemědělské půdy připadají více než tři pětiny na ornou půdu (61,3 %), téměř jedna třetina na trvalé travní porosty (31,6 %) a celých 7 % na zahrady, ovocné sady a vinice. I zde probíhají postupné změny – nadále se zvyšuje podíl ploch trvalých travních porostů (z 31,4 % v roce 2014 na 31,6 % v roce 2019) a to výhradně na úkor podílu orné půdy (pokles z 62,0 % v roce 2014 na 61,3 % v roce 2019). Přestože se zvětšovala plocha nezemědělské půdy, její struktura se od roku 2014 prakticky neměnila. Přírůstky lesní půdy činily ve zmiňovaném období kolem 82 ha ročně. Mírně vzrostly vodní plochy, naopak zastavěných ploch ubylo. Největší nárůst tak zaznamenaly ostatní plochy, jež se od roku 2014 zvětšily o cca 853 ha, a to zejména v souvislosti s výstavbou komunikací.

Výměra ekologicky obhospodařované půdy se rozšiřuje

Intenzivní zemědělská výroba je i v kraji nahrazována ekologickým zemědělstvím bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a genetických modifikací. Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) činila v Moravskoslezském kraji koncem roku 2019 podle údajů Ministerstva zemědělství 58,5 tis. ha. Na celostátní výměře ekologicky obhospodařované půdy se tak kraj podílel 10,8 %, což je po Jihočeském a Plzeňském kraji třetí nejvyšší podíl. Výměra ekologicky obhospodařované půdy v kraji se od roku 2014 zvýšila o více než 7 % (4,0 tis. ha).

Graf 4.1 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2019

Pramen: Ministerstvo zemědělství

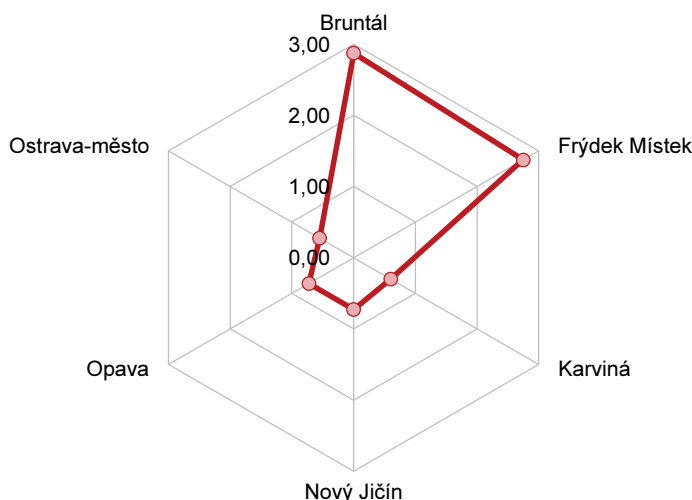
Změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny

Celkově lze změny v užívání půdy hodnotit ve směru mírného posilování ekologicky stabilnější krajiny. Rozdílná je ale samozřejmě situace v jednotlivých částech kraje. To dokumentuje porovnání jednotlivých okresů podle koeficientu ekologické stability

(KES). Ten poměřuje plochy tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků. Bruntálsko (2,87) a Frýdecko-Místecko (2,75) jsou (s hodnotou KES blízkou se k 3,00) hodnoceny jako přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny. Naproti tomu ostatní okresy mají KES pod hodnotou 1,00, což znamená území intenzivně využívané (zejména zemědělskou velkovýrobou) s oslabením autoregulačních pochodů v ekosystémech. Celý kraj s hodnotou KES 1,35 lze hodnotit jako vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

Graf 4.2 Koeficient ekologické stability podle okresů k 31. 12. 2019

Zdroj: ČSÚ

Území kraje pokrývají z více než jedné třetiny lesy

Významným krajinným prvkem Moravskoslezského kraje jsou lesy. V roce 2019 činila podle údajů Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů celková porostní plocha lesů v Moravskoslezském kraji 188 337 ha, tj. necelých 35 % z jeho celkové rozlohy. Průměrná lesnatost je v šesti okresech Moravskoslezského kraje velmi odlišná. Především díky pohořím Moravskoslezské Beskydy a Jeseníky je nejvyšší podíl lesů na celkové výměře na Frýdecko-Místecku, kde dosahuje celých 49,3 %, a na Bruntálsku s 44,8 %. Naopak nejnižší lesnatost je v okresech Karviná a Ostrava s 13,6 %, resp. 15,6 %. Průměrný věk listnatých dřevin dosáhl 57 let a jehličnanů 62 let.

V kraji převažují lesy s hospodářským využitím

Nejvýznamnější podíl porostních ploch tvoří lesy hospodářské, na které připadá přes 84 % všech ploch. Necelými 15 % jsou zastoupeny lesy zvláštního určení – mimo jiné jde o lesy významné pro uchování biodiverzity. Poslední kategorii tvoří lesy ochranné (v kraji převážně typu vysokohorské lesy), které svým podílem necelé 1 % jsou z hlediska ploch téměř zanedbatelné.

Postupné přibližování se přirozené skladbě lesa

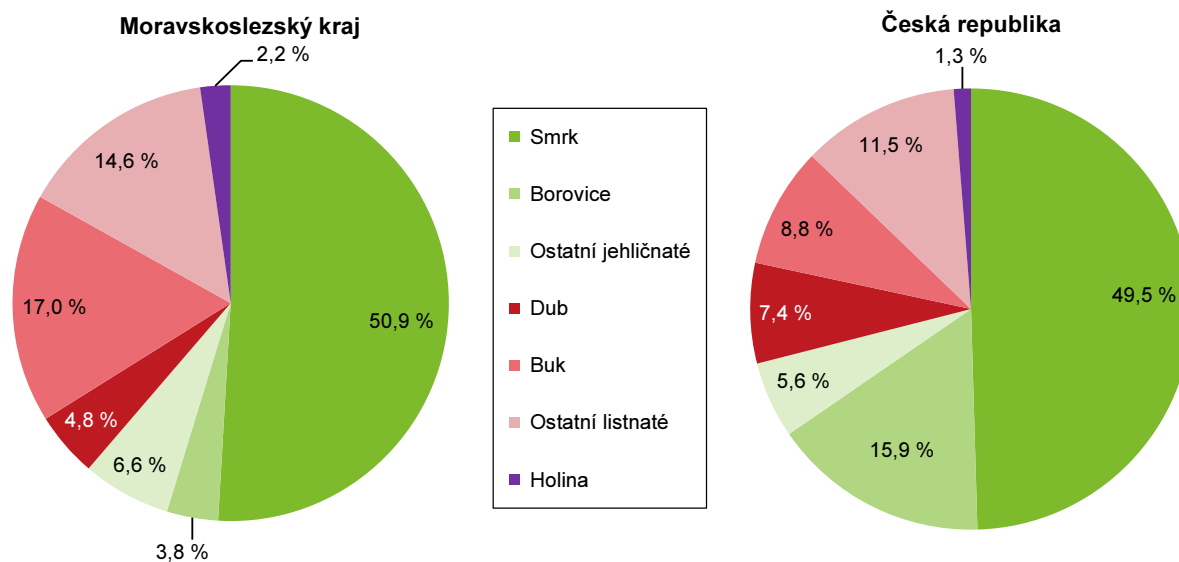
Přestože přirozená skladba lesů v kraji počítá s většinovým zastoupením listnatých stromů a minimálním podílem smrčín, tvořily v roce 2019 smrky 50,9 % porostních ploch. Dalšími nejrozšířenějšími jehličnatými dřevinami jsou modřiny (4,3 %) a borovice (3,8 %). Z listnáčů byly se 17,0% podílem nejvíce zastoupeny buky, za nimiž následují duby (4,4 %) a javory (3,4 %). Jehličnaté dřeviny tak pokrývají dohromady 61,3 % porostních ploch, listnáče 36,5 %, zbývající 2,2 % připadají na holiny. Od roku 2000 je však možné pozorovat trend postupného přibližování se přirozenému stavu, neboť nově zakládané porosty tvoří z větší části listnaté stromy, naopak nejvíce těženy jsou jehličnany (téměř 95 % z celkově vykáčených dřevin).

Zalesňování listnatými stromy převažuje

Rozsah zalesňovaného území v roce 2019 (2 935 ha) je v celém hodnoceném období největší. Proti předchozímu roku činí nárůst 511 ha. Trendu snižování podílu jehličnatých stromů na úkor listnatých odpovídá druhu dřevin, jimiž je zalesňováno. Ve všech letech (od roku 2014) jsou plochy zalesněné listnáči vyšší než plochy připadající na jehličnany (v přibližném poměru 60 : 40). V roce 2019 to již bylo v poměru 70 : 30. Z jehličnatých stromů převládá zalesňování smrkem. Z listnatých dřevin tvoří téměř 2/3 zalesňovaných ploch buk (66,2 %) a přibližně 11,5 % připadá na dub.

Graf 4.3 Druhovú skladba dřevin lesních porostů v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2019

Pramen: ÚHÚL

Jakost vody, vodovody a kanalizace

Jakost vody se v posledních letech výrazně nemění

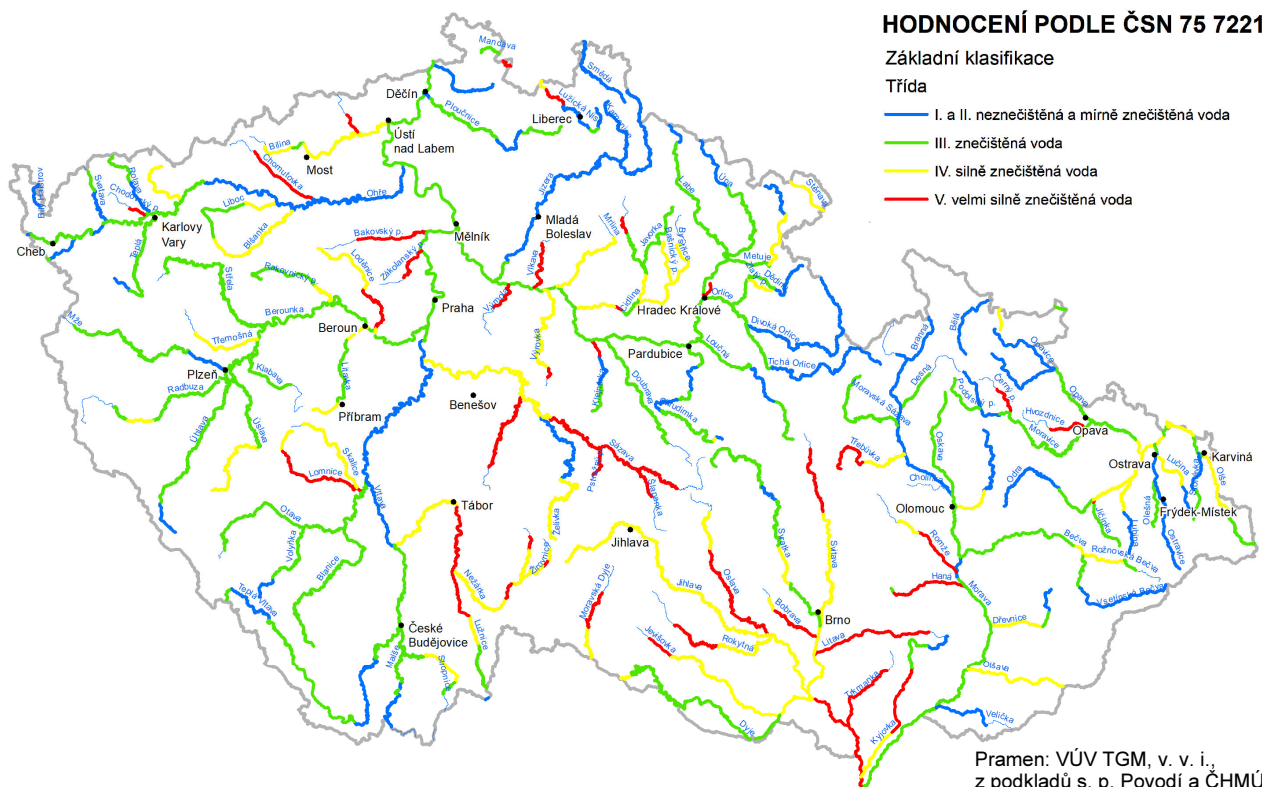
Jakost povrchových vod se z dlouhodobého hlediska významně zlepšila, nicméně je nadále ovlivňována především přetrvávající průmyslovou a důlní činností. Ze souhrnného hodnocení základních ukazatelů sledovaných podle normy ČSN 75 7221, jež byla od 1. 12. 2017 novelizována pro účely zohlednění požadavků na současnou úroveň ochrany povrchových vod, a to jak z hlediska ukazatelů znečištění, tak i úrovně přípustného znečištění, lze zjistit, že v kraji přetrvává znečištění většiny toků kraje klasifikovaných nejčastěji II. až III. třídou jakosti. Velmi silně znečištěná voda (V. třída jakosti) zůstala v období 2018–2019 zaznamenána na dolním toku Hvozdnice a Černém potoku nad Bruntálem. Silně znečištěná voda (IV. třída jakosti) byla zjištěna na krátkém úseku dolní Lubiny a dále na úsecích řek Odra, Lučina a nově Olše. Zlepšení jakosti bylo zaznamenáno na úseku toků Jičínka a Opava. Problémem v tomto případě zůstává především vysoká koncentrace fosforu a nedokonale čištěných odpadních splaškových vod z menších přilehlých obcí.

Zhruba tisíc obyvatel kraje není napojeno na veřejný vodovod

Moravskoslezský kraj vyniká v dostupnosti připojení k veřejnému vodovodu, jak ostatně dokládají následující hodnoty – 1 200,4 tis. obyvatel kraje, tj. 99,9 % z celkového počtu, bylo v roce 2019 zásobováno vodou z vodovodu. Je to po Hl. městě Praze a Karlovarském kraji třetí nejvyšší podíl, čemuž napomáhá centralizovaný charakter osídlení a technické a ekonomické možnosti budování této infrastruktury.

Jakost vody v tocích České republiky v letech 2018 až 2019

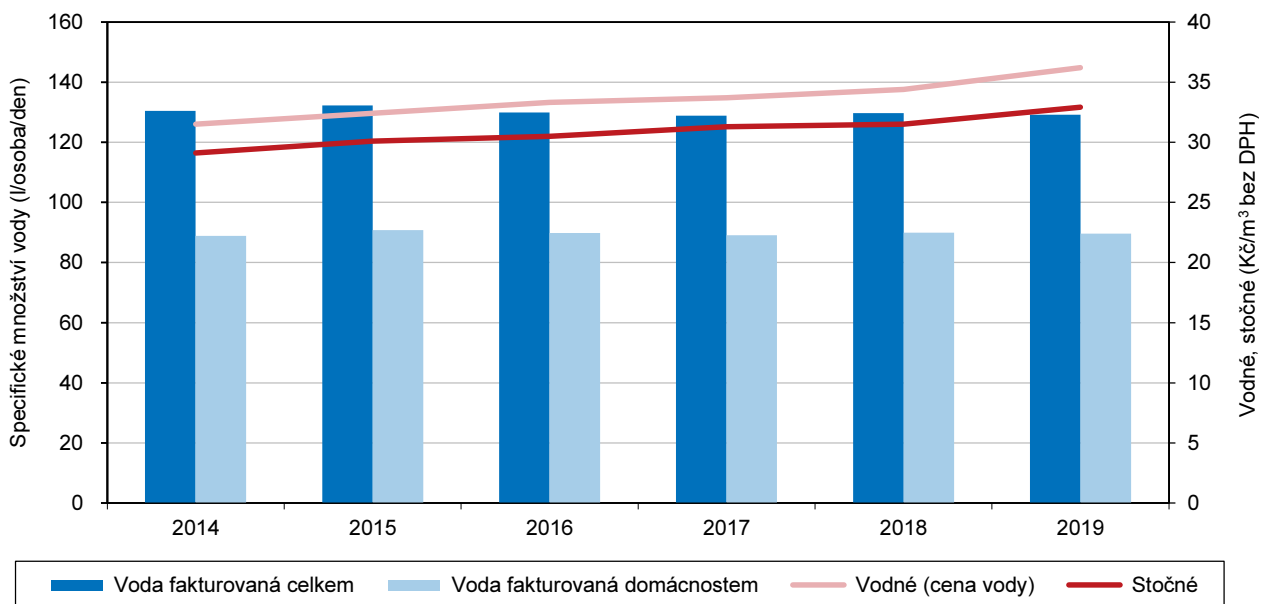
Pozn.: Souhrnné hodnocení ukazatelů BSK₅, CHSK_{Cr}, N-NH₄⁺, P_{celk.} a saprobní index zoobentosu.

Téměř 70 % fakturované pitné vody spotřebují domácnosti

V roce 2019 bylo vyrobeno 74,9 mil. m³ pitné vody, tj. o 5,9 % méně proti roku 2014. Pětina z tohoto množství vody je vyrobena z podzemních vod, což je spolu s Prahou nejméně mezi kraji. Množství fakturované pitné vody v roce 2019 dosáhlo v kraji 56,6 mil. m³. Největším spotřebitelem zůstávají domácnosti, kterým bylo fakturováno necelých 39,3 mil. m³ vody. Podíl domácností na celkové spotřebě tak činí 69,3 % a proti roku 2014 se zvýšil o 1,2 procentního bodu.

Graf 4.4 Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Spotřeba vody na osobu klesá, ceny vodného a stočného dále rostou

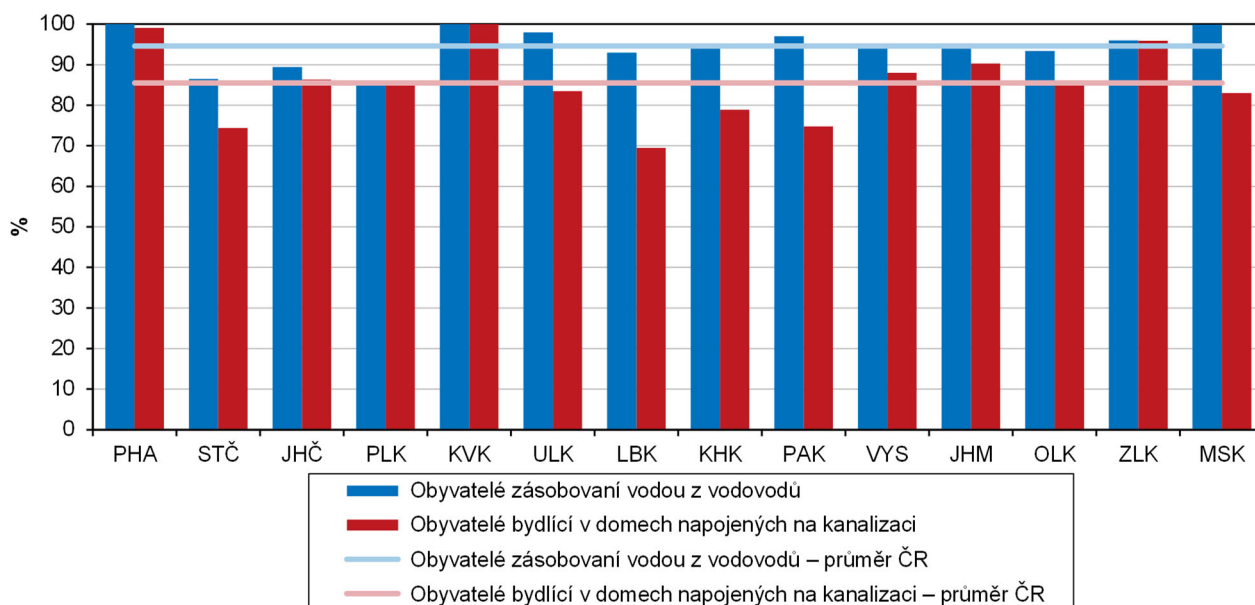
Výše cen vodného a stočného za m³ vody bez DPH v hodnoceném období neustále stoupá. Ceny vody (36,20 Kč/m³) a stočného (32,90 Kč/m³) patří mezi nejnižší v zemi a zůstávají pod celorepublikovým průměrem (39,30 Kč/m³, resp. 34,70 Kč/m³). Spotřeba vody fakturovaná domácnostem v Moravskoslezském kraji v roce 2019 činila 89,6 l na osobu a den a meziročně se tak o 0,3 l snížila. V dlouhodobějším horizontu (od roku 2014) se každoročně spotřebovalo průměrně 89,7 l vody na osobu a den. V celostátním srovnání krajů je však stále takového množství vody spotřebované jedincem páté nejvyšší za Prahou, Ústeckým, Jihomoravským a Středočeským krajem.

Ztráty pitné vody ve vodovodní síti se snižují

K postupnému zlepšení dochází v posledních letech v efektivnosti využití vyrobené vody. Snad díky zlepšující se kvalitě a technickému stavu vodovodní sítě, která v kraji dosahuje délky 7 805 km, podíl ztrát pitné vody ve vodovodní síti klesl v roce 2019 meziročně o 0,6 procentního bodu na 12,6 %, což řadí kraj mezi nejlepší v Česku.

Graf 4.5 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci se příliš nemění a je nižší než republikový průměr

Téměř milion obyvatel v Moravskoslezském kraji bydlí v domech napojených na veřejnou kanalizaci. V porovnání s počtem obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů je to o téměř 203 tis. osob méně. V relativním vyjádření je na kanalizaci napojeno 83,0 % obyvatel. V porovnání s rokem 2014 se tento podíl snížil o 0,2 procentního bodu a kraj zůstává místem s relativně nižší úrovní této vybavenosti. V mezikrajském porovnání mu přísluší 6. nejnižší pozice.

Téměř 96 % odpadních vod je čištěno

Za celý rok 2019 bylo kanalizační sítí v Moravskoslezském kraji o délce 4 242 km vypuštěno 52,3 mil. m³ odpadních vod. V tomto čísle jsou však zahrnuty i zpoplatněné srážkové vody, takže bez této položky představoval objem vypouštěných vod 47,8 mil. m³. Z nich rozhodující část (71,1 %) připadá na vody splaškové. Pouze 4,5 % vypouštěných odpadních vod do kanalizace (bez srážkových vod) v roce 2019 není čištěno, přičemž průmyslové a ostatní vody jsou čištěny téměř v plném rozsahu (nečištěno je jen 0,5 % vod). Naproti tomu splaškové vody jsou čištěny z 93,9 %. Vezmeme-li v úvahu vody balastní (srážkové), pak celkový objem čištěných vod představoval téměř 88,7 mil. m³.

Počet obyvatel napojených na čistírny odpadních vod roste, přesto je v rámci ČR republiky mírně podprůměrný

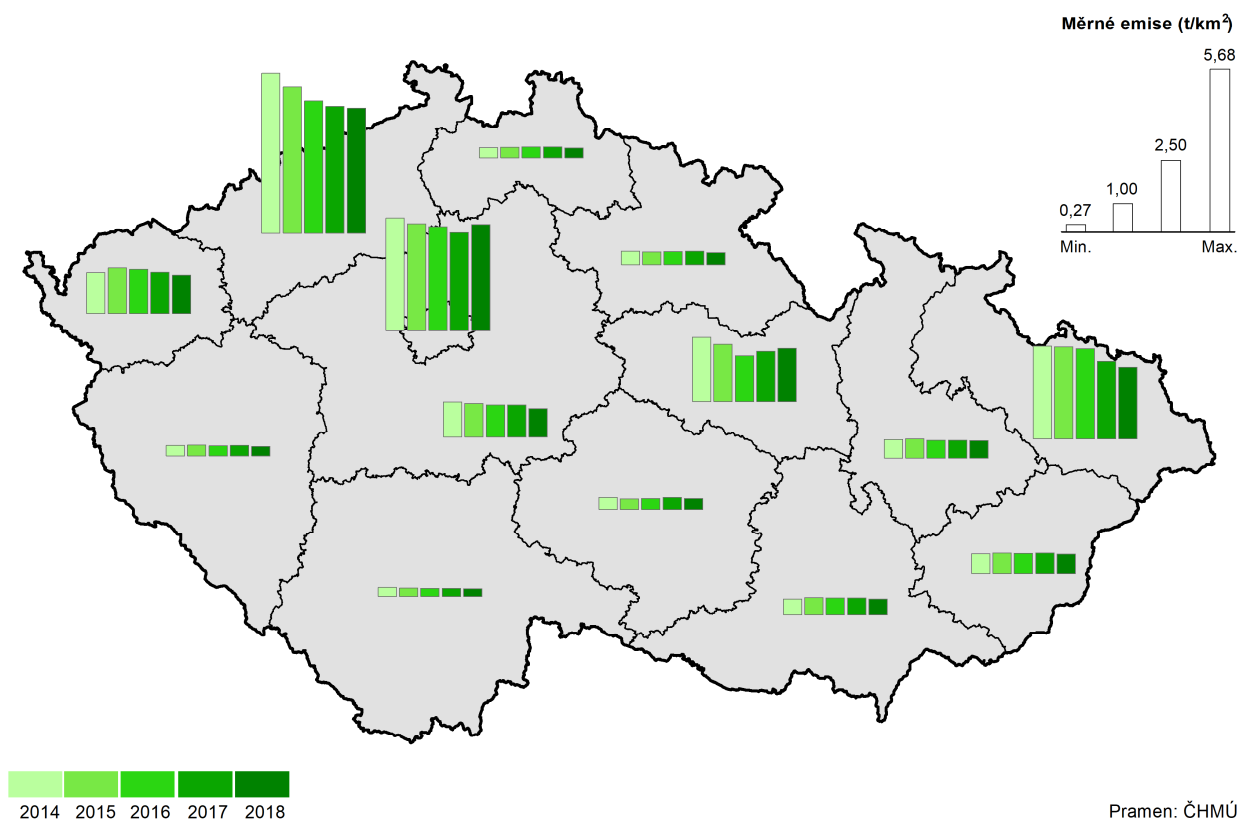
Na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) bylo v roce 2019 napojeno 77,9 % obyvatel kraje (o 0,4 procentního bodu více než v roce 2014). Přesto zůstalo připojení na kanalizaci zakončenou ČOV i přes dlouhodobý nárůst podílu připojených obyvatel v kontextu ČR mírně podprůměrné (průměr činil 82,6 %). Z celkového počtu 167 ČOV bylo na jednu ČOV v roce 2019 připojeno průměrně 5 608 osob, což je nejvíce z krajů ČR, s výjimkou Hl. m. Prahy. Proti roku 2014 se počet ČOV zvýšil o 11, ale celková denní kapacita se snížila o 5,1 tis. m³. Ta v roce 2019 činila necelých 524 tis. m³ za den a při čištění bylo za celý rok vyprodukováno téměř 23,3 tis. t kalů (v sušině). Více než polovina těchto kalů (51,0 %) byla zneškodněna kompostováním a 43,8 % bylo zneškodněno přímou aplikací a rekultivací (nárůst proti roku 2014 o 43,6 %).

Účinnost čistíren odpadních vod se zvyšuje

Podle technologie čištění plně převládají mechanicko-biologická zařízení, když ryze mechanická jsou pouze 4 zařízení. Již více než 64 % čistíren měla terciární stupeň čištění, tzn. je uzpůsobena pro další odstraňování dusíku nebo fosforu, případně dusíku a fosforu současně. Z hlediska účinnosti čištění na odtoku z ČOV se snižuje zejména znečištění ve formě biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) a nerozpuštěných látek, kde se účinnost pohybuje kolem 98,8 %, resp. 97,4 %. Téměř 95% účinnost je pak u chemické spotřeby kyslíku (CHSK_{Cr}). U celkového fosforu i celkového dusíku zůstává z vod na přítoku zhruba 16,7 %, resp. 19,9 % znečišťujících látek i na odtoku.

Emise

Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2014 až 2018

Kvalitu ovzduší v kraji ovlivňuje řada faktorů

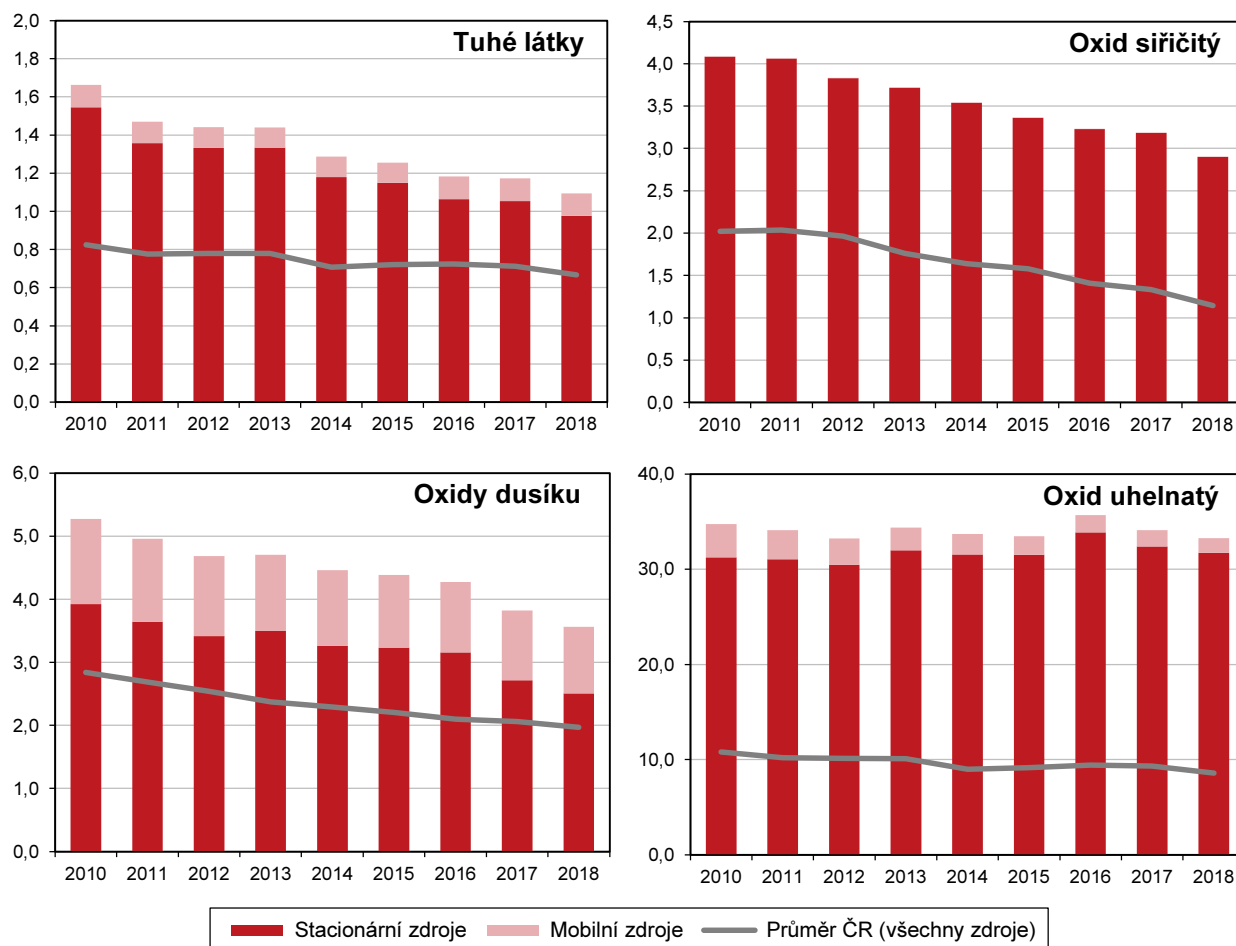
Kvalita ovzduší v Moravskoslezském kraji je ve vysoké míře ovlivněna souhrou několika faktorů, kterými jsou koncentrace velkého množství průmyslu a lokálních

topeníšť jak na české, tak na polské straně, hustá automobilová doprava, přeshraniční přesun znečištění, typ osídlení, morfologie terénu v Ostravské pánvi a současně její uzavřenost z jižní a západní strany, a v neposlední řadě také aktuální rozptylové podmínky. Nejzávažněji se tyto vlivy projevují ve střední a severovýchodní části kraje (Ostravsko, Karvinsko a Třinecko).

Graf 4.6 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Moravskoslezském kraji

Pramen: ČHMÚ

t/km²

Emise hlavních znečišťujících látek pomalu klesají

Měrné emise znečišťujících látek do ovzduší v Moravskoslezském kraji v období 2014–2018 celkově poklesly. Srovnáme-li zatím poslední známá data z roku 2018 s rokem 2017, pak můžeme hovořit o zlepšení stavu ovzduší, neboť u všech čtyř základních sledovaných polutantů došlo k poklesu. I přes tyto pozitivní zprávy však zůstává Moravskoslezský kraj v rámci ČR jedním z nejvíce postižených. To lze doložit vzájemným srovnáním krajských hodnot měrných emisí základních znečišťujících látek, které jsou v Moravskoslezském kraji v případě měrných emisí oxidu uhelnatého největší, u tuhých látek, oxidu siřičitého a oxidů dusíku druhé největší. Hlavními zdroji znečišťování jsou (s různou mírou podílu na celku) stacionární zdroje znečištění REZZO 1–3, nicméně v souvislosti s realizací opatření na snížení emisí v průmyslu se postupně zvyšuje podíl dopravy (mobilních zdrojů REZZO 4).

Imisní situace se meziročně mírně zlepšila

Kvalita ovzduší v Moravskoslezském kraji je z pohledu překračování imisních limitů nejhorší v celé ČR. V roce 2018 byl v kraji překročen alespoň jeden imisní limit pro

ochranu zdraví na 76 % území v důsledku výskytu nadlimitních koncentrací suspendovaných částic PM₁₀ a PM_{2,5}, benzo(a)pyrenu a přízemního ozonu. K nejméně znečištěným souvislým oblastem v celé ČR patří zejména aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek. Původci znečištění ovzduší v této aglomeraci jsou vysoká koncentrace průmyslové výroby, velká hustota zástavby s lokálním vytápěním pevnými palivy a zahuštěná dopravní infrastruktura na obou stranách česko-polské hranice.

Odpady

Produkce podnikového odpadu je ve srovnání s dalšími kraji nadprůměrná

Nejen s vysokou industrializací kraje, ale i s odstraňováním starých ekologických zátěží a odtěžováním a zpracováním starých hald z hutní a ocelářské výroby, je úzce spojena i vysoká produkce podnikových odpadů. Hodnotou převyšující 2,7 mil. t se řadíme v celkové produkci odpadů v roce 2018 (údaje roku 2019 nejsou dosud k dispozici) mezi kraje na 3. místo za Hl. m. Prahu a Jihomoravský kraj. Po přepočtu tak připadalo zhruba 2,3 tuny odpadu na jednoho obyvatele, což je po Praze a Jihomoravském kraji třetí nejvyšší hodnota.

Největším producentem podnikového odpadu zůstává zpracovatelský průmysl

Z pohledu hlavních producentů podnikových odpadů podle odvětví je situace v hodnoceném období stabilní, nicméně dochází ke změnám v jejich podílu na celkové vyprodukované množství. Největším producentem odpadů tak zůstává zpracovatelský průmysl (zejména výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství), jehož podíl činil v roce 2018 přes 50 % (nepatrný meziroční pokles). Dalším podstatným zdrojem produkce odpadů je stavebnictví s podílem překračujícím 25 % a také energetika s více než 7,2% zastoupením na produkci odpadů.

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně vzrostla

Vývojový trend produkce komunálního odpadu byl v posledních třech letech narůstající. Konkrétně v roce 2018 bylo vyprodukováno 434 tis. t odpadu (o 2,8 % více než v roce 2017), což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 360 kg za rok (proti roku 2017 nárůst o 10,5 kg). V porovnání s ostatními regiony je to šestá nejvyšší hodnota převyšující celorepublikový průměr (350 kg na osobu a rok). Z hlediska struktury komunálního odpadu byl nejdůležitější položkou běžný svoz (cca 53 %). Podíl odděleně sbíraných složek se v průběhu hodnoceného období každoročně mírně zvyšoval. V roce 2018 tvořily přes 15,6 % komunálního odpadu v Moravskoslezském kraji, což je asi 56,5 kg odpadu na obyvatele.

Výdaje na ochranu životního prostředí

Objem neinvestičních nákladů a investic na ochranu životního prostředí byl v roce 2018 nevyrovnaný

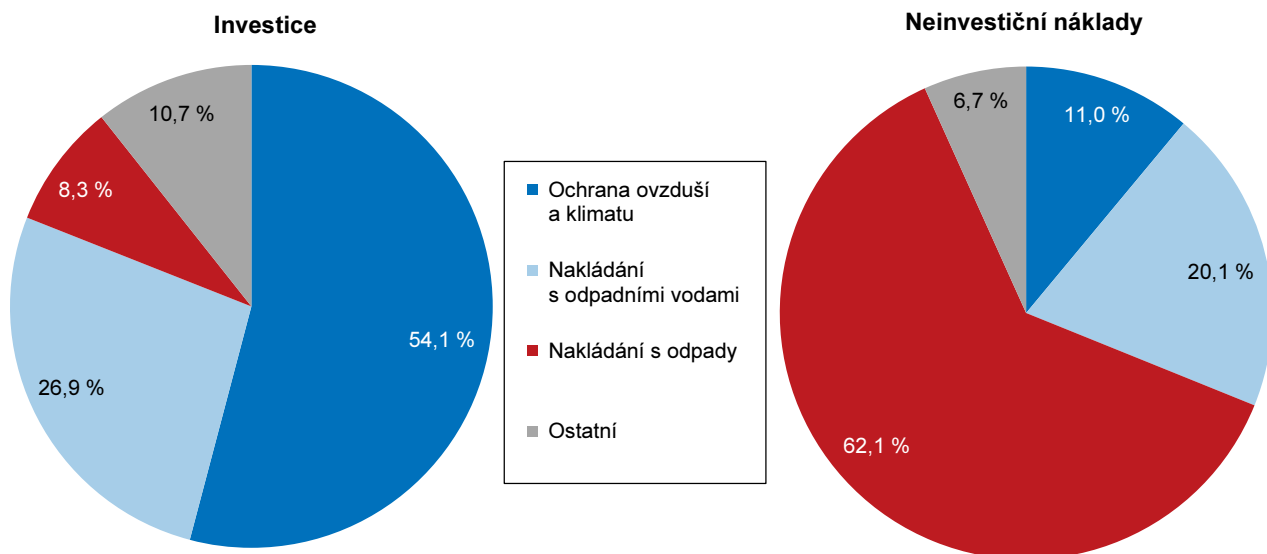
Celkové vklady do ochrany životního prostředí (hodnoceno podle sídla investora) dosáhly v roce 2018 částky téměř 10,6 mld. Kč, to je meziročně o 17,6 % více. Ve všech letech hodnoceného období byl větší díl výdajů směřován do oblasti neinvestiční. V roce 2019 šla do investic částka 4,4 mld. Kč a neinvestiční náklady dosáhly hodnoty 6,3 mld. Kč.

Struktura investic a neinvestičních výdajů na ochranu životního prostředí podle účelu se diametrálně liší

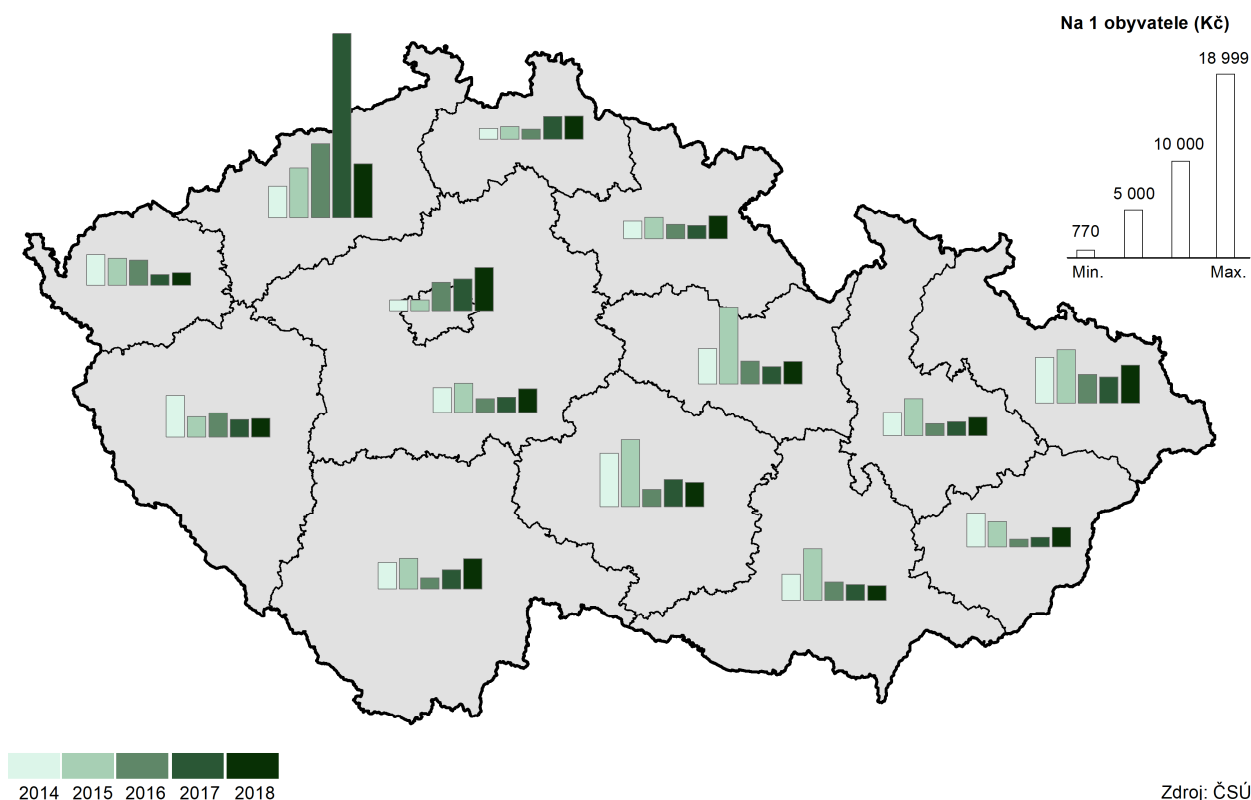
V členění podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší část investic za posledních 5 let byla určena jednak na ochranu ovzduší a klimatu, jednak na nakládání s odpadními vodami (dohromady 81 %), zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů (přes 62 %) byl vynaložen na nakládání s odpady.

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Moravskoslezském kraji (průměr let 2014–2018)

Zdroj: ČSÚ

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2014 až 2018

Zdroj: ČSÚ

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2019 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Naděje dožití mužů i žen roste ve všech krajích. Ekonomice se i v roce 2019 dařilo, i když tempo růstu hrubého domácího produktu ČR (podle revize zveřejněné v červnu 2020) se po roce 2017, kdy dosáhlo 5,2 %, zvolna snižovalo. V roce 2018 HDP Česka vzrostl o 3,2 %, v roce 2019 podle předběžných výsledků o 2,3 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2018 (revidované regionální účty a výsledky za rok 2019 budou zveřejněny v lednu 2021). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Nejrozlehlejší a nejlidnatější je kraj Středočeský, který jako jediný má přes milion hektarů i přes milion obyvatel

Česká republika se od 1. ledna 2000 člení na 14 vyšších územních samosprávních celků, tzv. krajů. Jubilejní dvacáté výročí je vhodnou příležitostí k ohlédnutí a nejen statistické rekapitulaci. Vzhledem k pouze drobným územním změnám se pořadí krajů podle rozlohy od vzniku novodobého krajského uspořádání nezměnilo. Výměrou největšími jsou v ČR kraje Středočeský a Jihočeský. Nejmenší rozloha náleží Praze. Vývoj počtu obyvatel byl v uplynulých dvou dekádách výrazně dynamičtější. Do roku 2008 byl nejlidnatějším kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 je jím již 10. rok v řadě kraj Středočeský. Zejména díky výrazně kladnému přírůstku stěhování se populace Středočeského kraje v letech 2001 až 2019 rozšířila o 263,6 tis. na 1 385,1 tis. obyvatel.

Ve čtyřech nejlidnatějších krajích žije téměř polovina obyvatel ČR

Druhý nejvyšší populační přírůstek (176,9 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji, kterým je hlavní město Praha (1 324,3 tis. obyvatel). Aktuálně třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský (1 200,5 tis. obyvatel) charakterizoval trend opačný. Od roku 2001 v něm ubylo 56,2 tis. osob, tj. nejvíce obyvatel ze všech krajů. Zatímco v roce 2001 činil rozdíl mezi Moravskoslezským a Jihomoravským krajem 95,7 tis. osob, o 18 let později se díky protichůdné tendenci obou krajů ztenčil na 8,6 tis. osob. Převažující populační úbytek byl v letech 2001 až 2019 zaznamenán v pěti ze čtrnácti krajů. K nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Vedle Moravskoslezského kraje se týkal krajů Zlínského a Olomouckého. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, a to především vlivem populačních úbytků od roku 2009.

Od roku 2001 zestárla populace ve všech krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji

Z pohledu demografického vývoje roku byly v roce 2019 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace, které se ve všech krajích projevilo rostoucím průměrným věkem obyvatel. Mezi lety 2001 a 2019 vzrostl průměrný věk v krajích o 0,6 až 5,1 roku. Nejvyšší tempo stárnutí bylo charakteristické pro oblasti s výraznou převahou vystěhovalých, tj. v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Nejpomaleji stárla populace hl. m. Prahy a kraje Středočeského, pro které je dlouhodobě typická vysoká převaha přistěhovalých. V Praze se zvyšování průměrného věku obyvatel dokonce zastavilo, resp. po kulminaci v roce 2013 se v posledních letech spíše velmi mírně snižuje.

Od roku 2015 žije ve všech krajích více seniorů než dětí

Výrazně se v posledních dvou desetiletích změnila věková skladba obyvatel, tj. počty a podíly dětí a seniorů. Tyto změny se promítly do indexů stáří a ekonomického zatížení. Index stáří, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let, ve všech krajích kromě Prahy i v roce 2019 nadále rostl. V Praze se již poosm v řadě snížil. Do roku 2013 však byl index stáří v Praze vůbec nejvyšší v ČR. Od roku 2014 přísluší nejvyšší index stáří kraji Královéhradeckému (138,8 v roce 2019). Naopak nejnižší je posledních devět let

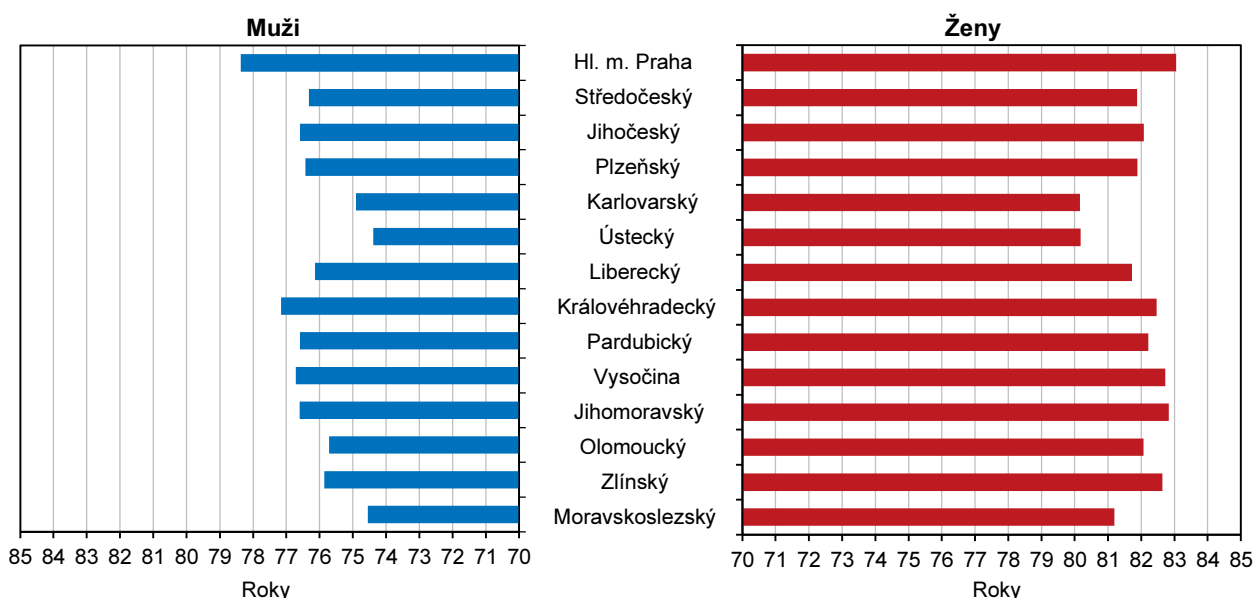
v kraji Středočeském (103,9 v roce 2019). Počet seniorů zde převýšil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vloni také index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Index vzrostl ve všech krajích s tím, že růstový trend trvá již 12 let. V posledních dvou letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému (59,3 v roce 2019) a nejnižší hl. m. Praze (53,6 v roce 2019).

Základní migrační proudy se nezměnily; převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy

Převahu živě narozených nad zemřelými vykazala v dlouhodobém pohledu od roku 2001 šestice krajů: Středočeský, hl. m. Praha, Jihomoravský, Liberecký, Kraj Vysočina a Pardubický. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, pro které je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v letech 2001 až 2019 kraj Středočeský následovaný hl. m. Prahou. Nejvyšší migrační úbytek charakterizoval kraj Moravskoslezský. Déletrvající převaha vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro kraj Olomoucký, Zlínský, Karlovarský a Kraj Vysočina.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2018–2019

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen vzrostla za poslední dvě desetiletí ve všech krajích

Příznivě se za poslední dvě desetiletí vyvinula předpokládaná naděje dožití mužů i žen při narození. Z porovnání mezních let sledovaného období vyplývá, že naděje dožití mužů rostla rychlejším tempem než naděje dožití žen. Ačkoliv se vzájemný rozdíl mezi oběma pohlavími ve všech krajích mírně snížil, naděje dožití žen zůstala napříč všemi krajími vyšší. Podle průměru let 2018 až 2019 náležel nejvyšší genderový rozdíl kraji Zlínskému (o 6,8 let), nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími vykazala Praha (o 4,7 let). V hlavním městě byl současně registrován nejvyšší nárůst naděje dožití mužů (o 4,7 let) i žen (o 3,8 let) oproti průměru let 2001 až 2002 a zcela nejvyšší naděje dožití mužů (78,4 let) i žen (83,0 let) v mezikrajském srovnání. Pod 75letou hranicí byla v letech 2018 až 2019 naděje dožití mužů při narození v kraji Ústeckém (74,4 let), Moravskoslezském (74,5 let) a Karlovarském (74,9 let). Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí. Zcela nejnižší byla v krajích Karlovarském (80,2 let) a Ústeckém (80,2 let), třetí nejnižší hodnota příslušela kraji Moravskoslezskému (81,2 let).

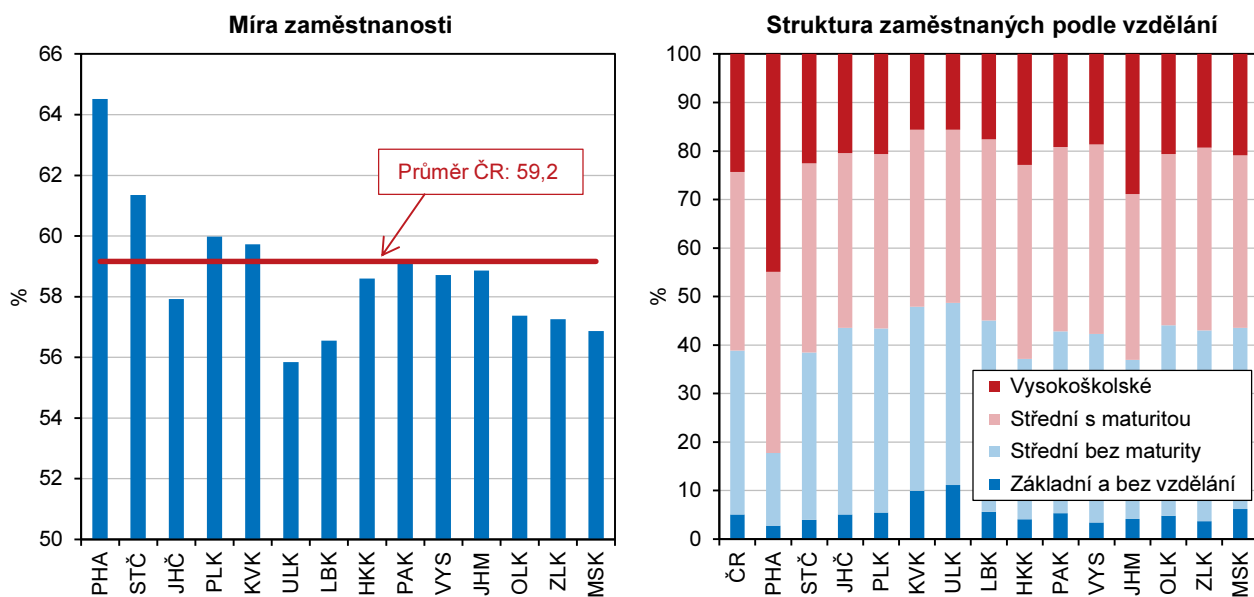
Sociální vývoj

Zaměstnanost roste od roku 2011, v roce 2019 ale začíná tempo růstu lehce zpomalovat

Růst ekonomiky příznivě ovlivňoval vývoj na trhu práce. Míra zaměstnanosti v posledních letech rostla; v roce 2016 a 2017 bylo tempo růstu nejrychlejší od roku 2011, v roce 2019 však tempo začíná lehce zpomalovat. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2019 byla nejvyšší zaměstnanost tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší v Ústeckém a v posledních třech letech i v Libereckém kraji. Zaměstnanost vzrostla proti roku 2018 meziročně v polovině krajů, nejrychleji v Královéhradeckém kraji (o 0,6 procentního bodu); v ostatních krajích došlo k meziročnímu poklesu (nejvíce Olomoucký kraj – pokles o 0,9 p. b.).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2019 dle vzdělanostní struktury vidíme, že podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 o 10 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 12 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2019 evidován v hlavním městě Praze (45 %) a Jihomoravském kraji (29 %), nejvyšší podíl zaměstnaných se základním vzděláním vykázal Ústecký (10 %) a Karlovarský kraj (9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje

V současnosti je nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Zatímco v hlavním městě Praze je ve službách zaměstnaných více než 80 % osob, ve Zlínském kraji a v Kraji Vysočina je to méně než polovina z celkového počtu zaměstnaných osob v kraji.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se zvyšoval ve všech krajích

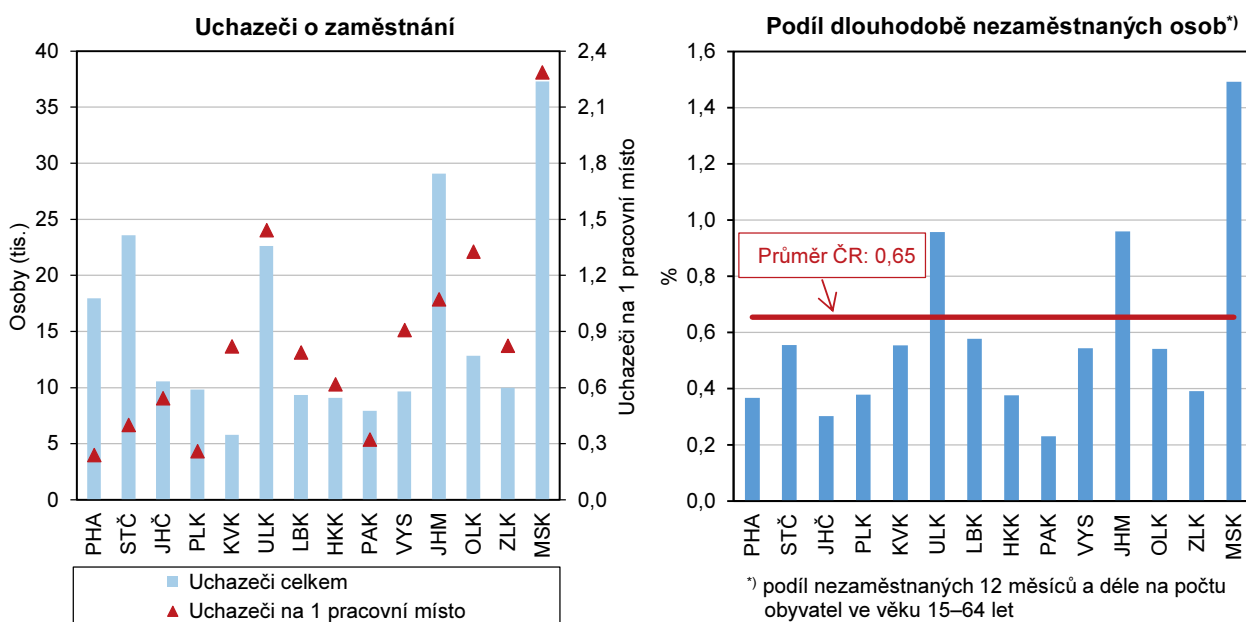
Zatímco na sklonku roku 2018 nabízely úřady práce ve své evidenci 324 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 341 tis. volných pozic, přičemž od roku 2014 se počet volných pracovních míst zvýšil téměř šestkrát. Nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadu práce byl zaznamenán ve Středočeském kraji (o 23 %), Královéhradeckém (o 14 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles pak zaznamenaly kraje Pardubický (o 31 %), Karlovarský (o 13 %), Olomoucký (o 11 %) a Moravskoslezský (o 5 %).

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2019 nejnižších hodnot v desetileté řadě

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena v roce 2007). Dobrým signálem je úbytek uchazečů, kteří hledají své místo na trhu práce déle než 1 rok. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2014 do roku 2019 stále snižoval, meziročně klesal ve všech krajích, nejvíce v kraji Olomouckém a Ústeckém.

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

Čistý disponibilní důchod domácností v letech 2014–2018 rychle rostl

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2018) v průměru o 7 %; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 21 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v kraji Vysočina (o 8,6 %, tj. o 19 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Plzeňském kraji (o 4,3 %, tj. o 10 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze a naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Tempo růstu mezd v roce 2019 lehce zpomalilo

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však v roce 2019 začalo lehce zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2019, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2018 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR, nejrychleji pak v Královéhradeckém a Olomouckém kraji (o 9,5, resp. 8,6 %), nejpomaleji v Plzeňském a Jihočeském kraji (o 6,6, resp. 6,8 %). Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy v roce 2019 byly vyplaceny v hl. městě Praze (45 928 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (31 651 Kč) byly o 14 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl nižší (necelých 9 tisíc korun).

Počet příjemců starobních důchodů překročil 2,4 mil. a od roku 2010 vzrostl o 7,2 %

Počet osob ve starobním důchodu se v ČR každoročně zvyšuje. Ve srovnání s rokem 2010 činil nárůst počtu příjemců starobních důchodů včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem na republikové úrovni 7,2 %, celkový počet starobních důchodců v roce 2019 tedy již překročil 2,4 mil. osob. V rámci regionů se v období let 2010 až 2019 nejméně zvýšil počet starobních důchodců v hlavním městě Praze (o 0,5 %), za kterým následoval Ústecký kraj (o 5,7 %) a maximální nárůst byl evidován ve Středočeském (o 13,0 %) a Jihočeském kraji (o 11,0 %).

Příjemci předčasných důchodů tvoří čtvrtinu ze všech starobních důchodců

Více než čtvrtinu osob ve starobním důchodu tvořili v roce 2019 příjemci předčasných starobních důchodů, jejichž počet se mezi roky 2010 a 2019 zvýšil o polovinu. V mezikrajském srovnání podílu příjemců předčasných starobních důchodů na příjemcích starobních důchodů drží kraje dlouhodobě svoje pozice. Již od roku 2010 se na nejvyšší příčku řadí Kraj Vysočina (33,8 % z příjemců starobních důchodů) následovaný Pardubickým krajem (31,8 %). Pod republikovým průměrem podílu příjemců předčasného starobního důchodu, který v roce 2019 činil 26,7 %, se umístily čtyři kraje, s nejnižším podílem hlavní město Praha (13,8 %) a s odstupem Středočeský (23,0 %), Jihomoravský (25,2 %) a Liberecký kraj (25,9 %).

Průměrný starobní důchod ve vztahu ke mzdovému mediánu zaznamenal po letech poklesu nárůst

V roce 2019 tvořil průměrný starobní důchod v ČR 42,9 % mediánu hrubého výdělku. Nejvyšší poměr starobního důchodu ke mzdovému mediánu vykázal kraj Zlínský (45,5 %) a nejnižšího poměru dosahuje dlouhodobě hlavní město Praha (38,3 %). V období let 2014 až 2018 hodnota poměru starobního důchodu ke mzdovému mediánu meziročně klesala ve všech krajích republiky s výjimkou roku 2015 v Olomouckém kraji. V roce 2019 byl ve všech krajích, kromě hlavního města Prahy a Královéhradeckého kraje, zaznamenán meziroční nárůst.

Ekonomický vývoj

HDP v celém Česku i v jednotlivých regionech od roku 2014 rostl, v roce 2018 růst většinou zpomalil a v Karlovarském kraji HDP reálně poklesl

Od roku 2014 procházela ekonomika obdobím konjunktury a HDP reálně rostl. Po zrychlení růstu v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním eurofondů a následném zpomalení, pak v roce 2017 růst zrychlil a v roce 2018 znovu zvolnil. Podobným vývojem procházel také regionální HDP jednotlivých krajů, ale vzhledem k odlišné ekonomické skladbě jsou mezi nimi rozdíly. V roce 2017 měly nejrychleji expandující ekonomiku Královéhradecký a Středočeský kraj s přírůstkem HDP v s. c. o 10,2 %, resp. 7,7 %, v roce 2018 se však růst v těchto krajích téměř zastavil (+0,5 %, resp. +1,6 %). Zbrzdění ekonomického vývoje v roce 2018 ale nepostihlo všechny kraje. V Jihočeském a Jihomoravském kraji růst zrychlil na 4,9 %, resp. 5,3 %, což byly nejvyšší přírůstky HDP v daném roce.

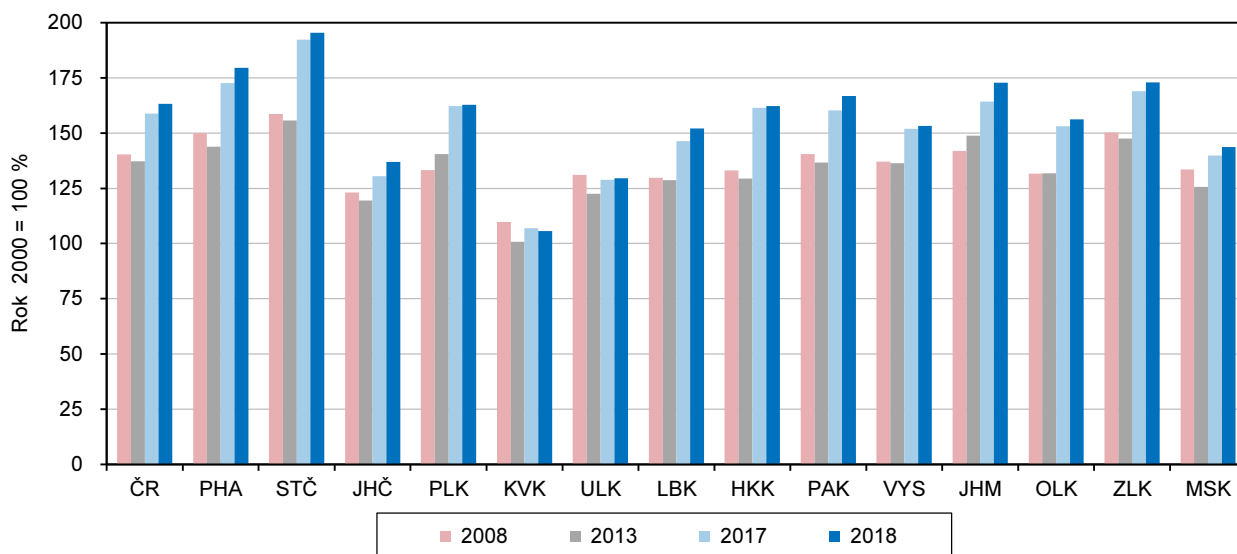
Problematický byl vývoj v Karlovarském kraji, kde došlo reálně k poklesu HDP o 1,2 %.

Většina krajů již v roce 2014 překonala předkrizovou úroveň, jen Karlovarský a Ústecký kraj na ni nedosáhly ani v roce 2018

Ze srovnání vývoje HDP v roce 2018 s předkrizovým rokem 2008 je zřejmé, že ekonomika expandovala nejvíc ve Středočeském, Plzeňském, Královéhradeckém a Jihomoravském kraji. V roce 2018 jejich HDP ve srovnání s rokem 2008 reálně vzrostl o 22 % až 23 %. Protipólem jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které podle předběžných výsledků ještě ani v roce 2018 nedosáhly předkrizové úrovně.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší ekonomickou výkonnost má hlavní město Praha s vysokým podílem služeb na HPH

Krajem s nejvyšším podílem na tvorbě HDP Česka je dlouhodobě hlavní město Praha (25,8 % v roce 2018), jehož HDP v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a značně převyšuje i unijní průměr HDP EU vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele (v roce 2018 o 90,9 %). Ostatní kraje unijního ani republikového průměru nedosahují. Republikovému průměru se v roce 2018 nejvíce přiblížil Jihomoravský kraj (z 96,9 %), který unijního průměru v PPS dosáhl z 87,7 %. Hranici 75 % průměru EU překročily dále kraje Středočeský, Plzeňský, Královéhradecký, Zlínský a Moravskoslezský kraj. Za unijním a republikovým průměrem nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), se výrazný odstup hlavního města od ostatních krajů zmenšil. Praha republikový průměr překročila o 46,3 % a druhý Středočeský kraj o 1,7 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly.

K vysoké ekonomické výkonnosti hlavního města napomáhá odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty (HPH), ve které již po několik let tvoří více než 84 % služby.

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty klesal podíl primárního sektoru a stavebnictví a rostl podíl služeb

Změny ve struktuře HPH v době konjunktury odpovídají dlouhodobým trendům, i když mají regionální specifika. Ve většině krajů je patrný klesající podíl primárního sektoru a rostoucí podíl terciárního sektoru. Podíl sekundárního sektoru v některých krajích kolísá, v hl. městě Praze dlouhodobě ztrácí na významu a kupříkladu ve Středočeském a Královéhradeckém až do roku 2017 spíše rostl, a v roce 2018 se snížil. Přitom ve všech krajích klesala váha stavebnictví a do roku

2017 rostl (s výjimkou Prahy) podíl zpracovatelského průmyslu; nejvíce v již zmiňované dvojici krajů Středočeském a Královéhradeckém.

Zemědělská produkce v roce 2018 ve většině krajů meziročně vzrostla

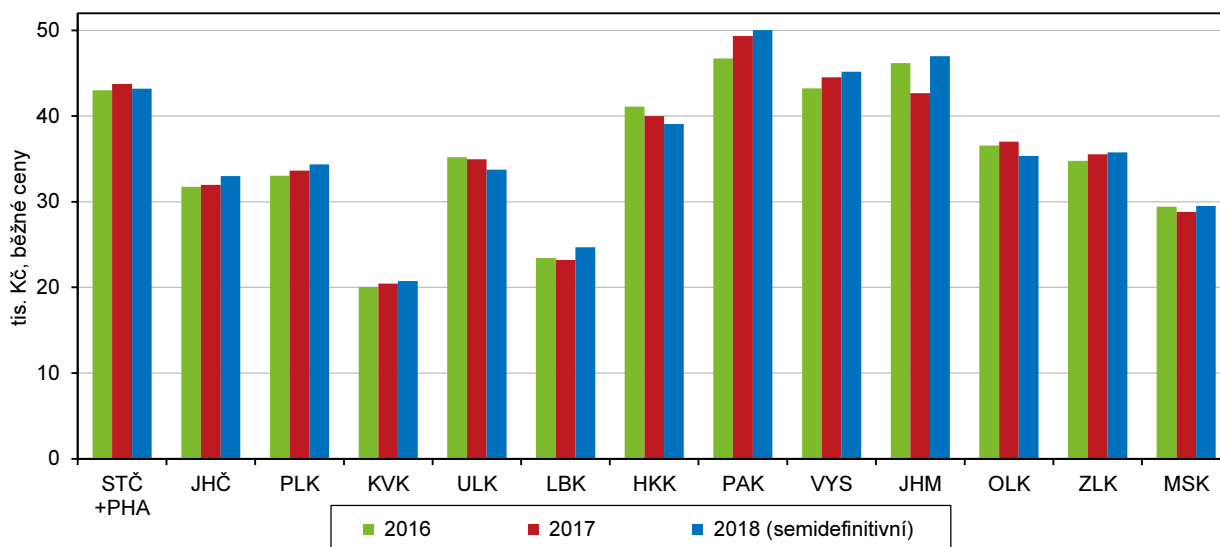
Produkce zemědělského odvětví ve finančním vyjádření byla v roce 2018 podle semidefinitivních výsledků v běžných cenách (poslední dostupný údaj) meziročně vyšší v devíti regionech především vlivem přírůstku rostlinné produkce. Ten byl dosažen vlivem rostoucích cen při nižším objemu sklizně ve srovnání s rokem 2017. Také živočišná produkce vzrostla v devíti krajích a to zásluhou lepších výsledků živočišné výroby. V pěti krajích byla v roce 2018 produkce zemědělského odvětví historicky nejvyšší a ve dvou krajích druhá nejvyšší.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy vytváří pardubičtí zemědělci

Více než polovinu celorepublikové produkce zemědělského odvětví vytvářely regiony s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, kraje Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele žebříčku krajů od roku 2012 díky drůbežářství držel Pardubický kraj a na jeho konci byl dlouhodobě Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala ani z poloviny hodnot Pardubického kraje.

Graf 5.5 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2019 se meziročně zvýšila produkce obilovin, vajec a drůbeže, menší však byla úroda řepky a poklesla také výroba jatečného skotu a prasat

V roce 2019 bylo oproti roku 2018 díky lepším výnosům sklizeno ve všech krajích více obilovin, píce na orné půdě a sena z trvalých travních porostů, ve většině krajů se urodilo i více brambor. Slabší a podprůměrná byla ve všech krajích sklizeň řepky a v polovině krajů, které ji pěstují, se sklídilo méně cukrovky. V živočišné výrobě se v roce 2019 zvýšila meziročně ve většině krajů výroba vajec a jatečné drůbeže, výroba mléka však byla spíše nižší a zemědělci téměř ve všech krajích vykazovali pokles výroby jatečných zvířat (skotu a prasat).

Téměř ve všech krajích byla dosažena historicky nejvyšší těžba dřeva...

Těžba dřeva v letech 2018 a 2019 dramaticky rostla, zejména v souvislosti s likvidací následků postupující kůrovcové kalamity, a téměř ve všech krajích dosáhla rekordního objemu. Pouze v Jihočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonaný objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill. Z hlediska regionálního srovnání se v letech 2018 a 2019 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji.

...spojená s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů

Nahodilá těžba dřeva, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy, se na celkové těžbě dřeva v roce 2018 podílela od 76,2 % v Plzeňském kraji po 97,5 % v Kraji Vysočina a tento podíl se v roce 2019 ještě zvýšil. Nejnižší byl ve Zlínském kraji (85,2 %) a nejvyšší v Kraji Vysočina (99,4 %). V celé ČR dosáhl v roce 2019 podíl nahodilé těžby dřeva 95,0 %.

Průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci dosáhly téměř stejného objemu tržeb jako v roce 2018

Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji mohou být v meziročním srovnání ovlivněny tím, že na základě neměnných kritérií pro zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů, se může tento soubor rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

Závislost na exportu se regionálně liší, nejsilnější je ve Středočeském kraji, ve většině krajů mírně klesla

V celé ČR realizovaly v roce 2019 průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci, jejichž počet se meziročně snížil o necelé 1 %, téměř shodný objem tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy jako v roce 2018 (nárůst +0,2 %). Totéž lze konstatovat i pro podniky zpracovatelského průmyslu Česka (nárůst +0,1 %) a celý průmysl většiny krajů. Z průmyslových tržeb v roce 2019 bylo celorepublikově 61,3 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí. Z regionů byl v roce 2019 na export nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje (74,4 %) a naopak nejméně průmysl hlavního města Prahy (42,0 %). Oproti roku 2018 se exportní závislost průmyslu ve většině krajů snížila.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se v roce 2019 ve většině krajů snížil

Ve vývoji počtu zaměstnanců velkých průmyslových firem nastal v roce 2019 zlom. V letech 2014 až 2018 se zaměstnanost v průmyslu ČR a zpravidla i v regionech zvyšovala, v roce 2019 se však většinou snížila (v ČR -1,5 %). Pouze ve Středočeském a Jihočeském kraji vzrostla a v Moravskoslezském stagnovala. Díky tomu se Středočeský kraj stal největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony, když v roce 2018 předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj.

Ve stavebnictví došlo v roce 2016 k útlumu, ale v letech 2017 a 2018 již objem prací na stavbách v tuzemsku rostl

Stavebnictví zaznamenalo v letech 2014 a zejména 2015 oživení v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU, rok na to však stavební aktivita propadla a stavební práce „S“, které provedly stavební firmy s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, poklesly o 12,1 %. K útlumu stavebních prací tehdy nedošlo pouze na stavbách v hlavním městě Praze a Plzeňském kraji. V roce 2017 stavební práce „S“ již opět narostly ve většině krajů s výjimkou čtyř a v roce 2018, za který jsou poslední známé údaje, vzrostl objem „S“ na stavbách ve všech krajích vyjma Jihočeského, kde stagnoval. Celorepublikově vzrostl o 12,6 %.

Objem prací pro veřejného zadavatele se v roce 2018 ve všech krajích zvýšil

Dočerpávání eurofondů v roce 2015 se odrazilo i ve vývoji stavebních prací pro veřejného zadavatele. V roce 2015 celorepublikově tvořily 41 % celkového objemu „S“ a dosáhly 111 mld. Kč. V roce 2016 se jejich objem meziročně propadl o 30,7 %, v roce 2017 jen mírně vzrostl, ale v roce 2018 se již zvýšil o 46,2 % na 116 mld. Kč. Podíl veřejných zakázek na tuzemském objemu „S“ v roce 2018 představoval 42 %, v krajích se pohyboval od 30 % v hlavním městě Praze po více než 50 % v Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací na stavbách v Praze a na jihu Čech

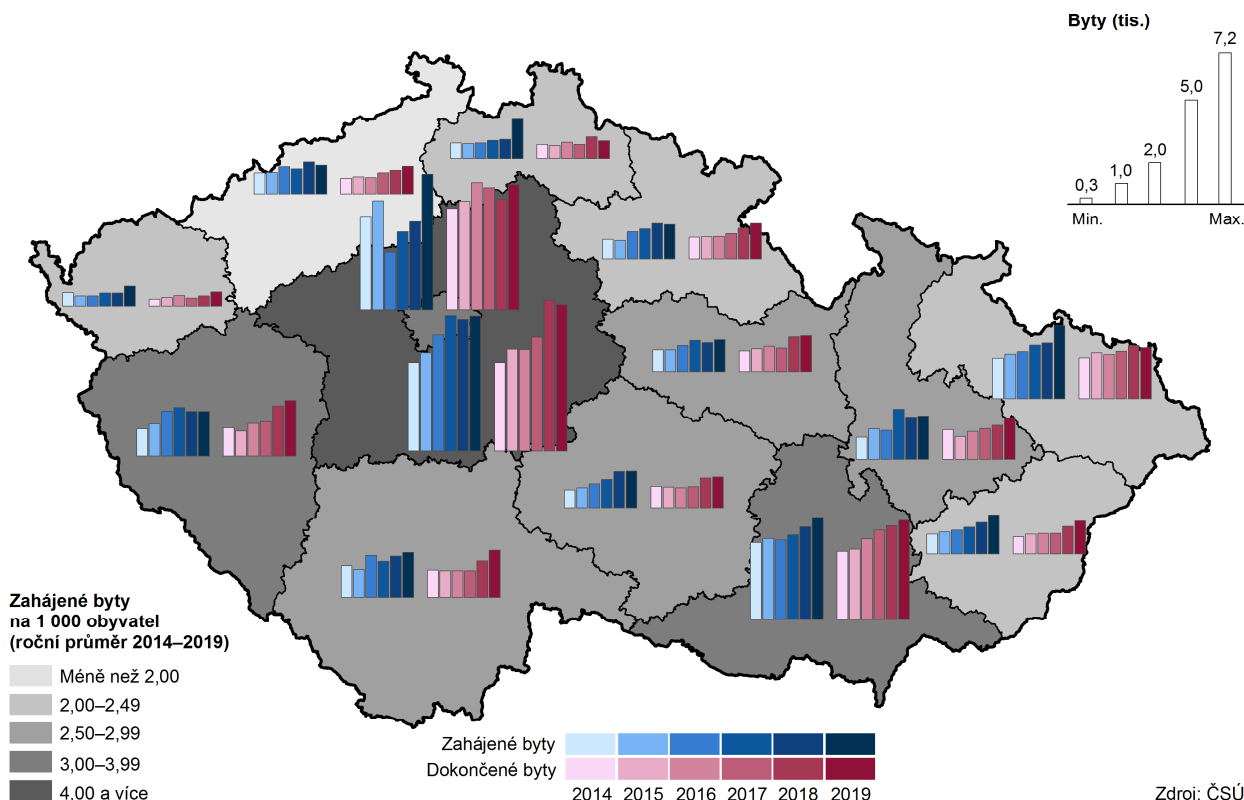
V intenzitě výstavby hodnocené podle objemu stavebních prací „S“ provedených na stavbách v kraji v přepočtu na 1 obyvatele bylo zcela bezkonkurenčně v čele žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2014–2018 převyšovalo republikový průměr o 80 %, za ním se na druhém místě umístil Jihočeský kraj (nad průměrem o 35 %) a těsně nadprůměrný byl Jihomoravský kraj (o 6 %). Intenzita výstavby v ostatních krajích byla podprůměrná; nejnižší ve Zlínském kraji (-32 %).

Od roku 2014 rostl nepřetržitě počet zahájených bytů. V Libereckém kraji jich bylo v roce 2019 zahájeno nejvíce od roku 2000

Hospodářský růst provázelo oživení bytové výstavby. Počet zahájených bytů se celostátně zvyšoval od roku 2014 a počet dokončených bytů od roku 2015. Z regionů nepřetržitý růst počtu zahájených bytů zaznamenal od roku 2014 Zlínský kraj a od roku 2015 také Moravskoslezský kraj a Kraj Vysočina. V roce 2019 bylo v Česku při meziročním zvýšení o 16,8 % zahájeno nejvíce bytů od roku 2009. V krajském pohledu byl nejstrmější meziroční nárůst počtu zahájených bytů v roce 2019 registrován v Libereckém kraji (o více než 100 % díky rozsáhlé výstavbě bytových domů), kde bezmála 1,9 tis. zahájených bytů znamenalo pro kraj historicky nejvyšší počet zahájených bytů od roku 2000.

Bytová výstavba v krajích v letech 2014 až 2019

Od roku 2015 se zvyšoval počet dokončených bytů

Dokončených bytů přibývalo od roku 2014 každým rokem ve Zlínském kraji a od roku 2015 v kraji Královéhradeckém a Jihomoravském. V roce 2019 při meziročním nárůstu o 7,6 % bylo v Česku dokončeno nejvíce bytů od roku 2011 (36,4 tis.). Z regionů vzrostl v roce 2019 počet kolaudací meziročně nejvíce v Karlovarském kraji (+40 %). Historicky největší počet bytů od roku 2000 byl v roce 2019 dokončen v Plzeňském a Ústeckém kraji.

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Středočeský kraj a Praha, nejnižší Ústecký kraj

V letech 2014 až 2019 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městem Praze a Jihomoravském kraji; do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly 52 % a do počtu zahájených bytů 47 %. Protože jde o kraje s vysokým počtem obyvatel, není to nikterak překvapivé. Tato trojice si však umístění na špičce udržela i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Na prvním místě v intenzitě dokončování bytů bylo hl. m. Praha před Středočeským krajem, v intenzitě zahajování si kraje umístění prohodily. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích již pátým rokem rostl počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních i počet jejich přenocování

Prosperující ekonomika spojená s vysokou zaměstnaností a rostoucími příjmy osob vedla k rozmachu cestování. Prakticky všechny kraje zaznamenávaly již pátým rokem (tedy v letech 2015–2019) zvýšený počet hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) i rostoucí počet přenocování. Ve všech krajích v těchto letech stoupal zájem ze strany tuzemské klientely; rostl počet hostů i počet přenocování. Počet příjezdů zahraničních hostů i jejich přenocování se každoročně zvyšoval od roku 2015, a to jak celorepublikově, tak ve čtyřech krajích. Případný pokles zájmu cizinců v ostatních regionech nebyl nikdy hluboký a vždy šlo jen o meziroční výkyv. Dva roky po sobě klesal počet ubytovaných cizinců pouze v Pardubickém kraji (v letech 2018 a 2019). Mezi roky 2012 a 2019 se relativně nejvíce zvýšil zájem tuzemských hostů o Olomoucký kraj (+65 %) a cizinců o Jihočeský kraj (+89 %).

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, pro tuzemské hosty je nejpřitažlivější Jihomoravský kraj

Dominantní postavení v cestovním ruchu má hlavní město Praha, které láká k návštěvě zejména cizince. V roce 2019 se na celorepublikové návštěvnosti cizinců podílelo z 62 %, na počtu tuzemských hostů z 11 %. Celkem se v roce 2019 v HUZ Prahy ubytovalo 8,0 mil. návštěvníků na 18,5 mil. nocí, přitom více než 90 % z nich bydlelo v hotelech. Na druhém místě s 2,1 mil. ubytovanými hosty byl Jihomoravský kraj, který se na celorepublikovém počtu cizinců podílel 7 % a na počtu tuzemských hostů 12 %.

Statistiku počtu noclehů v přepočtu na obyvatele vede Karlovarský kraj

V přepočtu na 1 tis. obyvatel bylo v HUZ Prahy realizováno 14,0 tis. noclehů za rok. Tato hodnota však v regionálním srovnání nepředstavuje maximum. Nejvíce přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel měl Karlovarský kraj (18,3 tis.), kde hosté díky lázeňství trávili nejdelší pobyty (5,5 dne, průměr na Česko 3,6 dne). Na třetím až pátém místě podle počtu přenocování na 1 tis. obyvatel se umístily kraje, které lákají možnostmi rekreačního vyžití – Královéhradecký (8,1 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský (7,2 a 7,0 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesní půdy i zastavěných ploch

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orné půdy (v porovnání let 2019 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 12,5 %). Druhou příčku obsadil kraj Karlovarský (pokles o 10,1 %), třetí příčka pak patřila hlavnímu městu Praze (snížení o 9,8 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2019 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,9 % a Kraj Vysočina (10,7 %). Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádvorí, nejvíce v kraji Jihočeském, Středočeském a také v hlavním městě Praze (o více jak 6 % proti roku 2000).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2019 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15,5 %; naopak nejmenší podíl měl kraj Pardubický (necelá 3 %).

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů

Dlouhodobě se v ČR zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykazují od roku 2013 hlavní město Praha a od roku 2012 Karlovarský kraj. Nejmenší podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů měl kraj Plzeňský a Středočeský (86 % a 87 %). Ve srovnání let 2014 a 2019 vzrostl podíl

obyvatel zásobovaných vodou v sedmi krajích, kdy největší nárůst byl v Olomouckém kraji (o 2,9 procentních bodů). Pokles podílu obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu zaznamenaly v tomto období čtyři kraje, přičemž nejvyšší pokles byl evidován v Jihomoravském kraji (o 1,9 procentního bodu). Podíl obyvatel Moravskoslezského kraje zásobovaných vodou v posledních šesti letech stagnuje na 99 %.

Nejnižší spotřebu vody na obyvatele mají dlouhodobě domácnosti ve Zlínském kraji

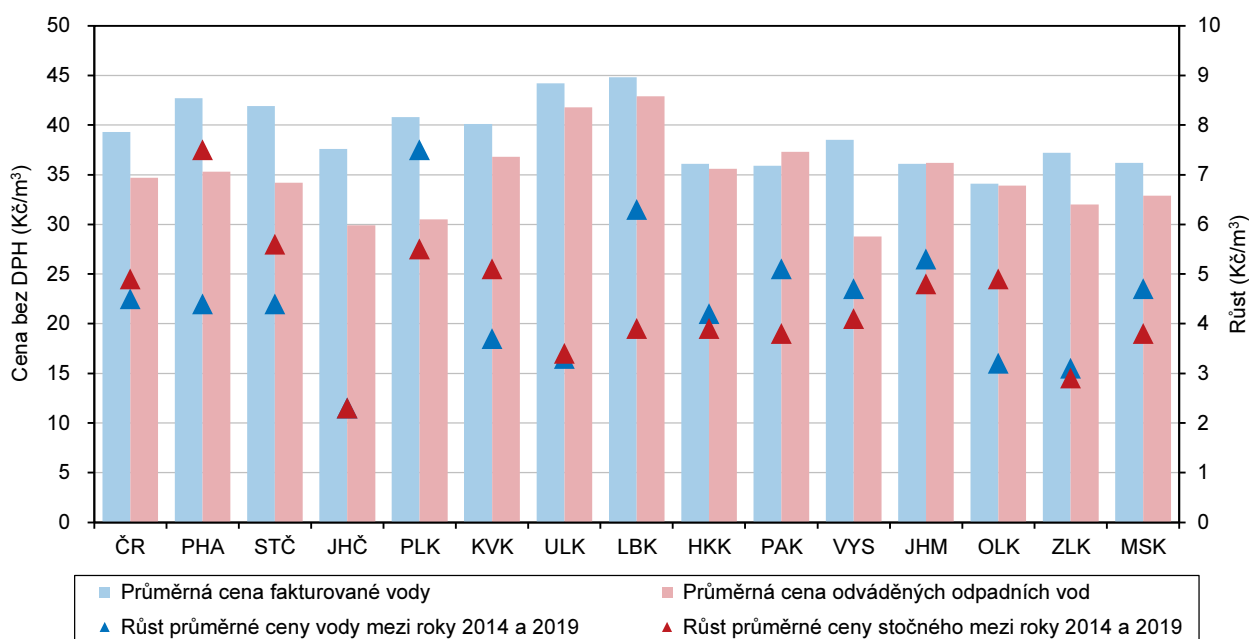
V roce 2019 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v hl. m. Praze (113 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – méně než 80 litrů na osobu a den – vykázaly domácnosti ve Zlínském kraji. Oproti roku 2014 pokleslo specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele pouze v Jihočeském a Plzeňském kraji, naopak k jeho nejvyššímu růstu (o 9 %) došlo v Královéhradeckém kraji.

Dlouhodobě nejdražší voda je v Libereckém a Ústeckém kraji

Jevem, který je patrný ve většině krajů, je růst ceny vody; nejdražší voda teče v současné době z kohoutků v Libereckém a Ústeckém kraji. V roce 2019 tak zaplatili obyvatelé těchto krajů v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 44,80 Kč, resp. 44,20 Kč, zatímco v celé ČR 39,30 Kč. V posledních pěti letech se nejméně za vodu platí v Olomouckém kraji (v loňském roce 34,10 Kč za 1 m³).

Graf 5.6 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod podle krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi krajími však zůstávají

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska však i nadále zůstávají nejvíce postižena území, která jsou nejbližší stacionárním zdrojům znečištění. V rámci ČR jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře v hlavním městě Praze a v krajích Moravskoslezském a Ústeckém. A i když dochází ke snižování vlivu mobilních zdrojů, při jejich zohlednění patří již zmíněné oblasti také k těm nejhorším.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla téměř ve všech krajích

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2014 a 2018 vzrostla ve všech krajích ČR, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 86 kg. Nejméně se produkce komunálního odpadu v porovnávaném období zvýšila

v hlavním městě Praze – o 10 kg na jednoho obyvatele. V meziročním srovnání let 2017 a 2018 se produkce odpadu na obyvatele zvýšila s různou intenzitou téměř ve všech krajích, nejvíce pak v Libereckém a Jihočeském kraji, a to o 25 kg, resp. o 22 kg. Produkce komunálního odpadu na obyvatele stagnovala v Karlovarském kraji, ke snížení došlo v krajích Pardubickém (o 4 kg), Olomouckém (o 3 kg) a v hlavním městě Praze (o 1 kg).

V Libereckém kraji je produkce komunálního odpadu na obyvatele o čtvrtinu nižší než v kraji Středočeském

V ČR bylo v roce 2018 vyprodukováno celkem 3 732,2 tis. tun komunálního odpadu. V přepočtu na jednoho obyvatele činila v roce 2018 produkce komunálního odpadu 351 kg, což bylo o 7 kg více proti předchozímu roku. V jednotlivých krajích se produkce odpadu na jednoho obyvatele značně lišila. Rozdíl mezi krajem Středočeským (402 kg), kde byl objem komunálního odpadu na obyvatele nejvyšší, a krajem Libereckým (308 kg), kde byla produkce na obyvatele nejnižší, činil 94 kg.

V roce 2018 poklesl objem investic na ochranu životního prostředí

Investice na ochranu životního prostředí v ČR se v roce 2018 snížily, přičemž k meziročnímu snížení investic došlo pouze na území tří krajů republiky – Ústeckého, Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje, pokles v Ústeckém kraji byl nejvýraznější. Nejvíce v rámci celé ČR bylo na ochranu životního prostředí v roce 2018 investováno v hlavním městě Praze, a to 5,9 mld. Kč, což představovalo 18,9 % z celkového objemu investic v ČR. Naproti tomu nejméně prostředků na ochranu životního prostředí bylo vynaloženo v Karlovarském kraji (384,5 mil. Kč; tj. 1,2 % z částky za ČR).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly v jedenácti krajích

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2014 a 2018 téměř ve všech krajích, s výjimkou Libereckého, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje. Na 1 obyvatele bylo v roce 2018 nejvíce neinvestičních výdajů (podle kraje sídla investora) vynaloženo v hlavním městě Praze (13,2 tis. Kč), téměř pětkrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
Živě narození mimo manželství (%)															
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2014	75,4	77,4	75,6	75,6	76,1	74,2	73,4	75,2	76,2	75,9	76,2	75,9	74,8	75,0	73,9
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2014	81,4	82,3	81,5	81,4	81,4	80,2	79,4	81,5	81,9	81,6	82,5	82,3	81,8	81,5	80,5
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	221,4	291,9	244,7	206,5	219,2	202,3	191,4	209,0	212,9	208,1	212,7	219,2	197,9	203,0	197,1
2017	230,2	307,3	239,1	216,1	231,2	218,1	199,8	214,8	225,7	217,6	223,3	228,7	207,1	212,6	207,2
2018	246,4	324,9	258,5	231,9	241,2	228,4	216,0	227,4	242,5	233,8	242,6	242,6	223,4	228,5	223,2
2019
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 434	37 602	32 570	29 460	31 985	28 793	30 165	30 936	30 872	29 761	30 262	30 951	29 613	29 164	29 881
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,3	943,3	418,4	371,7	421,8	296,4	330,1	349,2	401,1	367,7	370,9	435,4	351,1	388,0	374,6
2017	476,6	997,6	445,7	387,0	440,6	315,7	345,2	364,7	442,0	388,0	392,1	450,1	373,7	408,0	392,8
2018	501,0	1 056,8	453,5	413,9	449,8	323,7	359,0	386,8	450,8	410,6	405,5	485,7	392,9	424,9	418,3
2019
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,5	102,1	106,2	102,1	103,0	100,3	98,3	102,4	104,6	102,7	102,3	100,6	103,4	102,3	102,5
2017	104,4	104,7	107,7	103,0	104,0	102,8	101,2	104,1	110,2	104,5	104,1	101,8	104,5	104,0	102,8
2018	102,8	103,9	101,6	104,9	100,4	98,8	100,6	104,0	100,5	104,1	100,8	105,3	102,1	102,4	102,8
2019
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018 ¹⁾	38,5	43,2	33,0	34,4	20,7	33,7	24,7	39,1	50,0	45,2	47,0	35,4	35,7	29,5	
2019	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019 ⁴⁾	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370

1) semidefinitivní údaje

2) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

3) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

4) předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2014	1,64	0,58	1,81	0,65	0,86	2,86	7,25	0,37	0,86	2,59	0,27	0,23	0,74	1,08	3,54
2015	1,58	0,60	1,79	0,61	0,85	2,91	6,51	0,41	0,91	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36
2016	1,41	0,47	1,58	0,36	0,59	3,06	6,34	0,40	0,92	1,56	0,29	0,21	0,71	1,03	3,23
2017	1,33	0,50	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,30	0,20	0,68	1,18	3,18
2018	1,14	0,52	1,39	0,32	0,51	1,97	4,80	0,32	0,72	1,30	0,25	0,18	0,60	0,80	2,90
2019
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2014	2,29	17,29	2,58	0,91	1,07	2,01	6,57	1,11	1,36	3,09	1,31	1,79	1,62	1,58	4,46
2015	2,21	16,50	2,49	0,87	1,07	2,16	6,07	1,10	1,30	2,82	1,22	1,80	1,61	1,57	4,38
2016	2,10	15,99	2,53	0,87	0,91	2,11	5,74	1,12	1,08	2,52	1,24	1,81	1,34	1,27	4,27
2017	2,06	15,70	2,52	0,88	0,92	2,01	5,54	1,11	1,09	2,68	1,27	1,80	1,33	1,27	3,82
2018	1,97	15,42	2,34	0,83	0,86	1,88	5,43	1,04	1,01	2,74	1,18	1,71	1,28	1,21	3,57
2019
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017	1 972	4 250	1 326	2 190	2 008	523	2 010	1 014	1 000	1 239	1 040	2 450	955	1 511	2 251
2018	2 276	6 182	1 390	1 690	1 597	708	1 706	1 252	1 166	1 555	1 140	2 962	1 356	1 630	2 267
2019
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017	344	312	399	370	324	328	361	283	323	348	379	317	365	315	350
2018	351	311	402	392	337	328	364	308	332	343	387	326	362	331	360
2019
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017	15,3	17,9	12,9	15,5	18,1	14,0	12,5	13,0	16,8	16,1	16,4	14,6	13,7	21,0	15,2
2018	16,1	18,6	13,9	15,8	17,9	14,9	14,1	17,1	17,6	15,5	17,0	15,3	14,8	20,9	15,7
2019
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 2001–2019

	Měřicí jednotka	2001	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	1 261 503	1 250 769	1 249 290	1 249 897	1 250 255	1 247 373	1 243 220	1 230 613 ⁶⁾
v tom ve věku: 0–14 let		211 385	188 240	183 386	180 903	178 735	177 937	178 467	178 888 ⁶⁾
15–64 let		893 110	895 746	894 360	893 112	890 578	883 792	875 959	857 430 ⁶⁾
65 a více let		157 008	166 783	171 544	175 882	180 942	185 644	188 794	194 295 ⁶⁾
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,1	39,4	39,7	39,9	40,2	40,4	40,6	40,9 ⁶⁾
Sňatky		6 055	5 900	6 068	6 694	6 198	5 594	5 519	5 141
Rozvody		4 157	3 987	4 014	3 874	3 964	3 488	3 596	3 420
Živé narození	osoby	11 292	12 177	12 381	13 373	13 402	13 238	13 099	11 807
Zemřelí	osoby	12 986	12 991	12 657	12 668	12 974	13 245	13 293	13 384
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 694	-814	-276	705	428	-7	-194	-1 577
Přistěhovalí	osoby	4 206	4 983	5 201	7 350	6 591	4 833	4 458	4 057
Vystěhovalí	osoby	6 292	6 657	6 404	7 448	6 661	7 708	8 417	6 572
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-2 086	-1 674	-1 203	-98	-70	-2 875	-3 959	-2 515
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-3 780	-2 488	-1 479	607	358	-2 882	-4 153	-4 092
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	118,8	143,1	149,0	158,7	173,8	177,1	176,1	178,3
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	616,2	622,0	610,0	604,6	614,0	617,2	605,0	596,2
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	436,1	442,1	454,1	464,1	457,4	454,3	462,2	457,4
Míra ekonomické aktivity	%	58,6	58,5	57,3	56,6	57,3	57,6	56,7	56,6
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	94 226	96 528	85 422	65 816	57 455	80 581	82 776	75 019
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	10,18	8,99	6,88	6,09	8,89	9,05	8,31
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 906	7 806	8 260	8 822	9 694	10 084	10 218	10 642
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,4	3,6	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9	4,0
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		35 015	33 629	33 897	34 486	35 599	36 808	38 136	39 333
základních škol		141 475	118 178	111 887	107 018	102 372	98 835	97 232	96 651
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	68 722	68 960	67 629	66 411	64 759	61 113	57 438
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	21 744	29 854	32 388	34 678	37 192	39 600	39 331	37 716
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		29,9	28,1	29,4	31,5	32,5	33,1	31,9	34,5
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	246 271	335 016	350 847	383 752	403 644	379 817	388 775	405 979
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,6	108,3	105,2	103,5	101,0	91,8	103,7	103,7
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	2 174	2 321	2 751	2 658	3 045	3 100	4 924
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		208 271	229 242	231 783	235 648	240 486	241 103	245 290	248 824
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	6 292	5 896	6 510	6 385	5 301	5 404	6 106
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	122 863	116 312	114 439	120 665	125 793	110 635	108 575	110 350
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	21 137	26 193	27 049	33 397	36 844	32 055	31 035	30 787
Dokončené byty		1 997	1 924	1 632	1 958	2 453	2 984	2 898	2 523
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	667,4	596,1	609,4	642,9	640,1	585,7	527,4	572,3
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	285 348	277 658	277 183	276 622	276 137	275 774	275 260	274 957
z toho orná půda		179 923	175 376	174 326	173 741	173 119	172 539	171 988	171 549
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	270 093	265 046	265 515	266 078	266 508	266 909	267 422	267 748
z toho: lesní pozemky		196 602	192 678	192 725	192 923	193 047	193 245	193 379	193 522
zastavěné plochy a nádvoří		12 539	12 111	12 071	11 989	11 996	12 001	11 904	11 826
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	l/den	110,4	103,5	101,9	101,8	98,1	98,3	94,3	94,4
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	258	298	288	272	302	325	335	293
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 118	1 667	1 866	2 275	1 925	2 160	2 288	4 056

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

³⁾ studenti se státním občanstvím ČR veřejných a soukromých vysokých škol s místem výuky v kraji

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100+ zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Měsíční jednotka	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
1 226 602	1 221 832	1 217 676	1 213 311	1 209 879	1 205 886	1 203 299	1 200 539	osoby	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
178 845	178 789	179 545	180 263	181 261	182 087	183 324	183 824		v tom ve věku: 0–14 let
846 615	835 577	824 734	813 948	802 969	792 722	783 759	775 886		15–64 let
201 142	207 466	213 397	219 100	225 649	231 077	236 216	240 829		65 a více let
41,2	41,5	41,8	42,0	42,2	42,5	42,7	42,9	roky	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
5 199	4 985	5 289	5 541	5 768	6 004	6 285	6 484		Sňatky
3 159	3 279	3 153	3 050	2 925	2 816	2 666	2 694		Rozvody
11 787	11 603	11 999	11 866	12 052	12 078	12 387	12 056	osoby	Živé narození
13 148	13 284	13 117	13 550	13 133	13 560	13 649	13 762	osoby	Zemřelí
-1 361	-1 681	-1 118	-1 684	-1 081	-1 482	-1 262	-1 706	osoby	Přirozený přírůstek/úbytek
4 369	4 417	4 805	5 125	5 578	5 550	6 114	6 444	osoby	Přistěhovalí
7 019	7 506	7 843	7 806	7 929	8 061	7 439	7 498	osoby	Vystěhovalí
-2 650	-3 089	-3 038	-2 681	-2 351	-2 511	-1 325	-1 054	osoby	Přírůstek/úbytek stěhováním
-4 011	-4 770	-4 156	-4 365	-3 432	-3 993	-2 587	-2 760	osoby	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
179,2	178,0	185,6	192,3	197,1	207,2	223,2	.	tis. Kč	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
600,1	603,8	601,0	599,6	611,7	610,2	611,2	601,8	tis. osob	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
449,0	440,8	439,1	435,5	420,4	417,2	411,6	417,6	tis. osob	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,2	57,8	57,8	57,9	59,3	59,4	59,8	59,0	%	Míra ekonomické aktivity
81 099	89 976	83 877	72 573	64 036	49 487	39 789	37 307	osoby	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
9,17	10,47	9,80	8,56	7,45	5,77	4,65	4,44	%	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
10 868	11 058	11 157	11 428	11 537	11 936	12 503	13 553	Kč	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
4,0	4,1	4,1	4,3	4,3	4,4	4,4	.	osoby	Lékaři na 1 000 obyvatel
40 298	40 845	40 755	40 267	39 419	39 186	39 240	39 156	osoby	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
97 120	98 137	100 074	101 518	103 260	104 247	104 448	104 946		mateřských škol
53 950	51 274	49 326	47 625	46 636	46 104	46 068	46 278		základních škol
36 038	34 773	31 251	28 165	25 435	23 537	21 854	21 430	osoby	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
33,1	35,0	30,5	25,0	21,9	20,5	19,5	19,9	osoby	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
408 739	397 261	419 985	439 933	453 860	474 307	503 733	.	mil. Kč	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
99,5	95,7	102,4	103,2	102,5	102,8	102,8	.	%	EKONOMICKÝ VÝVOJ
4 584	4 500	5 155	5 194	5 149	4 927	5 598	.	mil. Kč	Hrubý domácí produkt
244 750 ⁷⁾	248 500	250 028	250 213	251 898	254 525	256 871	255 042		% předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
6 391	6 569	7 374	6 663	6 195	6 139 ⁸⁾	6 266	.	mil. Kč	Výdaje na výzkum a vývoj
111 496	106 296	104 737	107 026	109 755	108 128	108 018	108 069	fyz. os.	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
26 152	23 232	23 491	26 251	20 888	18 841	24 405	.	mil. Kč	Produktce zemědělského odvětví
2 698	2 404	1 943	2 187	2 096	2 261	2 547 ⁹⁾	2 442		Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
¹⁰⁾ 698,7	698,2	703,0	775,0	816,7	896,7	985,8	1 015,7	tis. osob	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
274 802	274 457	274 087	273 848	273 646	273 371	273 233	273 073	ha	Dokončené byty
170 630	170 199	169 811	169 298	168 822	168 417	168 084	167 529		Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
267 909	268 250	268 628	268 916	269 403	269 675	269 816	269 980	ha	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
193 679	193 773	193 926	194 021	194 137	194 189	194 273	194 418		Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
11 797	11 793	11 800	11 781	11 734	11 733	11 714	11 728		z toho orná půda
91,5	90,7	88,9	90,8	89,8	89,1	89,9	89,6	l/den	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
318	317	325	313	341	350	360	.	kg	z toho: lesní pozemky
2 911	3 676	4 718	5 526	2 986	2 710	3 939	.	Kč	zastavěné plochy a nádvoří
									Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
									Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
									Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní výsledky

⁹⁾ předběžné údaje

¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj

	Měříci jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	1 217 676	1 213 311	1 209 879	1 205 886	1 203 299	1 200 539
v tom: muži		596 390	594 412	593 064	591 343	590 516	589 298
ženy		621 286	618 899	616 815	614 543	612 783	611 241
z toho cizinci (bez azylantů)		23 924	24 493	25 547	26 435	27 987	28 902
Sňatky		5 289	5 541	5 768	6 004	6 285	6 484
Průměrný věk při prvním sňatku: ženichové		31,3	31,6	31,6	31,9	32,1	32,3
nevěsty		28,7	28,7	29,0	29,3	29,6	29,7
Rozvody		3 153	3 050	2 925	2 816	2 666	2 694
Živé narození	osoby	11 999	11 866	12 052	12 078	12 387	12 056
z toho mimo manželství	%	50,4	52,2	52,8	52,7	51,9	52,2
Průměrný věk matky při narození dítěte		29,7	29,8	29,8	30,0	30,1	30,2
prvního dítěte		27,7	28,0	28,0	28,2	28,3	28,5
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,49	1,50	1,56	1,60	1,68	1,67
Potraty		3 963	3 922	3 846	4 065	3 680	3 496
z toho umělá přerušeni těhotenství		2 414	2 389	2 159	2 251	1 950	1 888
Potraty na 100 narozených	%	32,9	32,9	31,8	33,5	29,6	28,9
Zemřelí	osoby	13 117	13 550	13 133	13 560	13 649	13 762
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 118	-1 684	-1 081	-1 482	-1 262	-1 706
Přistěhovalí	osoby	4 805	5 125	5 578	5 550	6 114	6 444
z toho z ciziny		1 820	1 925	2 060	2 021	2 561	2 772
Vystěhovalí	osoby	7 843	7 806	7 929	8 061	7 439	7 498
z toho do ciziny		1 409	1 403	1 399	1 312	1 233	1 491
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-3 038	-2 681	-2 351	-2 511	-1 325	-1 054
z toho s cizinou		411	522	661	709	1 328	1 281
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-4 156	-4 365	-3 432	-3 993	-2 587	-2 760
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	9,8	9,8	9,9	10,0	10,3	10,0
zemřelí	‰	10,8	11,2	10,8	11,2	11,3	11,5
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,9	-1,4	-0,9	-1,2	-1,0	-1,4
přistěhovalí	‰	3,9	4,2	4,6	4,6	5,1	5,4
vystěhovalí	‰	6,4	6,4	6,5	6,7	6,2	6,2
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-2,5	-2,2	-1,9	-2,1	-1,1	-0,9
celkový přírůstek/úbytek	‰	-3,4	-3,6	-2,8	-3,3	-2,1	-2,3
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	1,8	2,7	3,4	3,1	3,4	3,9
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,1	1,9	1,5	1,7	2,2	2,3
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	179 545	180 263	181 261	182 087	183 324	183 824
%	%	14,7	14,9	15,0	15,1	15,2	15,3
15–64 let	osoby	824 734	813 948	802 969	792 722	783 759	775 886
%	%	67,7	67,1	66,4	65,7	65,1	64,6
65 a více let	osoby	213 397	219 100	225 649	231 077	236 216	240 829
%	%	17,5	18,1	18,7	19,2	19,6	20,1
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,8	42,0	42,2	42,5	42,7	42,9
mužů		40,2	40,4	40,6	40,9	41,1	41,3
žen		43,3	43,5	43,8	44,0	44,2	44,4
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	118,9	121,5	124,5	126,9	128,9	131,0
mužů		93,6	96,2	98,7	100,8	102,6	104,6
žen		145,4	148,1	151,6	154,4	156,6	158,9
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	47,6	49,1	50,7	52,1	53,5	54,7
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		73,9	74,1	74,2	74,5	74,5	74,5
žen při narození		80,5	80,8	81,0	81,1	81,1	81,2
mužů ve věku 65 let		15,0	15,1	15,3	15,4	15,4	15,5
žen ve věku 65 let		18,8	18,9	19,1	19,3	19,2	19,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

	Měříci jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	1 040,1	1 035,2	1 032,1	1 027,4	1 022,8	1 019,5
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	17,1	17,1	16,4	15,4	15,3	15,6
střední bez maturity	%	36,3	35,8	35,7	34,8	34,8	36,1
střední s maturitou	%	32,6	31,8	31,7	32,5	32,7	32,1
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	14,0	15,3	16,2	17,3	17,2	16,1
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	601,0	599,6	611,7	610,2	611,2	601,8
v tom: zaměstnaní		549,1	550,9	569,4	581,4	588,7	579,8
z toho ženy		241,3	242,9	251,9	258,3	264,4	262,8
nezaměstnaní		51,9	48,8	42,3	28,8	22,5	22,0
z toho ženy		27,3	24,8	24,3	15,6	11,8	10,9
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	439,1	435,5	420,4	417,2	411,6	417,6
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	86,2	87,1	86,3	85,5	86,0	86,4
zaměstnavatelé	%	3,5	3,6	2,9	2,4	3,0	3,1
pracující na vlastní účet	%	11,1	10,3	10,6	11,8	10,7	10,3
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	539,6	540,5	557,4	569,2	570,9	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	41,5	41,2	40,8	40,3	40,4	.
terciární (služby)	%	56,7	57,0	57,4	57,9	57,8	.
Míra ekonomické aktivity	%	57,8	57,9	59,3	59,4	59,8	59,0
v tom: muži		65,8	66,0	66,9	67,3	67,3	66,1
ženy		50,2	50,3	52,1	51,9	52,6	52,3
Míra zaměstnanosti	%	52,8	53,2	55,2	56,6	57,6	56,9
v tom: muži		61,0	61,2	63,3	64,7	65,2	63,9
ženy		45,1	45,6	47,5	48,9	50,3	50,2
Obecná míra nezaměstnanosti	%	8,6	8,1	6,9	4,7	3,7	3,7
v tom: muži		7,4	7,2	5,4	3,9	3,2	3,4
ženy		10,2	9,3	8,8	5,7	4,3	4,0
NEZAMĚSTANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	83 877	72 573	64 036	49 487	39 789	37 307
z toho: ženy		40 245	35 079	30 676	23 402	19 091	17 658
absolventi škol a mladiství		3 909	3 325	2 635	1 777	1 461	1 431
osoby se zdravotním postižením		8 759	8 858	8 665	8 106	6 987	6 495
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti dosažitelní		14 671	13 571	13 621	11 875	10 789	10 596
v tom podle věku:							
do 19 let		2 719	2 323	2 101	1 597	1 340	1 423
20–24 let		8 861	6 868	5 329	3 461	2 545	2 516
25–34 let		17 425	14 535	12 468	8 844	7 016	6 634
35–44 let		19 613	16 683	14 372	10 335	8 034	7 374
45–54 let		19 820	17 421	15 402	12 514	9 989	9 181
55 a více let		15 439	14 743	14 364	12 736	10 865	10 179
průměrný věk	roky	41,2	42,0	42,7	43,9	44,4	44,2
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		25 407	22 887	21 157	16 577	13 273	12 664
střední bez maturity		37 420	31 396	27 146	21 190	16 791	15 581
střední s maturitou		16 506	13 973	12 002	8 971	7 379	6 907
vyšší odborné vč. nástavbového		416	395	326	218	205	176
vysokoškolské		4 128	3 922	3 405	2 531	2 141	1 979
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	34 452	30 207	26 247	19 882	16 447	15 286
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		8 183	7 248	6 325	4 633	3 680	3 383
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		26 269	22 959	19 922	15 249	12 767	11 903
manuální pracovníci	osoby	47 818	41 396	36 925	28 895	22 935	21 696
kvalifikovaní (třídy 6–8)		21 515	17 614	14 733	10 963	8 233	7 706
nekvalifikovaní (třída 9)		26 303	23 782	22 192	17 932	14 702	13 990

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		17 209	16 906	15 800	13 806	13 594	13 306
3–6 měsíců		11 605	10 010	9 251	7 327	6 156	6 694
6–12 měsíců		12 786	10 069	9 346	7 222	5 579	5 736
od 1 roku do 2 let		14 721	9 795	8 159	5 506	3 889	3 672
více než 2 roky		27 556	25 793	21 480	15 626	10 571	7 899
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	5 708	5 982	6 170	6 588	6 953	7 462
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	9,80	8,56	7,45	5,77	4,65	4,44
v tom: muži		10,10	8,74	7,67	6,01	4,79	4,62
ženy		9,49	8,37	7,22	5,52	4,51	4,26
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	5,13	4,37	3,69	2,67	1,84	1,49
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	5 399	10 324	10 911	13 973	17 227	16 313
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	15,5	7,0	5,9	3,5	2,3	2,3
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	226 407	233 641	238 743	250 119	268 768	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	185,6	192,3	197,1	207,2	223,2	.
průměr ČR = 100	%	90,5	90,0	89,0	90,0	90,6	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 667	25 475	26 388	27 991	30 364	32 845
v tom: muži		27 281	28 157	28 900	30 628	33 081	35 584
ženy		21 420	22 145	23 239	24 804	26 979	29 397
Medián mezd	Kč	22 377	23 116	24 071	25 534	27 653	29 881
v tom: muži		24 528	25 361	26 157	27 744	30 152	32 385
ženy		19 685	20 311	21 411	22 984	24 789	26 840
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		40 755	40 267	39 419	39 186	39 240	39 156
základních škol		100 074	101 518	103 260	104 247	104 448	104 946
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		49 326	47 625	46 636	46 104	46 068	46 278
vyšších odborných škol (denní studium)		1 774	1 637	1 569	1 431	1 423	1 478
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		38 697	35 623	33 144	31 333	29 933	29 607
s místem výuky v kraji		31 251	28 165	25 435	23 537	21 854	21 430
z toho v prezenčním studiu	%	69,7	68,7	67,5	65,7	65,3	66,5
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	8 671	7 834	7 286	6 217	5 939	4 958
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	5 052	5 189	5 153	5 275	5 343	.
na 1 000 obyvatel		4,1	4,3	4,3	4,4	4,4	.
Nemocnice		18	18	19	19	20	.
lůžka		5 830	5 840 ¹²⁾	6 495	6 418	6 396	.
případy hospitalizace ⁶⁾	tis.	250,6	245,3	264,2	259,7	266,6	.
průměrná ošetrovací doba	dny	6,21	6,13	6,47	6,49	6,37	.
využití lůžek	dny	267,5	257,6	263,0	262,7	265,4	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,378	4,784	5,127	5,139	5,360	5,750
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	52,6	48,6	50,0	48,8	47,3	48,7
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péčovské péče)	tis. dávek	1 800,8	1 781,0	1 728,8	1 645,2	1 491,1	1 387,8
z toho přídavek na dítě		807,9	772,3	726,6	659,5	547,0	490,3
Výdaje na dávky celkem (vč. péčovské péče)	mil. Kč	5 150	5 197	5 231	5 152	5 371	5 219
z toho přídavek na dítě		487	465	436	396	418	381
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péčovské péče) na 1 obyvatele	Kč	4 222	4 276	4 318	4 267	4 460	4 344

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měříci jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		4 775	4 672	4 789	4 751	4 852	4 701
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		22,4	21,3	21,2	20,6	20,5	19,5
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 509	1 543	1 738	1 981	2 169	2 399
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		1 210	1 164	1 234	1 275	1 227	1 239
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	osoby	274 751	276 899	279 496	280 613	281 371	281 787
z toho ženy		167 358	168 294	169 054	168 930	168 840	168 604
Příjemci starobního důchodu sólo ⁸⁾	osoby	202 832	204 915	207 316	208 467	209 345	210 081
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7,9)}	osoby	77 387	80 059	82 546	84 659	86 523	88 318
z toho ženy		46 249	47 744	49 124	50 220	51 188	52 087
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	28,2	28,9	29,5	30,2	30,8	31,3
v tom: muži		29,0	29,8	30,3	30,8	31,4	32,0
ženy		27,6	28,4	29,1	29,7	30,3	30,9
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁸⁾	Kč	11 157	11 428	11 537	11 936	12 503	13 553
v tom: muži		12 797	13 089	13 193	13 621	14 236	15 345
ženy		9 664	9 911	10 011	10 363	10 876	11 862
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	49,9	49,4	47,7	46,7	45,2	45,4
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	2 521 967	2 732 859	3 035 451	3 245 126	3 930 004	4 604 504
v tom dávky:							
nemocenské		1 813 607	1 991 190	2 245 642	2 376 006	2 931 191	3 518 466
ošetřovné		97 762	116 784	134 898	156 820	179 208	194 274
peněžitá pomoc v mateřství		609 426	622 995	653 331	710 758	790 620	849 320
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		1 172	1 889	1 580	1 541	1 477	1 354
otcovská poporodní péče ¹⁰⁾		24 286	29 689
dlouhodobé ošetřovné ¹⁰⁾		3 222	11 402
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		37 233	30 364	26 528	24 781	23 465	23 885
na 1 000 obyvatel		30,5	25,0	21,9	20,5	19,5	19,9
Objasněné trestné činy		16 302	14 270	13 396	12 450	12 456	12 403
Hlášené dopravní nehody		8 317	8 899	9 072	9 624	9 705	10 250
na 1 000 obyvatel		6,8	7,3	7,5	8,0	8,1	8,5
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	51	53	45	44	54	53
Podíl bodovaných řidičů ¹¹⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	8,1	8,3	8,7	8,1	8,0	8,9
Požáry		2 059	2 207	1 891	1 828	2 033	2 020
na 1 000 obyvatel		1,7	1,8	1,6	1,5	1,7	1,7
přímá škoda	mil. Kč	146	140	715	373	133	223

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

5) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

6) do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

7) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

8) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

9) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

10) dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

11) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

12) některé léčebny pro dlouhodobě nemocné se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	419 985	439 933	453 860	474 307	503 733	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,4	103,2	102,5	102,8	102,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	344,3	362,0	374,6	392,8	418,3	.
průměr ČR = 100	%	84,0	83,0	83,0	82,4	83,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	778,3	813,9	814,2	833,3	882,3	.
průměr ČR = 100	%	92,2	91,8	89,9	88,3	89,8	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	379 420	395 880	407 964	425 617	453 152	.
v tom sektory: primární	%	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	.
sekundární	%	48,2	48,1	47,2	46,6	45,8	.
terciární	%	50,0	50,2	51,1	51,6	52,5	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	95 128	120 271	99 044	101 752	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	78,0	99,0	81,8	84,3	.	.
průměr ČR = 100	%	75,7	85,8	72,7	71,4	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	539 635	540 548	557 407	569 195	570 928	.
z toho zaměstnanci		479 580	483 104	499 052	505 318	510 061	.
NÁKLADY PRÁCE¹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	32 456	33 698	34 744	37 037	39 868	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		23 327	24 209	25 005	26 611	28 765	.
sociální náklady a výdaje		8 559	8 903	9 142	9 775	10 453	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY²⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	46 506	46 535	49 203	50 570	56 285	63 333
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	46 056	47 529	41 799	47 430	56 551	61 093
v tom: běžné výdaje		35 324	35 045	36 334	39 888	44 449	49 108
kapitálové výdaje		10 732	12 484	5 465	7 541	12 102	11 985
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	5 155	5 194	5 149	4 927	5 598	.
z toho: mzdové		2 409	2 352	2 526	2 706	3 032	.
financované z veřejných zdrojů ČR		1 189	1 284	1 287	1 190	1 446	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	4 261	4 267	4 254	4 594	4 968	.
z toho výzkumní pracovníci		2 135	2 444	2 556	2 701	2 877	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE³⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	69,4	72,9	73,9	76,8	79,0	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	68,4	72,0	73,3	77,1	80,4	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		250 028	250 213	251 898	254 525	256 871	255 042
z toho živnostníci		176 470	175 606	176 222	179 616	180 189	182 172
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		126 325	125 520	123 513	127 794	130 396	132 817
z toho živnostníci		82 252	81 837	81 842	84 540	85 741	86 880
Vzniklé subjekty		8 294	9 053	8 988	9 467	9 503	9 067
z toho živnostníci		5 488	5 123	5 297	5 680	5 887	5 739
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	7 374	6 663	6 195	6 139	⁷⁾ 6 266	.
z toho: rostlinná produkce		4 070	3 708	4 031	3 735	⁷⁾ 3 807	.
živočišná produkce		2 559	2 205	1 948	2 176	⁷⁾ 2 229	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	211 305	209 080	208 365	212 799	213 414	211 425
z toho orná		123 443	123 136	123 304	123 773	123 510	122 288
Sklizeň: obilovin	t	414 751	388 902	399 786	346 147	332 863	351 046
brambor	t	22 896	18 405	24 871	22 726	20 880	19 555
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	77 294	79 384	80 918	83 069	84 338	86 123
prasata	kusy	56 360	43 967	36 522	43 343	37 671	33 134
drůbež	tis. ks	1 285	1 278	871	737	787	957
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	8 604	9 083	9 143	8 455	9 046	8 827
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	10 332	8 360	7 224	6 038	5 606	6 395
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	12 145	11 277	4 838	4 532	4 839	6 201
Výroba mléka	tis. l	167 246	171 041	168 728	171 501	173 526	183 173
Snáška konzumních vajec	tis. ks	10 228	12 345	22 105	11 142	10 806	16 222

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měříci jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 567	1 524	1 959	2 236	2 424	2 935
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 673 939	1 771 730	2 755 379	2 826 786	3 008 644	2 579 328
z toho nahodilá hmyzová		523 947	749 205	1 664 046	1 822 671	1 936 434	1 318 091
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		226	234	235	234	234	237
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	471 415 4 501	507 027 4 737	531 750 4 845	542 021 5 013	557 169 5 158	535 123 4 952
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	104 737	107 026	109 755	108 128	108 018	108 069
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec	Kč	27 766	28 413	28 593	30 481	32 662	34 207
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	6 400	6 787	6 759	5 721	5 103	3 892
podíl na ČR	%	7,4	8,1	8,1	6,6	5,8	4,5
Spotřeba elektřiny netto	GWh	7 631	7 649	7 997	8 000	8 190	8 088
podíl na ČR	%	13,6	13,5	13,9	13,6	13,8	13,6
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 017,8	1 042,9	1 090,7	1 112,2	1 107,6	1 113,8
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	826 929	868 289	915 823	910 990	878 002	891 751
podíl na ČR	%	11,6	11,6	11,2	10,8	10,9	10,6
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	568,0	602,1	670,9	679,5	641,0	608,2
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁵⁾		58	52	53	47	48	49
Základní stavební výroba ⁵⁾	mil. Kč tis. Kč	8 847 1 318	9 846 1 619	8 277 1 371	8 315 1 571	9 431 1 791	10 358 1 948
na 1 zaměstnanec							
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁵⁾	fyz. os.	6 711	6 080	6 036	5 292	5 266	5 316
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec ⁵⁾	Kč	24 036	25 069	25 472	26 784	29 346	31 725
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾	mil. Kč	23 491	26 251	20 888	18 841	24 405	.
z toho pro veřejné zadavatele		9 731	11 256	6 193	6 243	9 544	.
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	23 143	21 448	23 024	25 864	27 990	28 507
z toho: budov (bytových a nebytových)		14 132	14 705	15 582	19 133	21 076	22 012
na ochranu životního prostředí		2 977	2 792	1 829	1 240	2 170	1 773
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 166	2 865	3 010	3 351	3 753	3 646
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		1 931	2 117	2 251	2 553	2 664	3 482
z toho v nových rodinných domech		1 218	1 443	1 593	1 823	1 959	2 023
Dokončené byty		1 943	2 187	2 096	2 261	2 547 ⁸⁾	2 442
z toho v nových rodinných domech		1 405	1 400	1 466	1 580	1 885 ⁸⁾	1 833
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	35 442	35 725	35 650	36 815	38 540 ⁸⁾	40 414
v novém bytovém domě	Kč	34 736	30 832	34 943	35 822	40 307 ⁸⁾	52 299
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		475 956	498 186	512 181	530 988	549 848	564 966
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		569	576	572	578	615	613
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		29 456	29 923	29 999	29 693	30 773	30 890
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	703,0	775,0	816,7	896,7	985,8	1 015,7
z toho ze zahraničí		160,3	180,0	179,0	191,5	212,6	216,5
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,8	3,9	3,9	3,8	3,8	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,4	3,6	3,5	3,5	3,4	3,4

1) podniky se sídlem v kraji

2) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

3) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2018 je vypočten z dat roku 2017, 2018 a 2019)

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převahou činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převahou stavební činnosti

6) podniky s 20 a více zaměstnanci s převahou stavební činnosti

7) semidefinitivní výsledky

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PŮDA (ČÚŽK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	274 087	273 848	273 646	273 371	273 233	273 073
z toho: orná půda		169 811	169 298	168 822	168 417	168 084	167 529
zahrady a ovocné sady		18 248	18 286	18 320	18 507	18 731	19 148
trvalé travní porosty		86 028	86 263	86 504	86 447	86 417	86 395
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	268 628	268 916	269 403	269 675	269 816	269 980
z toho: lesní pozemky		193 926	194 021	194 137	194 189	194 273	194 418
zastavěné plochy a nádvoří		11 800	11 781	11 734	11 733	11 714	11 728
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	l/den	88,9	90,8	89,8	89,1	89,9	89,6
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	31,5	32,4	33,3	33,7	34,4	36,2
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	29,1	30,1	30,5	31,3	31,5	32,9
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	83,2	83,3	83,8	83,8	83,1	83,0
na kanalizaci s koncovou ČOV		77,5	77,9	78,1	78,7	77,3	77,9
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	97,7	96,8	97,3	98,0	95,8	95,5
Čistírný odpadních vod (ČOV)		156	155	160	161	164	167
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	529 003	518 374	523 152	523 464	522 563	523 897
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	20 825	20 185	21 588	19 477	24 445	23 299
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	1,29	1,26	1,18	1,17	1,09	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		1,18	1,15	1,06	1,05	0,98	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,11	0,11	0,12	0,12	0,12	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	3,54	3,36	3,23	3,18	2,90	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,54	3,36	3,23	3,18	2,90	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	4,46	4,38	4,27	3,82	3,57	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,26	3,23	3,16	2,72	2,51	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,20	1,15	1,11	1,10	1,05	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	33,72	33,46	35,69	34,11	33,28	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		31,56	31,51	33,88	32,41	31,72	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,16	1,95	1,80	1,71	1,56	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	2 615 899	2 776 323	2 601 796	2 717 781	2 729 960	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	1 182 783	1 232 862	1 230 439	1 365 145	1 371 156	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi stavebnictví	t	161 571	201 662	201 004	212 516	254 669	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 145	2 285	2 148	2 251	2 267	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	325	313	341	350	360	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	14,9	15,5	14,5	15,2	15,7	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	48,5	48,4	49,5	53,1	56,5	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	4 718	5 526	2 986	2 710	3 939	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	5 691,1	6 652,4	3 468,9	3 084,2	4 379,5	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	56,7	69,4	39,4	43,4	46,7	.
nakládání s odpadními vodami	%	31,1	19,8	33,6	30,1	24,7	.
nakládání s odpady	%	5,3	4,5	8,3	10,6	16,5	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	6 917,6	6 718,5	6 180,0	5 958,9	6 254,2	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	9,2	10,3	10,3	12,1	13,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	18,7	19,2	20,1	21,1	21,5	.
nakládání s odpady	%	64,7	62,9	63,4	60,5	58,7	.

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2014 a 2019

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2014	1 217 676	94 573	212 987	255 945	151 724	176 807	325 640
	2019	1 200 539	91 597	214 660	246 324	151 577	176 236	320 145
z toho cizinci (bez azylantů)	2014	23 924	933	3 505	6 173	1 743	1 612	9 958
	2019	28 902	1 065	4 215	7 083	2 389	1 994	12 156
v tom ve věku (%):								
0–14 let	2014	14,7	14,4	15,1	14,0	15,4	15,2	14,6
	2019	15,3	14,6	15,9	14,4	16,1	15,8	15,2
15–64 let	2014	67,6	67,7	67,8	67,8	67,7	67,9	67,2
	2019	64,6	64,0	64,7	65,0	64,3	64,5	64,5
65 a více let	2014	17,5	17,5	17,2	17,8	16,9	16,9	18,1
	2019	20,0	21,2	19,6	20,3	19,6	19,7	20,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2014	41,8	41,8	41,5	42,2	41,1	41,5	42,0
	2019	42,9	43,3	42,5	43,6	42,2	42,6	42,9
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2014	118,9	121,3	113,4	127,2	109,9	111,7	123,9
	2019	131,0	145,2	123,8	141,6	121,8	124,5	132,8
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2014	47,6	47,1	47,7	46,9	47,6	47,3	48,5
	2019	54,7	56,0	54,9	53,4	55,5	54,9	54,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2014	-0,9	-0,7	0,1	-2,4	0,3	-0,6	-1,2
	2019	-1,4	-3,4	-0,9	-2,7	-0,1	-0,7	-1,3
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2014	-2,5	-5,6	2,0	-6,9	-1,5	-0,5	-2,6
	2019	-0,9	-1,2	3,1	-3,6	-0,6	0,6	-2,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2014	-3,4	-6,3	2,1	-9,3	-1,2	-1,1	-3,8
	2019	-2,3	-4,6	2,2	-6,3	-0,7	-0,1	-3,5
Naděje dožití při narození (v období 2015–2019)								
mužů		.	73,4	75,3	73,6	75,1	75,2	74,1
žen		.	80,4	81,8	80,5	82,0	81,8	80,5
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2014	83 877	9 085	10 236	21 701	7 516	10 229	25 110
	2019	37 307	3 538	4 254	11 434	3 099	3 195	11 787
z toho (%):								
ženy	2014	48,0	48,4	47,8	49,2	47,2	45,3	48,2
	2019	47,3	47,7	43,1	46,2	46,0	44,0	51,1
absolventi škol a mladiství	2014	4,7	4,5	5,9	4,1	4,4	5,8	4,2
	2019	3,8	3,8	3,7	3,4	3,8	4,5	4,2
osoby se zdravotním postižením	2014	10,4	12,5	12,6	9,1	12,1	10,2	9,6
	2019	17,4	18,1	21,8	15,4	15,4	16,2	18,4
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2014	17,5	19,2	24,6	13,2	24,9	21,9	13,7
	2019	28,4	34,7	40,9	19,7	42,9	38,8	23,9
dosažitelní	2014	96,5	96,2	98,0	96,9	94,9	96,4	96,0
	2019	92,6	94,0	92,8	94,7	93,7	92,7	89,8
ve věku do 24 let	2014	13,8	14,7	13,7	13,4	12,4	15,7	13,5
	2019	10,6	11,1	9,9	9,3	10,3	11,6	11,6
ve věku 55 a více let	2014	18,4	18,4	19,6	17,8	21,3	18,5	17,6
	2019	27,3	26,4	29,3	27,9	29,2	25,4	26,2
evidovaní 12 a více měsíců	2014	50,4	50,9	40,6	55,8	41,0	44,0	55,0
	2019	31,0	23,9	22,7	39,7	19,4	19,2	34,0

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2014 a 2019

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2014	9,80	13,54	6,95	12,05	6,93	8,21	11,01
	2019	4,44	5,64	2,85	6,71	2,97	2,60	5,10
v tom:								
muži	2014	10,10	13,77	7,16	12,05	7,23	8,89	11,41
	2019	4,62	5,78	3,19	7,06	3,17	2,89	4,95
ženy	2014	9,49	13,31	6,74	12,05	6,61	7,50	10,59
	2019	4,26	5,50	2,49	6,33	2,76	2,31	5,24
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2014	5,13	7,19	2,88	6,95	3,00	3,75	6,30
	2019	1,49	1,44	0,70	2,83	0,62	0,54	1,94
Lékaři na 1 000 obyvatel	2014	4,1	3,4	3,8	3,5	3,3	3,4	5,9
	2018	4,4	3,2	4,1	3,8	3,5	3,6	6,4
Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti	2014	4,378	3,661	4,697	4,922	4,336	4,189	4,237
	2019	5,750	5,139	6,173	6,631	5,753	5,781	5,381
Průměrná doba trvání 1 případu dočasně pracovní neschopnosti	2014	52,6	51,2	54,7	50,1	50,7	55,0	53,1
	2019	48,7	45,9	52,5	49,3	46,6	49,8	47,9
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2014	22,4	24,2	22,9	20,8	18,1	19,3	26,1
	2018	20,5	19,4	21,4	20,4	14,3	18,2	23,8
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2014	11 157	10 547	11 140	11 535	10 797	10 913	11 338
	2019	13 553	12 799	13 626	13 883	13 188	13 336	13 766
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2014	28,2	33,2	27,2	27,4	33,2	29,5	24,9
	2019	31,3	36,3	30,3	31,5	36,4	33,1	27,0
v tom:								
muži	2014	29,0	36,1	28,8	24,5	36,8	33,0	25,4
	2019	32,0	38,1	31,7	30,3	38,7	35,5	26,8
ženy	2014	27,6	31,4	26,2	29,4	31,1	27,3	24,6
	2019	30,9	35,2	29,4	32,4	35,0	31,6	27,1
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2014	30,5	23,9	22,1	31,3	20,6	20,7	47,3
	2019	19,9	17,7	13,3	19,2	14,6	13,1	31,7
z toho násilné a mravnostní	2014	2,3	2,5	1,5	3,1	1,7	1,8	2,9
	2019	1,9	2,5	1,4	2,1	1,4	1,4	2,3
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2014	6,8	7,0	7,1	4,8	7,0	6,3	8,4
	2019	8,5	10,7	8,0	6,1	9,3	8,4	9,9
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2014	144,9	150,4	146,7	117,9	150,3	159,6	152,9
	2019	151,7	162,8	157,4	128,2	155,1	160,7	156,4
z toho:								
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2014	67,5	75,0	71,7	51,2	68,7	75,3	70,7
	2019	72,4	80,3	77,2	55,6	72,8	80,4	75,2
subjekty vzniklé v roce	2014	4,5	4,7	4,6	4,1	4,2	4,8	4,6
	2019	4,8	5,3	4,7	4,6	4,4	4,8	5,0
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2014	1,6	1,8	2,3	1,4	1,4	2,0	1,1
	2019	2,9	2,9	3,6	1,7	3,0	4,0	2,7
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2014	1,6	0,8	2,8	1,4	1,6	1,8	1,1
	2019 ⁷⁾	2,0	1,5	3,0	1,6	2,3	2,3	1,6

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2014 a 2019

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Hromadná ubytovací zařízení	2014	569	136	180	38	86	60	69
	2019	613	165	179	40	91	64	74
lůžka	2014	29 456	6 344	8 989	2 201	3 611	3 113	5 198
	2019	30 890	7 247	8 623	2 284	3 742	3 080	5 914
lůžka na 1 000 obyvatel	2014	24,1	66,9	42,2	8,6	23,8	17,6	15,9
	2019	25,7	79,0	40,2	9,2	24,7	17,5	18,5
hosté (tis. osob)	2014	703,0	113,9	211,4	40,5	73,2 ⁸⁾	60,1	203,9
	2019	1 015,7 ⁸⁾	198,1 ⁸⁾	294,1	62,6 ⁸⁾	100,8 ⁸⁾	89,4	270,8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ								
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):								
orná půda	2014	31,3	19,0	17,4	34,3	47,3	49,8	31,0
	2019	30,8	18,9	17,1	33,4	46,6	48,9	30,6
lesní pozemky	2014	35,7	45,9	50,9	14,5	22,9	27,9	16,3
	2019	35,8	46,0	51,0	14,6	23,1	28,0	16,3
zastavěné plochy a nádvoří	2014	2,2	1,0	1,9	5,0	2,0	2,0	6,9
	2019	2,2	0,9	1,9	5,0	2,0	2,0	6,7

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

5) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

6) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

7) předběžné údaje

8) méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

